

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת מטות-מסעי תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 **בוצינא** - והדתא טב סקרא לתלמח. בוצינא - דלעת קטנה, קרא - דלעת גדולה.
 2 כלומר, "טוב שאמכרנו בשווי, דשמיא אבי אבי מנח להם מן הדמים - לא יועילו
 3 לי כלום, ולא יתנו לי כבודת שלחן." **משנה טוב ברע** - תמים של חולין לא תיפס
 4 ברע על תמורה, "זאם הבור ימיר" וגו' - אלא, כעלי מומין עבדי תמורה, ובעל מום
 5 חילא תמורה, דכתיב "או רע בטוב" -
 6 ודעו משמע בעל מום דחולין בתם דהקדש, **ואי**
 7 **דעבי תמורה** - שקדם הקדש את מומו.
 8 אבל קדם מומו את הקדש - לא עבדי
 9 תמורה, ובגמרא מפרש מאי תלמודא.
 10 **גמרא נכתוב** לא ימיר אותו טוב ברע או
 11 קרע בו - והיי משמע: או רע לא ימיר, לא
 12 טוב ולא ברע כמוב בתרא למה לו לומר
 13 כי טוב מעיקרו - שבטעה שהקדש היה
 14 תמים, וטוב נפל בו מום - עושה תמורה. **היה**
 15 **ימיר אותו ברע** - והיי משמע: אדורו היי
 16 טוב, או קרע - משמע: או רע של חולין לא
 17 ימיר טובו. **טוב ברע** - טוב של חולין ברע
 18 של קדש. העלוי מעלי ליה - להקדש -
 19 טוב, קרע בטוב - מיבצינא? איז עונשין מן
 20 חזין - ולהכי איצטרך קרא, משום דקן לק
 21 דומי לא מלקטין ליה כי מומר ביה בטוב.
 22 **ואבי אפר** קי האי לאו עונשין מן חזין הוא
 23 - אלא אנליז מילתא כעלמא דהיי, והכי
 24 גדלי קרא דלק טוב דחולין כי מומר ליה
 25 ברע דקדש - גלי נמי דאי מומר ליה בטוב
 26 דקדש, לקי. דמי ברע טוב ברע - כלומר
 27 גרע טוב דקדש מרע דקדש כי חלוי דרע
 28 דקדש כי מולקי ליה לקי - וזהו חזין לטוב
 29 דקדש, ודרבנא לא קפיד אלא דלא חילקי
 30 מדי דקדש. חילוק - משמע על ידי שני
 31 אנשים, ולא בעי "לא ימיר", דמי גרע
 32 עצמו משל אחרים. חילוק תצא זו והכנס זו -
 33 וזהו, אף על גב דלא אתני מדי, דהקדש הם
 34 אינו רצוי לחילוק - אפילו הכי ללקי, והוא
 35 ותבחי להוציא הקדש לחולין. **משנה**
 36 **שמירין אחד** - של חולין. בשנים - דקדש.
 37 ואמר "היה זו תחת אלו. ושנים - החולין
 38 באה, דקדש "היה אלו תחת זו. מה הוא
 39 מיוחד - דכתיב "הוא" **גמרא** הוא מעשה
 40 דרבי שמעון בפתגמין משום הוא קרא הוא
 41 - "דידיה הוא ותמורתו, ומשעני; אמר רבי
 42 שמעון בן לקיש מודה רבי שמעון שמירין
 43 וחזרין ושמירין - בתנא אחרת באותה
 44 בתנא ורשבתי דהקדש, ואפילו עי באה
 45 מאי מעשה דקדשה ראשונה דהקדש ראשון
 46 לחיוב הלכה - שלא תיפס עד אחרת
 47 בקדשהו עד אף. לשון אחר אמר רבי
 48 דרבנן שמעון, אמר לון רבי שמעון מן
 49 "היה הוא ותמורתו, וכי הוא דדרשי רבנן
 50 מ"בתנא בבבבא" אמר לון איהו, מרתם מן
 51 מעצא מילף טעמא דדיי, רבי שמעון בן
 52 לקיש ממירא דנפשיה קאמר, ולא לתרצי
 53 פירכא אתא.
 54 והומם

1 **שנאמר** לא יחליפו ולא ימיר אחד טוב ברע או רע טוב ברע
 2 דחולין, או רע דקדש בטוב דחולין. זה הכלל: הראשון הוא הקדש. **איהו**
 3 טוב ברע בעלי מומין שקדם הקדשין למומן - זהו הפך מן האחרים, שהרי הבא
 4 האחד הוא הנפס. **לאבי חד** בטוב אייתורי מייחר - ולרבא תרייהו, דההו מצו
 5 לכתוב "לא ימיר אותו ברע או רע". וקשה
 6 מדהיא דפרק שני דבבבית (ד,ה), דאמר
 7 שהטעם שרע דקדש בטוב דחולין - אמרת לא
 8 שחוב ברע דחולין - מיבצינא? משמע
 9 דטוב ברע מיותר, למעטי היכא דקדם מומין
 10 להקדשין, ולא מתפיסין בתמורה. ואין זה
 11 לא כאבי ולא כרבא: ועוד קשה מאי קאמר
 12 "טוב ברע מיבצינא", וזה אייתורי למימר
 13 דנפסע רע דחולין בטוב דקדשו יש לומר
 14 דהתם הכי קאמר, לכתוב רבנא "לא ימיר
 15 אותו רע בטוב או ברע", טוב ברע למה לי,
 16 כלומר "טוב" למה לי? אבל לא קאמר
 17 דהשתויהו שטוב ברע" כו, ולא "טוב" לכה,
 18 דבבבית כתיב, **והוא** טעמא דרבי שמעון משום
 19 הוא היי אמר רבי שמעון בן לקיש מודה רבי
 20 שמעון דממירין וחזרין וממירין - ופירש
 21 רשי' ללשון ראשון דתורין וזמנין, ומשום הכי
 22 אתא "בתנא בבבבא", ודחוק הוא. דאדרבה
 23 לכרבי רבי שמעון משמע ד"בתנא" - וזה
 24 משמע, ולא שנים, והכי קאמר דמפיק מניה
 25 דממירין וחזרין וממירין ורבי אבהו פירש
 26 רשי': דגוס מעיקרא "אמר לון רבי שמעון
 27 מיהיה הוא ותמורתו" וכי הוא דדרשי רבנן
 28 מ"בתנא בבבבא" אמר לון איהו, מרתם
 29 נמי מעי למלף טעמא דדיי, רבי שמעון בן
 30 לקיש ממירא דנפשיה קאמר, ולא לתרצי
 31 דך פירכא אתא.
 32 בעי
 33 אפילו בטוב נמי, כי ממיר - לקי, ואידך, טוב מעיקרו - עושה תמורה, רע מעיקרו - אין עושה
 34 תמורה. ואבי אמר: קל וחומר הוא, ומה טוב ברע, דעלוי קא מעלי ליה - לקי, טוב בטוב,
 35 דכי תדיי גיהו - לא כל שכן דלקי! ורבא - אין עונשין מן הדיו - ואבי אמר: קדי - הא -
 36 לא דינא הוא, מי גרע טוב מרע? וזהו רבנן: "לא יחליפנו" - בשל אחרים, "לא ימיר אותו" -
 37 בשל עצמו. ולכתוב "לא יחליפנו", ולא בעי "לא ימיר אותו" או פתח הך, הוה אמאי. "תצא
 38 זו ונתבטח זו", הוה דתילקי, אבל ממיר, דתרווייהו אהו מקדש ליה - אמאי: לא לקי, מי
 39 משמע לן, האי "בשל אחרים" הכי דמי? או נימא בהמה דהקדש דיהו וחולין דעלמא? קא
 40 מצי מקדשי? "איש כי יקדש את ביתו קדש לח" אמר רבא, אמאי - ברשותו, אף כל -
 41 ברשותו! ואלא - בהמה דהקדש דעלמא, וחולין דיהו, גנון דאמר מריה דבהמה דהקדש: "כל הרוצה להמיר
 42 בהמתו - יבא ומיר". **משנה** ממירין אחד בשנים ושנים באחד, אחד במאה ומאה באחד.
 43 רבי שמעון אומר: אין ממירין אלא אחד באחד, שנאמר: "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש",
 44 מה הוא - מיוחד, אף היא - מיוחדת. **גמרא** מנא הני מילי? דתנו רבנן: "בהמה בבהמה"
 45 מנא שממירין אחד בשנים ושנים באחד, אחד במאה ומאה באחד. רבי שמעון אומר:
 46 אין ממירין אלא אחד באחד, שנאמר: "בהמה בבהמה" ולא "בהמות
 47 בבהמה". אמר לון מצינו בהמות שקרויה בהמה, שנאמר: "בהמה רבה", ורבי שמעון,
 48 "רבה" - איקרי, "בהמה" קתם - לא איקרי. ומעמיך דרבי שמעון משום "בהמה" הוא? והא
 49 טעמא דרבי שמעון משום "הוא", מה הוא - מיוחד, אף תמורה מיוחדת! מעיקרא אמר לון
 50 רבי שמעון מן "והיה הוא ותמורתו", וכי הוא דדרש רבנן מ"בהמה בבהמה" אמר להם
 51 איהו: מרתם נמי מצינו למילף טעמא דדיי. אמר ריש לקיש: מודה רבי שמעון שממירין וחזרין וממירין, מאי מעמא - קדושה
 52 ראשונה דהקדש להכי הלקה? ורבי יוחנן אמר: כשם שאין ממירין שנים באחד - כן אין ממירין וחזרין וממירין, תניא כוותיה דרבי
 53 יוחנן, תניא כוותיה דריש לקיש. תניא כוותיה דרבי יוחנן: כשם שאין ממירין אחד בשנים - כך אין ממירין וחזרין וממירין. תניא
 54 כוותיה דריש לקיש: יכול כשם שאמר רבי שמעון שאין ממירין שנים באחד, כך אין ממירין וחזרין וממירין - תלמוד לומר: "והיה
 55 הוא ותמורתו" - אפילו במאה. בעי רבי אבין: לדברי האומר אין ממירין וחזרין וממירין, הפריש אשם להתכפר בו, והמיר בו,
 56 והומם

1 והומם - הראשון והחילו על אחר נתכפר באשם אחר - אחר שאבר אשם שני, זה שחילל הראשון עליו, נתכפר באחר. ואחר כך נמצא. זה וניתק לעולה - דאשם
2 שביפרו בעליו באחר - סתמיה לשם עולה נרבת עבור קאי, דהיינו "מן המותרות" מדרש יהודיע הכהן בפרק "ולד תאטא" (תמודה בגג). מהו שימיר בו - מי אמרינן
3 כיון דמכח קמא אתא - אין ממירין בו, דהא המיר בראשון, או דלמא: כיון דגופא אחרינא הוא, וקדושה אחרינהו היא, רכי המיר בקמא - דהא אשם, והאי - הוה לעלה,
4 הלכך ממירין. אי שני גופין וקדושה אחת מיבעיא ליה - דמי אמרינן כיון דגופא אחרינא דהוה - דמימר, לא מימר. אי הכי מיבעיא
5 ליה תיבת ליה בלא נתכפר - וניתק אביע
6 ליה למהוה הפירש אשם לתכפר בו והמיר
7 בו, והומם הראשון וחיללו על אחר, מהו
8 שימיר בהו אחרי? כיון דגופא אחרינא הוא
9 - מימר, או דלמא: כיון דמכח קמא אתא
10 ודאי קדושה דקמא דהא אשם, והאי נמי
11 אשם - לא מימר. ולמה לי לממר נתכפר
12 באחר? ואי שתי קדושות וגוף אחד - קא
13 מיבעיא ליה, הניבע ליה בלא הומם וחיללו.
14 והכי לינת: הפירש אשם חמיר, בו ואבר
15 הראשון, ונתכפר באשם אחר, שחפרשו
16 מערה, ונמצא הראשון וניתק לעולה. דהוה
17 ליה גוף אחד ושתי קדושות, מהו? מי אמר
18 כיון דהוה נופא והכי הוא דנספקא ליה, ולהכי
19 קא תמהו: אמאי קתיי תרתי? דהא מנו
20 דהא - כלומר, אם תמצא לומר קאמר.
21 דהכי בעיא היא, והכי קאמר: הפירש אשם
22 וחמיר בו והומם וחיללו, דהוה ליה האי גוף
23 שני וקדושה אחת, מהו? ואם תיבעי לומר
24 (מכאן בדבריה קדושה) איתמר בו ואינו
25 מימר בה פעם אחת. שני גופין ושתי
26 קדושות מהו - כגון אבר שני, והתכפר
27 באבר, והשני ניתק לעולה. כשנמצא, מהו כיון
28 דהשני שני הוא, וקדושה אחת - והיא -
29 מימר. או דלמא: סוף סוף מנכ קמא אתא,
30 והכי מימר. בלישנא אחרינא ירדשנן רסיתן
31 לה תרתי קבעי: הפירש אשם וחמיר בו
32 והומם וחיללו על אחר, מהו שימיר בו? דהוי
33 ליה שני גופין וקדושה אחת, ונספקא ליה
34 כדפרשינן בלישנא לעולה. או שאל הומם
35 אלא (אם) נתכפר באחר, וניתק זה לעולה
36 כשנמצא, דהוה ליה שתי קדושות וגוף אחד,
37 מהו שימיר? ודפרישא כדפרשינן, אמר
38 (ליה) אבין הריין קמיבעיא ליה: אי זו מתן היא
39 עיקר שאלתה, אי קדושה אחת באותו הגוף
40 כי כדפרשינן, דהיינו גוף אחד ושתי קדושות
41 בו, לא ניבעי הומם וחיללו בו, ורבי אבין דרש
42 מנו דהא אין קמיבעיא ליה, ואם תמצא לומר
43 קאמר, והשאלת להאי לישנא לא בעי מירי
44 שני גופים ושתי קדושות, אלא הכי קאמר
45 אם תמצא לומר גוף אחד באותו קדושה בו,
46 ודאי לישנא חשיב שני גופין וקדושה אחת
47 והוא טפי משתי קדושות וגוף אחד, ואין
48 הקדש שני גופין חומש - והיינו חומש,
49 שני בגוף הראשון וחיללו על אחר, והאי דהא אחר הקדש שני, ואם הומם וחיללו - אינו מוסף עליו חומש, ותמודה נמי היא הקדש שני. הפירש אשם לתכפר בו
50 כ"י - כדלעיל, דהוה ליה שני גופים ושתי קדושות, מהו? אמר קמיבעיא ליה - לרבי אבין, ודסקלא איתעין דבעיא דרבי אבין לואו שני גופין ושתי קדושות בעל, אלא בתרי
51 מילי מילי מלתייהו חוה שני גופין וקדושה אחת, ואדך נתכפר באשם אחר, כלומר, שאל הובא היתאסן אלא מינהו א, ותכפר באחר, ונמצא דהוה לעולה, דהוה
52 לזו שתי קדושות וגוף אחד, מהו? הלכך פריך אבין: די מנידו עיקר בעיא דרבי אבין, ליבעי להדיא, ולשמע אדך מינהו א, שני גופין וקדושה אחת קמיבעיא ליה תיבעי
53 ליה בלא נתכפר - באחר, אלא הומם הראשון וחיללו, והוסף עליו חומש, דהוה לשני קדושות עיקר בעיא דרבי אבין, ליבעי להדיא, ולשמע אדך מינהו א, ותכפר באחר, ונמצא דהוה לעולה, דהוה
54 מי אמרינן כיון דקדושה אחת היא - אינו מוסף בה חומש אחרינא, או דלמא: כיון דשני גופין נתינו - מוסף בה חומש, וכי אמר רבי יהושע הקדש שני אינו מוסף בה
55 חומש - כגון מתפיש בעל מום לכרד הבית וחיללו בבעל מום אחר, דהאי לא מירטא בה מירי, אבל הובא דמתפיש עם בבעל מום, דהאי רחי לומבו - דהקדש שני קרינן ביה
56 דההוא קמא לא חוי אלא לזמי, והאי חוי לומבו, וקדושה חדשה היא, אי שתי קדושות וגוף אחד מיבעיא ליה תיבעי ליה בלא חומש - קודם שאבר, אלא אבר, והפירש
57 אחרת ונתכפר בו, ונמצא הראשון וניתק לעולה, מהו? מי אמרינן: קדוש שני הוא, שדרי נתכפר באחר, וזה טפל לו, ואם הומם ובא לחללו - לא יוסף עליו חומש,
58

1 בעי רבי אבין לדברי האומר כי - רש
2 בספרים שני לשונות, ורשי פירש לשון
3 שני על ירושלמי, וכללא דמלתא: הדיא
4 דהומם וחיללו על אחר, נתכפר באשם אחר,
5 פירוש: כגון שאבר הראשון ואחר כך נמצא.
6 וניתק זה לעולה - זהו שני גופין ושתי
7 קדושות, והומם וחיללו על אחר, על נתכפר
8 באשם אחר - זהו שני גופין וקדושה אחת,
9 לא הומם אלא נתכפר באשם אחר, וניתק זה
10 לעולה, כגון שאבר ואחר כך נמצא אחר
11 שנתכפר באשם אחר - זהו שתי קדושות
12 וגוף אחד, ולישנא שני ונתכפר באשם אחר,
13 ורצה לומר: אי נמי נתכפר, ושתי בעיות הן,
14 וכן גבי מוסף חומש יש שתי לשונות, כי
15 הדיא.

אמר

14 הומם וחיללו באחר! אי גוף אחד באותה קדושה - לא ניבעי נתכפר באשם אחר! ורבי אבין
15 - דהא מנו דהא קא מיבעיא ליה: הומם וחיללו על אחר מהו שחזור וימיר? מי אמרינן
16 באשם ראשון הוא דאין חוזר וממיר - אבל בגוף אחד, אף על גב דקדושה אותה קדושה
17 אחת, וימיר, או דלמא: כל באותה קדושה אין חוזר וממיר? ואם תמציא לומר דהוה גוף
18 אחד, כיון דבאותה קדושה קאים - אין חוזר וממיר, אלא נתכפר באשם אחר וניתק זה
19 ראשון לעולה - מהו שחזור וימיר בו? מי אמרינן, כי אין ממיר וחוזר וממיר - הני מילי אותו
20 הגוף באותה קדושה, אבל אותו הגוף בקדושה אחרת חוזר וממיר. או דלמא: אף על קדושה
21 אחרת, כיון דאותו הגוף הוא - אין חוזר וממיר? תיקו. אמר רבי יהושע בן לוי: הקדש
22 ראשון מוסף חומש, ואין הקדש שני מוסף חומש. אמר רב פפאי: מאי טעמא דרבי יהושע
23 בן לוי - אמר קרא "ואם התקדש יגאל את ביתו ויסף תמישית", מקדושה ולא התפוסם.
24 בעי רבי אבין: הפירש אשם לתכפר בו, והומם, והוסף עליו חומש וחיללו חבירו, ונתכפר
25 באשם אחר, וניתק זה לעולה, מהו שיוסף עליו חומש? אמר אבין: מאי קא מיבעיא ליה?
26 אי שני גופין וקדושה אחת קא מיבעיא ליה - תיבעי ליה בלא נתכפר! אי שתי קדושות וגוף
27 אחד קא מיבעיא ליה - תיבעי אלת הומם! ורבי אבין - דהא מנו דהא קמיבעיא ליה: אם
28 תמצא לומר שני גופין וקדושה אחת לא - משום דבהתיא קדושה איתוסף בה דהא וימנא
29 חומש, שני גופין ושתי קדושות מאי? תיקו. לישנא אחרינא. בעי רבי אבין: הפירש אשם
30 לתכפר בו, והומם וחיללו על אחר, והוסף חומש, נתכפרו באשם אחר, וניתק זה
31 לעולה, מהו שיוסף עליו חומש? אמר אבין: הריין קא מיבעיא ליה? אי קדושה
32 אחרת באותו הגוף קא מיבעיא ליה - לא ניבעי ליה הומם! אי גוף אחד באותה
33 קדושה בו, וחיללו על אחר מהו שיוסף עליו חומש? מי אמרינן באשם קמא הוא
34 דמוסף, אבל בגוף אחד אף על גב דקאים באותה קדושה - [אין] מוסף חומש,

א

1 **אמר** רבא אמר כן - פירושו: אין מקדיש עושה תמורה - מצינו צבור ושותפין עשין
 2 תמורה. כגון דרשו שלחא לאקדשיה. אבל לא מצינו למימרא אי מתכפר
 3 עושה תמורה - מצינו צבור ושותפין עשין תמורה, כגון דאיתקדשו בהמה לחתכפר
 4 בה יחידי. דכין יחידי מתכפר בה - לא דרבוי פרא, אלא יחידי. **איתמר** בר פרא
 5 - זהו בר פרא, כן אהותו של בר פרא,
 6 כדאימא, פרק קמא דמעילה (ד.ב.א) אמר לו
 7 בר פרא לבר פרא כן אהותי. ראה מה אהה
 8 שזאלנו למיחרת. בערב בבית המדרש. ואין זה בר פרא
 9 דבן פרת הוא רבי אלעזר כן פרת. **ואין**
 10 קדושה הלה על העבדים - שאם הקדש
 11 עושה בעבד אמו הבת חולין - אינו קדוש
 12 ליקרב. ואי מקריב ליה כשנוגד, ולא
 13 אקדשה משנוגד - מיתחי חולין בעורה. ואם
 14 הפרשי טהאת מעוברת - לא הוה כשתי
 15 טהאות לאחריית. דעובר מבח איהמא איה
 16 קדושה ולא מבח עצמה, והוי כולל טהאת
 17 ולמיתה אויל. וכן לכל דבריה הרי הוא
 18 כבודולת קדושים. ולא כבודולת קדושים. **ורבי**
 19 יוחנן אמר קדושה הלה על העוברין - ואם
 20 הקדש עובר במע אמו חולין - קדושה. ואם
 21 הפרשי טהאת מעוברת - לא הכפרשי שתי
 22 טהאות לאחריית. ולא הוי כולל טהאת. אלא
 23 הלה קדושתו קדושת הפה מבח הארס ולא
 24 מבח האם. לא מצינו ולד טהאת דאויל
 25 למיתה. אלא במקדש טהאת ורקנת
 26 ועיברה.
 27 **ואודאי** רבי יוחנן לטעמייהו (כו') רוצה בולדה
 28 מתכפר - פירושו: אין צריך קדושה
 29 אחרת, והוי ככפרשי שתי טהאות לאחריית.
 30 שעמ מנה דאית ליה לרבי יוחנן קדושה הלה
 31 על העוברין. דאי סלקא דעתך דאין קדושה
 32 הלה - ויערך קדושה אחרת אחר שנוגד.
 33 אבל אין לפרש מרלא אויל למיתה שעמ מנה
 34 קדושה הלה. איה (וא) סלקא דעתך לומר דאפי
 35 נג דאין קדושה הלה על העובר - ואיכתיב
 36 לא אויל הולד למיתה. דשמעינן ליה לרבי
 37 יוחנן דאית ליה שיעור - מקדושה. ואי אמר על
 38 בהמה על חולין: "היא קדושה ויהי חולין".
 39 בהה דרשו, דעובר לאו ירך אמה. וכן
 40 מפרש התלמוד לקמן פרק "ביצד מעריבין"
 41 (כה.א). אלא עיקר הוהבחה לקמן דרמקאמר
 42 רצה בולדה מתכפר, ומשמע דאין צריך
 43 לאקדושה וזמנא אחריתי אחר שנוגד.
 44 מבח מקדושה האם - הולד קדוש על פיה, ולא
 45 נכח פרא. דאמר אין קדושה הלה על
 46 העוברין, ונפקא מנה דאם פרישי טהאת
 47 מעוברת הוה היל ולד טהאת. ולמיתה אולא
 48 מנלה רלמא אף על גב דאין קדושה הלה
 49 - לא אויל למיתה, דשמא אית ליה שיעור -
 50 משיעור, ולא ירך אמו הוא. בדפרשטו שתי
 51 לומה. דעל כרחיך אית ליה לבר פרא שיעור
 52 דאין מעשייה, דאם לא כן תקשה ליה
 53 ממתנינן (ולד שלמים) פרק "ביצד"
 54 לעובר

1 **או דלמא** - כין דרשו קדושת ניהו, הוה ליה הקדש ראשון לענן זה, ומסיק
 2 דמש. **היא מבח אמו** - כלומר, סיפא דבעיאי דרבי אבין ארישא דמילתא קאי, ולא
 3 מילתא אחריתי היא. אלא שני גופין ושתי קדושות בעי. **ואם תמצא לומר קאמר** -
 4 אם תמצא לומר, דייני חזא מנה דאיה - מהו - מי אמרין: דכין שני גופין ושתי
 5 קדושות ניהו - לא? מי מקרב "היא קדושה שני",
 6 ומסיק ומש. דהא בתא קדושה דהאי גופא
 7 לא איתקוף דחושט. או דלמא: סוף סוף מבח
 8 קמא וקא אתא (מעיקרא) ורקדש שני הוא
 9 לגבי חומש. לשנא אחריתא ירושלמי,
 10 וכלשנא בתרא דלעיל, דבעיא דרבי אבין גבי
 11 תמורה גרסינן לה נמי הכא, ופירש מפרש.
 12 כקדוש ורסינן חושט ואי מתכפר מוסף
 13 חושט - וקדמא לן (כבא מציעא ג.ג.)
 14 הבעלים מוספין חושט אם פרין את הקדוש,
 15 ואם אחרים פרין - אין מוספין חושט.
 16 הלך הפריש זה קרבן לכפרת חבירו, והזמנ, ש
 17 מן אלו בעלים ירדיה. (חזו דאי פרק ליה
 18 לוסף תמשה מקדשו היו בעלים, אבל
 19 מתכפר - כאחר דמי, ואינו מוסף. או
 20 מתכפר הוה בעלים ירדיה. **אם כן** - דמקדוש
 21 עושה תמורה, מצינו תמורה כעבור ושותפין,
 22 והכי נהו - בעני דרשו צבור או שותפין
 23 שלח לאקדושה קרבן שלייה. והשנא הוי
 24 מקדוש יחיד, קרינא בהי "קרבן יחיד", או בתר
 25 יחידה אילתין. ואין תנן בשלילת מתנינן.
 26 העובר והשותפין אין עשין תמורה. אלא
 27 בתר תהובלו אילתין, הלכך אין קרבנו עשה
 28 תמורה, והוא ורבים מתכפרין בו על
 29 קרינא בהי "קרבן יחיד". וזמנא גמירין לקמן
 30 מנעשה דקרבן יחיד עושה תמורה, ולא
 31 דעובר ושותפין. השני די - היינו קרבן עולה
 32 ויורד. והלא קרבן נזיר קבוע הוא, כן כשרי
 33 כן עני. **הא ביצד** - הכי קאמר קרא קרבנו
 34 הפרישי הוא משלו כיאי על נזיר, "מלבד
 35 אשר תשיח ידו" - מלבד אותו שאינו יכול
 36 להפריש משלו, שעני הוא. ותשיח ידו לאחר
 37 זמן, שאחרים יתנו לו - ויביאנו נמי, ורצא.
 38 לעני כפרה - לאשמעינן דיכול להתכפר
 39 בבהמה הפריש אחריו של כריכו. **מה כשפרישי**
 40 **הוא משלו** - הוא עושה בו תמורה ולא
 41 אחר. אף כשפריש לו אחרים - הוא עושה
 42 בו תמורה ולא אחר. מוסידי הוא מתכפר
 43 - דכתיב: "קרבנו לה". מוכח הנאה שלו -
 44 של הורס היו טובת הנאה. שבידו עליו
 45 לאזח הוא שריעה, ולא למי שתרע עליו
 46 דכתיב **אין כפר מעשה וגו'** - "ול כיבחה
 47 לעשר" וגו' - משמע, מי שנוגד המעשר
 48 מתבואה פריש ליתנו למי שירצה, ולא ביד
 49 חבירו שתרע עליו. טובת הנאה - רבי
 50 מועט מקבל מישראל על מנת שיתן כל
 51 הירושתו לכן בתר גופו. **משנה לא אביהם**
 52 **דחולין עוברין** - דהקדוש שאמר חזו
 53 רגל בהמה זו עוברת הוה הקדש שבמעי
 54 בהמה זו - אין קדושה הלה על האבר.
 55 **ואין עוברין באברין** - שאם אמר "הרי עובר
 56 שבמעי בהמת חולין זו תמורה רגל בהמת קדוש זו" -
 57 **אברין בשליטין** - אבר "הול רגל בהמת חולין זו תמורה תחת בהמת קדוש זו" - חלה תמורה על האבר, ופשטה לה בכל בהמה, והיא תמורה כולה וקריב. **ולא שליטין**
 58 **בזן** - כדאין כן באבר אחד של בהמת קדוש לעשות תמורה. **הואל כמקודשים** - כלומר, בחוללת החוקים. כמקודשים. אם אמר "רגלה של זו עולה", כמקדוש טעמא לקמן
 59 בנמוא. **נמוא** אין קדושה הלה על **תקופין** - אם הקדוש עובר במעי בהמה - אינו קדוש ליקרב, ואינו מקריב ליה כשנוגד. ולא מקריב ליה כשנוגד - מפרשי טעמא לקמן
 60 ואם פרישי טהאת מעוברת - לא הוה כשתי טהאות לאחריית, דעובר מבח אמה הוא קדושה ולא מבח עצמו, והוי כולל טהאת ולמיתה אויל. וכן לכל דבריה הרי הוא כולל
 61 קדושים, ולא כבודולת קדוש. **רצה** כבודולת **מתכפר** - וכי אמרין ולד טהאת למיתה אויל - עיניה והיא ככפרשי טהאתו, ותעברה ליה, והלהיב למשה מניסי ניהו חוש
 62 טהאות מתוה, והכי גמירי לה דמתה. אבל אי אפרשה מעוברת - חשבו עובר כבהמה אחרת, וחיילא עליה קדושה באנפי נפשיה, והיא לא ככפרשי שתי טהאות לאחריית.
 63 דמתכפר באינו שריעה והשנה הרעה. אלמא קדושה הלה על העוברין.

מערימין (תמורה כ"ב.) דאומר 'ולדה' של זו עולה" - הרי זו וולד שלמים. ואי
אית ליה לבר פרא דשיריו משוייר - אמאי ולדה שלמים? הא אי בעי הוה משוייר
הולד בחולין? דבשלמא רבי יוחנן דאמר קדושה הלה על העוברין מיד. דאמר "היא
שלמים" - דעתיה גמי לקדושי הולד שלמים, והוי הולד שלמים על קדושת פיה,
ולא מטוניה אחר. אבל לבר פרא דאמר

קדושה אינה הלה על העוברין - אין הולד 1
קדוש על פיו אלא מנח דאם. ואם סבירא 2
ליה פשוטי משוייר, אמאי אין הולד עולה 3
אלא שמע מינה דגרידן לומר דמי האם 4
קדושה קדושה הולד מנח דהאם. ואם תאמר: 5
כיון דאמר קדושה עולה על העוברין, הכי 6
אמרי "ולדה עולה היא שלמים - דבריו 7
קמידין? ויש לומר: דלדמיס קאמר. ואם 8
תאמר: הכי אפשר קדושה הלה על 9
העוברין. והא אמר דאמר לקדושה מחוסר 10
זמן, ולקמן אמרין (פרק) "כיצד מערימין על 11
הבכור" (שם) המבכרת שרתיה מעוברת, 12
אמר "מה כמעט בדימה, אם וכך - עולה". 13
אלמא דאפילו לתחולה מצד מקדש ליה, 14
ונאי שגח מחוסר זמן? ויש לומר: דקדם 15
שגולד מצד מקדש ליה, ומייתיה ליה בכבורה 16
ד(א) מברא.

אבל הכא דאקדשה לאימה הוא בכלל 24
אימה - וקשה להרב רבינו מר" 25
למה לי לאי ציבוריתא? למה בדידיא אי 16
אשמועין קמייתא - היה אמנא דשיריו 26
אין משוייר, להכי איצטרך למימר "רצה 27
ברלה משמרי", לאשמועין דשיריו משוייר 28
דכפיש. ועוד קשה דהכי מצד למימר דהוא 29
בכלל אימה לא קדוש? ותנן בדידיא פרק 30
"כיצד מערימין" (תמורה כ"א:.) "היא שלמים 31
ולדה עולה" - הרי זה ולד שלמים, אלמא 32
קדוש הוא בכלל אימה? ויש לומר דהכי 33
פירשה: הוא בכלל אימה לא קדוש על 34
אדאם, אלא מטוניה דאמו הוא קדוש, דערב 35
ירך אמו הוא. ואי שיריו - אינו משוייר. 36
משום הכי איצטרך בתיירחא לאשמועין 37
דקדוש הולד על פיה האדם, ולא מטוניה - 38
דאמר. ה"ל כי תניא והיא קדושה טהרה 39
וקשה: אם כן מאי קאמר פרק "כיצד 40
מערימין" (תמורה כ"ב.) סיפא דנאי "ולדה 41
שני וברים, אחד מןו יקרב עולה", הרי ולד 42
ליה אלא קדושת דמים - אמאי יקרב עולה 43
ואא אמרת דמכר לצרכי עולה - לא אתני 44
החם: הישני יסבר לצרכי עולה, ואם כן מה 45
כך ראשון לשני וגרידן לומר: כיון דנתת 46
בראשון קדושת דמים - נתת כיה נמי 47
קדושת הגוף. **אימורי** הוא דלא מימר לא 48
מקדש קדושי עוברין - דאי לא קדושה, 49
פשיטא דאין ממירין שלמים (בבא) דחולין 50
ובוקו, והבא לא מצד לתרוצי קדושת דמים 51
כלעיל. דהא אין עושה תמורה. 52
דא

לעוברת גופיה, אבל הכא דאקדשה לאימה - הא 1
בכלל אימה לא קדוש. ואי אשמועין בתיירחא - התיס 2
הוא דאקדוש לה וכל דאית בה אבל הכא דאקדשה 3
ליה, כיון דליתיה אבריא - לא קדושי, צריכא. לישנא 4
אחרנא. מאי קא משמע לן? אם שיריו - משוייר, ועובר 5
לאו ירך אמו הוא? ותתני למה לי? צריכא, דאי אהמר 6
בהא - משום דאימה חוץ לגופיה, מנא דנתתא קדושה 7
לה - נתתא נמי ללדה, אבל אידך - לא, קא משמע לן 8
היא. ואי אהמר בהא - משום דקא מפרש קדושה על 9
(האם) הולד, אבל ההיא - לא, צריכא. ותיב רבי יודא 10
וקאמר להא שמעתא, איתבייה רבי ירמיה לרבי יודא: 11
כיצד מערימין על הבכור? המבכרת שרתיה מעוברת, 12
אומר "מה שבמעיה של זו עולה", ולדה וכך - הרי 13
זו עולה. אלמא: קדוש ועובר! אמר ליה: כי מתניא 14
היא - בקדושת דמים. מי אלימא קדושת דמים 15
דקא מפקעא ליה מן הבכורה? אמר ליה: איך, והתנן: 16
כל קדשים שקדם מום קבעו להקדשין ונדפו - תיבין 17
בכבורה ובמתנות. טעמא, דלאחר הקדושי - דנדפו - אבל 18
קודם שנדפו - נמזרין. [אלמא] דאלימא קדושת דמים, 19
דמפקע ליה מבכורה. איתבייה: האמר "מה שבמעיה 20
של זו עולה" - מתורת גניזה ואסורה בעבודה, משום 21
כחוש עובר שבה? אמר ליה: הא נמי - קדושת דמים. 22
ומי אלימא קדושת דמים דאסריה ליה בעבודה? אמר 23
ליה: איך, והתנן: ויצאין לחולין ליגון ולעבד. טעמא 24
משום דנדפו, הא קודם שנדפו - אסורין בעבודה. 25
אלמא קדושת דמים אסורין ליה בעבודה. איתבייה: אין 26
ממירין לא אברין בעוברין, ולא עוברין באברין. אימורי: 27
הוא דלא מימר - הא מקדוש קדושי! אמר ליה: בולדי 28
קדשים הוא - דקדושי קדושי. אי וילד קדשים, במע 29
אמן הוא - דלא עברין, הא אבריא - עברין. והא תניא: 30
אין הולד עושה תמורה! - הא מני - רבי יהודה היא, 31
דאמר הולד עושה תמורה. - אי רבי יהודה, המטהר 32
הוא - דלא עברין, הא מקדוש - קדושי, האמר רבי 33
יהודה אברין לא קדושי! - אמר הכא במאי עסקינן - 34
באבר שהנשמה תלויה בו. איתבייה: מקדושי אברין 35
ועוברין, אבל לא ממירין! - הכא נמי - בולדי קדשים. 36
אי בולדי קדשים, מאי "מקדושי"? הא קדושי קדושי! 37
הכי

לעוברת גופיה - בפני עצמו. והלכך חייאל קדושה עליה. לישנא אחרניא: מאי קא 1
משמע על רבי יוחנן - אם שיריו משוייר, ועובר לאו ירך אמו הוא. ודמחשיב ליה 2
רבי יוחנן באנפי נפשה, ולא כולד חטאת דאולד למתה - שמע מינה דאי הוה בעי 3
לשויירה לעובר לקדושה אחרת - משוייר. כגון אם אמר "זו חטאת חטאת ועברה 4
עולה" - דבריו קמיין, דערב לאו ירך אמו 5
הוא. או אם שיריה, לומר: חטאת היא חטאת ולדה 6
חולין. והוי. ולבר פרא לא חשיב עובר 7
לזמן באנפי נפשה. והכיבא דאקדושה 8
לאימה ושיריו לולד לקדושה אחרת - אינו 9
קדוש, והוה ליה ולד חטאת אולד למתה. 10
ואם אמר "ולדה חולין" - לא אמר כלום. 11
ולמאן דאמר דולד קדושים במעי אמן חן 12
קדושיין - קדוש לאלתר, ולמאן דאמר 13
דחיותין חן קדושיין - קדוש לשכולד. 14
ותתני למה לי בו" - לא משמע לן 15
מקמייתא דאמר: קדושה הלה על העוברין, 16
מכלל דברמה באנפי נפשה שחובה הולד. 17
וחתני למה לי, שדאם קדושת הגוף 18
ליקרב. כיצד מערימין על הבכור - 19
דקדושיין מנחו וליתותה הוא בו. לית זבי 20
הרי הוא עולה - ומקריבו לחובתו, ויצא על 21
היה מחוב עולה. משום שקדושת עולה 22
קדמה חייאל עליה. דבבבורה לא קדוש ער 23
קדושידניו רחם. ותו לא איתיא בכורה 24
ומפקעא לקדושת עולה. אלמא, קדוש עובר, 25
וקשיא לבר פרא. קדושת דמים - שימכרו 26
ריבא ברמי עולה. אבל הוא גופיה לא קדוש 27
וקדושיין חולין, אלא נכמד בלא מום. והתנן - 28
בניחואת. איתניא בבכורה - אלא נקבות ון. 29
ולאחר פרויין בכור. [אימא] דאלימא 30
קדושת דמים - רכיון דקדם מום קבוע 31
לקדוש - לא קדוש מעובר אלא לזמן. 32
ותורתא האם גניזה - דהא לא אקדוש גופה. 33
כחוש עובר - דעבודתה האם מביאש ליה 34
לעובר, אלמא קדוש עובר. והתנן - 35
בניחואת. ויצאין לחולין - סיפא דרך 36
מתניתין דאמרת לעיל היא כל הקדשים 37
שקדם" כתי. ורעני סיפא: "ויצאין לחולין, 38
שקדושיין, ליגון ולעבד. ומתריבין ביה" 39
ועברה לאחר פרויין, הואיל וקדם מום קבוע 40
לקדושת, ולדא קדושה קדושת הגוף, פריק 41
שני וברים, אחד מןו יקרב עולה". רבי ירמיה 42
לרבי יודא. אין ממירין בו" - מתניתין היא, 43
וקתני: לא שלמים בה. אמריה הוא דלא מימר 44
- משום דתמורה כתיב "בהמה בבמה", 45
ועבר לאו בהמה הוא. אמר מיך קדוש - 46
עברין. ידא לא קדוש - פשיטא דאין ממירין 47
שלמים דחולין כן. והתנן אין חולד עושה 48
תמורה - אלא ראי במקדוש ולד עסקינן, 49
דחשוב הקדש ראשון. רבי יהודה חיא - 50
מתניתין קאמר רבי יהודה: ולד עשה 51
תמורה. ואי רבי יהודה - רישא עשה 52
מתוקמא? דקתני: אין ממירין אברין דחולין 53
בשלימן הקדוש. דמשמע: תמורה הוא ולא עבד אברין לבדמת חולין, לחול קדושת תמורה על גוף הבהמה משום אבר דיהא שחמורו בשלם קדוש - 54
אברין בתחילת הקדוש. אם הקדוש אבר אחד - פשטה קדושה בכללה. דהאי תנא הא סברא אית ליה, ויהא מדרקדושיין "רגל של זו עולה 55
כילה עולה", מכלל תמורה דאין קאנת בתחילת הקדוש, שאם קדושה בכללה. ורבי שמעון יודי בר בוןא רבי יוסי, לקמן בבביתא. דאמר: בתחילת 56
הקדוש כולה עולה, ואשמועין גבי תמורה ולא. אי משום דרשי "בהמה בבמה" אי משום דמקש תמורה למעשר כסיפא דפירקין (א.ג.) מה מעשר קרבן חיד בו'. ומהתנא 57
הקשט פופיה ליה, הוה מעשר אינו נחג באברין - אי תמורה אינה נדונה באברין. ורבי אמרין פריק "בהמה הקדושה" (חולין ט"ב.) האמר רבי יהודה - לקמן בבביתא. 58
ולא מעשר קדושה בכלל. **הא באני** עבולת - ודיקתין: דהא שאל על ידי תמורה - קדושה כל הבהמה על ידי אבר אחד. כגון שתקדוש אבר שהנשמה תלויה בו - 59
דאמר לקמן: מדה רבי יהודה דברי עששה אותו טרפה, כגון אם הקדוש רגליה מן הארכובה ומלמעלה - הרי כולה עולה. ובתמורה לא דרשין "בהמה בבמה". מקדושיין 60
אברין ועוברין - לקמן דהא, פריק נמי (ט"ב.) חומר בקדשים במתובר, וקחשיב חומר, ותנין לך הכי מקדושיין אברין ועוברין, אבל לא ממירין. 61
הכי

1 המני את רבי יהודה היא – יש ספרים גרסין: אי רבי יהודה, וישת יהבי מתוקמא,
2 רקתני ו'לא אברין דחולין בשלמים קדש', דשמעו: תמורה הוא ולא עבדי
3 אברין בכהמה, דלחילו קדשת תמורה על כל גוף בהמה שמום אבר ודייה
4 שהמירו בשלמים, הא מיקדש קדשי אברים בתחילת הקדש, הא אהי קדש אבר אחד
5 דפשטה דרשה בבבלי – פתחיה דרשין, דאם תני דאמנותין
6 דאי סברא אית ליה, דמקמדר ליה, ו'הלא
7 במקדשין האומר 'רגלה של זו עולה' –
8 כולה עולה, מכלל דמורה נתא קמא בתחלת
9 הקדש דפשטה בבבלי, ורבי שמעון הוא דהוי
10 בר ווגיה דרבי יוסי לקמן ברייתא, ואמר:
11 בתחלת הקדש כולה עולה, ואשמענין
12 בתמורה ולא. אי משום דרשה 'בהמה'
13 כבהמה, אי משום דמיקש קרבן למעשר
14 בספא דפרקי: מה מיעוש קרבן חזיר, ו'ה
15 ומזהאי השקטא שפא מילך, דאי מה מעשה אני
16 נוהג באברים – אף תמורה אינה נוהגת
17 באברים, ו'הבי אמרין ספיק 'בהמה'
18 'המקשה' תחיל (ט.ט.), דאי רבי יהודה –
19 האמר לקמן ברייתא דלא פשטה קדשה
20 בבבלי, דהא במאי עסקין, דרייקין דא שאל
21 את רבי תמורה קדשה כל בהמה על ידי
22 אבר אחד, כגון שהקדיש אבר שתשומת
23 תלויה בו, דאמרין לקמן: מודה רבי יהודה
24 דבר שיעשה אהיה טרפה, כגון אם הקדיש
25 חזיר מרגליה מן הארבורה למעלה – דהי
26 כולה עולה, ובתמורה לא, דדרשין 'בהמה'
27 בתורה, עי כאן לשון ר' שיי, ו'הוא דאן
28 לגרס: כל זה, דשמע דפרקי משמע
29 דמדור ליה רבי יוסי: ו'הוא אברק במקדשין כולה,
30 מכלל דמורה נתא קמא גיה, ובפר' 'בהמה'
31 'המקשה' (שם) יש לשון אחר: רבי יוסי
32 אומר: שפא קמא, אבל נתא קמא פלגי עליה
33 אפילו בתחלת הקדש, ואם כן איכא למימר
34 דרבי יהודה היא, ו'הבי אברק במקדשין
35 אברין ומצטין – כן גירסת ר' שיי, ו'רעה
36 לומר: אם פשטה קדשה בכל בהמה על ידי
37 קדשת בהמה – ממירין כל בהמה, אבל
38 דאמר 'אבר זה של חולין תהא תמורה' – לא
39 אמר כלום, ו'הוא נרשע משום דרבי יוסי
40 לגרס 'וממירין', משום דפרקי עלה בסמוך.
41 אברים מן קדשי', דאי לא גרס 'וממירין' –
42 דהא כשחנת דאמר אברק מקדשין אלא
43 מוקאמר 'אברין ממירין', ועל כרחן היינו
44 בהמה, ולא נהיא אפשה קדשה בכל
45 דאני ברוב הספרים, ועי: דרשין, ו'הבי
46 גרס בתחלתה הקדש כממורה, ו'הי דאי
47 תני 'וממירין' – אין זה חומר בתחלת
48 הקדש כממורה, ולכן נראה ליה שרש על
49 דהא דפרקי עלה בסמוך: אברים מי קדש –
50 משום דקתני 'מקדשין ערבין ואברים'
51 ובדאי נהא לדחידה לא ערבין, ו'הבי
52 דפשטה קדשה בכל בהמה, **השוותה** את
53 הדמאת – כגון שיערה, דאילו כשגה, אי
54 אפשר לילד תוך שנתה, כדאיא כבכרות
55 (ט.ט.), **מצא** בה כן ארבע וד – דאילו כן
56 חמש כבהמה דקה אינה נותרת לרבנן בשוועת אמו, פר' 'בהמה המקשה' (תולין)
57 ע.א.).

רב

1 שמום קדשה הגוף – מהיכן יוהן מקדשין ועושין תמורה: ו'ה עץ בעלמא ניהו: **אי אתה מוצא** – שיהו חן קדשים, דלא יצטרך למיחיי' לא מקדשין' אלא במקדש
2 בהמה ואחר כך נטרפה זו, והיא קדשה אף – דקום קדשה את מומה, במקדשין ולד **במעי אמו** – דחידלה עליה קדשה מיה, ו'הרי יצא דרך רופי, ו'ה **אני צריך** – למימר
3 דאין מקדשין, ו'ספא דמילתא מפרש פיר' – דקום קרבנות' (תמורה ז.א), כלאים ומופומים ואנדרוניגוס **אי אתה מוצא** אלא **במעי אמו** קדשים – שנתעברה בהן בהמה קדשים
4 לארץ הקדשה, אלמא קדשי עובר, כמקנהו במקדש עובר ויצא דרך רופו – דהיא הוא דלא קדש לגופיה למעבר תמורה, הא לא דרך רופו – קדש עוברין קמיתא,
5 קדשת הגוף, ועבד תמורה, ולכא להרצוי: קדשת דמים, דאי קדשת דמים – לא היה עבד תמורה, אפילו יצא דרך רחם.
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64

יהוה

1 הכי **קאמר** מקדשין אברין וממירין כו' – כלומר, מקדשין אבר אחד וממירין
2 אחריו כן באותה בהמה, ואשמענין האי 'וממירין בהן' דהאי דקאמר 'מקדשין אברין'
3 – לא למקדש אבר לחודיה, אלא למיפשט קדושתה בבולה בהמה, דאי אאבר
4 לדחידה – לא מני למימר 'וממירין בהן', דהא אפילו רבי יוסי דאמר ממירין אברין
5 בשלמים מודה דאין ממירין שלמין בהן, וכל
6 שכן אברין באברין, דקתני סיפא דרך
7 ברייתא אפרק יוסי איבא לא ממירין –
8 אשמענין אברין ממירין בשלמים, אבל אמר
9 'אבר בהמה זו תמורה' – לא אקדשה,
10 דהיינו חומר בתחילת הקדש כממורה,
11 דתחלת הקדש מי אקדש חד אבר – פשטה
12 בבבלי, ובתמורה חי אמר 'המקדש זה תמורה'
13 תחת שלמין וזו – לא קדשה, ועובדין
14 שקדשו בשלמים, – כגון גולד קדשים, אף
15 על פי שון קרטיין, אין ממירין בהמה בזה, כל
16 זמן שחן במעי אמן, והא לאו משום חומר
17 בקדשים כממורה קתי, אלא משום דרבא,
18 וממירין בהן כבהמה שקדשה על ידי עובר,
19 תני בעבורן: אין ממירין בהן, ורבי יהודה
20 היא, דאמר: ולד עושה תמורה, דאי רבנן –
21 אבראי נמי לא עבד תמורה, אלא 'לברי'
22 בתנה – אין ברין חטא, קא סלקא דעתיך
23 דברמיש בהמה מעוברת עסקין, דאי
24 במפרש קרינת ותמורה – דכולי עלמא
25 הואיל ומכא אימיה הוא קדוש – ו'ה
26 הוא, דוולדי קדשים בהויותן חן קדשים,
27 שחן נולדו ולא במעי אמן, **מאי לאו תני**
28 **היא** – דלתנא קמא קדשה חלה על האברין
29 מבח עצמן, כשהיא מעוברת בשעת קדשה –
30 קדש לאלהה, דלא כוולדי קדשים הוא.
31 ולתנא אחרין קדשה חלה עליו הוא.
32 מבח אמו ושכאר חלה קדשה הוא,
33 דבהויותן הוא קדשי, ולחיי נקט וד –
34 כרובא קא שמענו, לך אלא ממירין הוא וילד
35 הוא – והייחוד חשיב ליה, ואפילו לתנא
36 בתרא אלתורה, מבח אמו כשאר ולדי קדשים,
37 אשמענו לך, והואיל ולא כלי חרש – לאו
38 חויותיה – לא – כמפרש בהמה מעוברת
39 לא איירי הוא אלל, אלא בהבנת קדשה –
40 שנתעברה, ובהא פליגי, נתא (קמא) סבר
41 ולדות קדשים – בהויותן חן קדשין, שחן
42 נולדו חן קדשין ולא במעי אמן, בהויותן
43 – לישא דקרא נקט, דאיתרבו ולדות מיניה,
44 דכתיב (דברים יב) 'דק שחן אשר יחד לך'
45 ו'ה, ואמר רבי, אשר יחד לך' – אלו
46 הולדות, מפרש שון ודבכרות (ד.ב.),
47 ואיכתיב **איפא** חן נתא הוא – חן הרחי
48 ומינתא, ודכולי עלמא קדשה חלה על
49 העוברין אלתורה, כרבי יוחנן, ו'ה קתני ולא
50 קדש עובר – במקדש בהמה ואחר כך
51 נתעברה, ו'הולדות קדשים בהויותן חן
52 קדשין, והיא קתני קדשה ולד לאלהה ולא
53 חי כשאר ולדי קדשים – דערב לך ו'ה
54 אמו, כשהקדשה מעוברת, לא קדשין
55 כתמורה – שאם חן חולין המירין כבהמה
56 קדשים – אינם נתפסין, ואפילו תמורה
57 שחלה על בעל מומין קבעין אינה חלה עליהן, וכל שכן אם הקדשים ממש – אין
58 קדשין, ואין מקדשין – אהי, לעשויה תמורה, אם חן קדשין וממירי תמורת חולין
59 בהן, ורבי מאיר מפרש הכי משכחל לך דלחיהו קדשין, מאחר דרך רופו –
60 בשום קדשה הגוף – מהיכן יוהן מקדשין ועושין תמורה: ו'ה עץ בעלמא ניהו: **אי אתה מוצא** – שיהו חן קדשים, דלא יצטרך למיחיי' לא מקדשין' אלא במקדש
61 בהמה ואחר כך נטרפה זו, והיא קדשה אף – דקום קדשה את מומה, במקדשין ולד **במעי אמו** – דחידלה עליה קדשה מיה, ו'הרי יצא דרך רופו, ו'ה **אני צריך** – למימר
62 דאין מקדשין, ו'ספא דמילתא מפרש פיר' – דקום קרבנות' (תמורה ז.א), כלאים ומופומים ואנדרוניגוס **אי אתה מוצא** אלא **במעי אמו** קדשים – שנתעברה בהן בהמה קדשים
63 לארץ הקדשה, אלמא קדשי עובר, כמקנהו במקדש עובר ויצא דרך רופו – דהיא הוא דלא קדש לגופיה למעבר תמורה, הא לא דרך רופו – קדש עוברין קמיתא,
64 קדשת הגוף, ועבד תמורה, ולכא להרצוי: קדשת דמים, דאי קדשת דמים – לא היה עבד תמורה, אפילו יצא דרך רחם.

רב

1 שמום קדשה הגוף – מהיכן יוהן מקדשין ועושין תמורה: ו'ה עץ בעלמא ניהו: **אי אתה מוצא** – שיהו חן קדשים, דלא יצטרך למיחיי' לא מקדשין' אלא במקדש
2 בהמה ואחר כך נטרפה זו, והיא קדשה אף – דקום קדשה את מומה, במקדשין ולד **במעי אמו** – דחידלה עליה קדשה מיה, ו'הרי יצא דרך רופו, ו'ה **אני צריך** – למימר
3 דאין מקדשין, ו'ספא דמילתא מפרש פיר' – דקום קרבנות' (תמורה ז.א), כלאים ומופומים ואנדרוניגוס **אי אתה מוצא** אלא **במעי אמו** קדשים – שנתעברה בהן בהמה קדשים
4 לארץ הקדשה, אלמא קדשי עובר, כמקנהו במקדש עובר ויצא דרך רופו – דהיא הוא דלא קדש לגופיה למעבר תמורה, הא לא דרך רופו – קדש עוברין קמיתא,
5 קדשת הגוף, ועבד תמורה, ולכא להרצוי: קדשת דמים, דאי קדשת דמים – לא היה עבד תמורה, אפילו יצא דרך רחם.
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64

יהוה

1 רב חסדא סבר כמאן דאמר טריפה איהו דהו רבא סבר כמאן דאמר טריפה היה
2 — ובפרק קמא דברכות (ג.א.) נהפכה סוגיא איהו גבי שותפות גוי, דרב חסדא
3 סבר: טריפה היה. וזו מן הסוגיות הפוכות שבתלמוד. וכן מצינו בשאר דוכתי גבי
4 פלוגתא דאביי ורבא דייים מוכיחות במסכת נדרים (ה.ג.) ובמסכת נזיר (ס.ב.א.).
5 ונראה: צריך עיון: לפי דא דאמר רבא הכא

6 טריפה היה, בפרק "החולין" (בבבולת לו) 1
7 אמר רבא גבי סעודה: שמהיהן על שנים 2
8 עשה חוש.
9 **התם** לא נחאמ ליה קדושת הגוף — פירש 3
10 **התם**: רסבר ושתפנות הגוי פטרת מן 4
11 הכבוד; ובפרק קמא דברכות (ג.א.) קאמר: 5
12 אפילו למאן דאמר שותפות הגוי אינו פטור, 6
13 והא דאמר התם לא נחאמ ליה קדושה — 7
14 רצה לומר להקריב. **היא** שלמים וולדה 8
15 חולין ושחטה בפנים מהו — פירוש: אם טמא 8
16 אסור משום חולין בעורה. ונראה דמצי 9
17 למיפטייה מנחיה לעילעיל ד"השושנת את 10
18 ההטאת ומנא בהו כן ארבע ד"ה, שבע דלא 11
19 ויהי חולין בעורה.

10 **אין** 12
13 **שְׁעוֹשָׂה אוֹתָהּ נִבְלָה.** ורב ששֵׁת אָמַר: בְּדָבָר שֶׁהָיָה מֵהָרָה. מֵאֵי אִיכָא בֵּין רַב הִכְרָא לְרַבָּא?
14 אִיכָא בְּעִינְיהוּ מִרְפָּה חַיָּה. רַב הִכְרָא סָבַר לֵה כִּמְאֵן דְּאָמַר מִרְפָּה אֵינְהָ חַיָּה, וְרַבָּא סָבַר לֵה
15 כִּמְאֵן דְּאָמַר מִרְפָּה חַיָּה. וְמֵאֵי אִיכָא בֵּין רַבָּא לְרַב שֵׁשֶׁת? אִיכָא בְּעִינְיהוּ דְרַבֵּי אֶלְעָזָר. דְּאָמַר
16 רַבֵּי אֶלְעָזָר: נִשְׁלָה יָרֵךְ וְחָלַל שְׁלָה — נִבְלָה. רַבָּא סָבַר לֵה כְּרַבֵּי אֶלְעָזָר, רַב שֵׁשֶׁת לֹא סָבַר
17 לֵה כְּרַבֵּי אֶלְעָזָר. מִיִּתְבִּיב: אָמַר רַבֵּי, נִרְאִין דְּרַבֵּי רַבֵּי — הַיְהוּדֵי — בְּדָבָר שֶׁאֵין הִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ,
18 וְדְרַבֵּי רַבֵּי יוֹסֵפִי — בְּדָבָר שֶׁהִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ. לֹא מִפְּלַל דְּפִלְגֵי עֲלֵיהָ רַבֵּי יְהוּדָה? בִּשְׁלָמָא
19 "נִרְאִין דְּרַבֵּי רַבֵּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁאֵין הִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ" — מִפְּלַל דְּפִלְגֵי עֲלֵיהָ דְרַבֵּי יוֹסֵפִי, אִיכָא
20 "נִרְאִין דְּרַבֵּי רַבֵּי יוֹסֵפִי בְּדָבָר שֶׁהִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ" — לֹא מִפְּלַל דְּפִלְגֵי עֲלֵיהָ דְרַבֵּי יְהוּדָה?
21 וְתִיּוּבָתָא דְכּוֹלְהוּ! לֹא, חִסְרֵין מִחִסְרָא, וְהִכֵּי קִתְּנֵי: "נִרְאִין דְּרַבֵּי רַבֵּי יוֹסֵפִי לְרַבֵּי יְהוּדָה בְּדָבָר
22 שֶׁהִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ, שֶׁאֵף רַבֵּי יְהוּדָה לֹא נִחְלַק עֲלֵיו אֵלָּא בְּדָבָר שֶׁאֵין הִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ,
23 אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהִנְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ — מוֹדֵי לֵיה. כְּעַי רַבָּא וְרַבֵּי יוֹסֵפִי בְּעוֹף מְהוּ? "הִבְרָמָא" אָמַר רַבְרַמֵּי
24 — וְהָא לֹא בְּהֵמָה הָיָא. אִו דְּלָמָּא: "קִרְבָּן" אָמַר רַבְרַמֵּי — וְהָא נִמֵי קִרְבָּן הוּא? מִיקוּ. כְּעַי
25 רַבָּא: הִקְדִּישׁ אֲבָר לְדָמֵי, מְהוּ דְתִיּוּחַת לֵיה קְדוּשַׁת הַגּוֹף? מִי אָמַר בִּין דְנִחְתָּא לֹא קְדוּשַׁת
26 דְמַי — נִחְתָּא לֵיה נִמֵי, קְדוּשַׁת הַגּוֹף, וּמִדְּאֶקְדִּישֵׁי לְחַד אֲבָר — אֶקְדִּישֵׁי לְכּוֹלָהּ. אִו דְּלָמָּא:
27 חַד מַגּוּ — אָמַר, תֵּיב מַגּוּ — לֹא אֲבָר? תְּפִשׁוּ לֵיה נִחְתָּא קְדוּשַׁת לְבוּלָה עַל יַד הָאֲבָר — קְדִישָׁה וְכַר לְדָמֵי
28 — קְדוּשַׁת קְדוּשַׁת הַגּוֹף! הִתָּם — דְאֶקְדִּישֵׁי לְכּוֹלָהּ, הִכָּא — דְאֶקְדִּישֵׁי חַד אֲבָר. מִיקוּ.
29 כְּעַי מִינֵיהּ מִרְכָּא: הִקְדִּישׁ חַד אֲבָר, מְהוּ בְּגִינְהָ תְּפִשׁוּ לָךְ מְהָא דְתַנְיָא: "לֹא תִגּוּ כְּבוֹד
30 צִאנְיָךְ" — אֲבָל אַתָּה גּוֹזֵן בְּשִׁקְלֵךְ וְשֵׁל אַחֲרֵיכֶם. הִתָּם — לֹא נִחְתָּא לֵיה קְדוּשַׁה לְכָל, הִכָּא —
31 נִחְתָּא לֵיה קְדוּשַׁה. לִישַׁנְא אַחֲרֵיכֶם. הִתָּם — אִין בִּרְדוּ לְהִקְדִּישׁוּ, הִכָּא — בִּרְדוּ לְהִקְדִּישׁוּ. כְּעַי
32 מִינֵיהּ אֲבִי מִרְכָּא: הִקְדִּישׁ עוֹדָה מְהוּ בְּעוֹדָה? תָּא שְׁמַע: הַאֲמַר "מֵה שְׁבִמְעִיָּה שְׁלוּ וְ
33 עוֹלָה" — מִתּוֹרַת בְּגִינְהָ וְאִסְרוּהָ בְּעוֹבְדָה, מִכְּעַי כְּחוּשׁ עוֹבֵר שְׁבַה. אָמַר לֵיה: כִּי קִתְּנֵי אֲסוּרָה
34 בְּעוֹבְדָה — מִדְּרַבְנָן. אִי הֵכָּא, אִפִּילוּ בְּגִינְהָ נִמֵי תִיתְסְרֵי! אָמַר לֵיה: עוֹבְדָה דְּמִיפְחִישָׁא — גְּזוּרֵי כַּה
35 רַבְנָן, גְּזִיָּה — לֹא גְזוּרֵי כַּה רַבְנָן. כְּעַי מִינֵיהּ אֲבִי מִרְכָּא וְסָפֵי: הָיָא שְׁלָמִים וְחֹלְדָה חוּלִין, וְשִׁמְשָׁה
36 כְּפִינֵים, מְהוּ? לְמָאן דְּאָמַר וְלֵדֵי קְדִישִׁים בְּהוּיִתֵּין הֵן קְדוּשֵׁי, מִי הָיוּ חוּלִין שְׁעוֹרָה אוֹ לֹא?

1 יהיה קדש — ההוא אבר, וכיון דהואו אבר היה קדוש — לא תל מצוי למשחז היהא
2 בהמה לשם חולין, אלא תמכר כולה חוץ מדמי אותו אבר שבה, דדמי אותו אבר לא
3 יטול, שהרי הקדשו ואינו יכול למוכרו. הכי גרסתי: "דברי רבי מאיר ורבי יהודה".
4 מחוסרת אבר — שהרי אותו אבר אינו שלו אלא לזכות העולה אבר קרב, ומאז
5 החליקו או לא הקריב וזו לא הקריב שיהיה שוה

6 **תנו רבנן:** יכול האומר "הַגִּלְגָּל שֶׁלּוּ וְזו עוֹלָה" תִּהְיֶה כֹּהֵלָה 1
7 עוֹלָה — תִּלְמַדוּ לֹמַר: "כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִכֶּנֶן לַה' יְהוָה 2
8 קָדֵשׁ" — מִכֶּנֶן לַה', וְלֹא כּוּלּוֹ לַה'. יְכּוֹל תִּצְאָ חֲחֻלִין — 3
9 תִּלְמַדוּ לֹמַר "יְהוָה קָדֵשׁ". הָא כּוּלּוֹ לַה'. תִּמְכּוּר לְצִרְבֵי 4
10 עוֹלוֹת, וְהִמְיָה חוּלִין, חוּץ מִדְּמֵי אֲבָר שְׁבַה, דְּרַבֵּי רַבֵּי 5
11 מֵאִיר וְרַבֵּי יְהוּדָה. וְרַבֵּי יוֹסֵי וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמְרִי: מִנֵּין 6
12 "לְאֹמַר "הַגִּלְגָּל שֶׁלּוּ וְזו עוֹלָה" שְׁבוּלָה עוֹלָה — שְׁנֵאמַר: 7
13 "כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִכֶּנֶן לַה'", בִּישְׁוֹא אֲבוּר "יְהוָה קָדֵשׁ" 8
14 "לְרִבּוֹת אֵת כּוּלּוֹה. אָמַר מִי: "תִּמְכּוּר לְצִרְבֵי עוֹלוֹת", 9
15 וְהָא קְמִינֵי בְּהֵמָה מְחוּסְרַת אֲבָר! אָמַר רַבָּא: בְּאֹמַר 10
16 "הָרִי עָלַי עוֹלָה בְּחַיָּה". אָמַר רַב חִסְדָּא: מוֹדָה רַבֵּי 11
17 יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁעוֹשָׂה אוֹתָהּ מִרְפָּה. רַבָּא אָמַר: בְּדָבָר 12
18 עוֹלָה, הוּרָה קַהוּ וְזו (חוּץ) הִלְכֵי יָצָא — דְרֵאָה 20
19 לֹא רַבֵּי עוֹלָה שְׁלִימָה. מוֹדָה רַבֵּי יְהוּדָה — 22
20 דְפַשְׁתָּה קְדוּשַׁה בְּבוּלָה. שְׁעוֹשָׂה אוֹתָהּ נִבְלָה 23
21 — כִּנּוּן חוּלִין חֲחֻלָּה שֶׁלּוּ חַד כְּדִבְרֵי הַעֲשֵׂהָ 24
22 אוֹתָהּ טְרִפָּה. כִּמּוּ רַגְלָה מִן הַאֲרִיבּוּבָה 25
23 וְלַמְעָלָה — לֹא מוֹדָה. וְעַטְמַא מְפַרֵשׁ לְקַמְדֵי. 26
24 (כִּנּוּן — הִלְכָּא אוֹ דְרוּשָׁת). מִכְּאֵן דְּבִאֵר טְרִפָּה 27
28 אִתָּא חַיָּה — פְּלוּגַתָּא אִבֵּי בִּירוֹט "סוֹחַת" 28
29 (חוּלִין מַבְא). הִלְכֵי, כִּיּוֹן דִּיאֲנָה חַיָּה — וְרַבֵּי 29
30 הִקְדִּישׁ רַבֵּי שְׁנַעְשַׁמָּה מֵהֵמָּה בּוּ, הִלְכֵי מוֹדֵי. 30
31 וְרַבָּא סָבַר לֵה טְרִפָּה חַיָּה — וְאֵינוּ רַבֵּי 31
32 נִבְלָה — אֵף עַל פִּי שְׂחָא עֵינִין וְהָא מְטַמְאָה 32
33 כְּנַבְלָה. בְּדַמְתָּה הָיָה לֹא כְּדָה. רַבָּא סְבִירָא 33
34 לֵיה כְּרַבֵּי אֶלְעָזָר — הִלְכֵי בְּאֶקְדִּישׁ יָרֵךְ וְחָלַל 34
35 שְׁלָה — הָא דְרַבֵּי שְׁנַעְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ. וְרַב 35
36 דְחַתֵּי לִית לֵיה דְרַבֵּי אֶלְעָזָר — בְּפִרְקָא קַמָּא 36
37 שֶׁהוּא לֵיה מִפְּרַשׁ חַיָּה וְזו חֲחֻלָּה שֶׁלּוּ שְׁלָה. כַּה 37
38 שְׂרִיבְתָּה וְנִרְאִיתָ חִסְרָה. רַבֵּי כִּסְרָא נִרְאִין 38
39 דְרַבֵּי רַבֵּי יוֹסֵי לְרַבֵּי יְהוּדָה — דְרַבֵּי יְהוּדָה 39
40 מוֹדָה לֵיה כְּדִבְרֵי שְׁנַעְשַׁמָּה תְּלוּיָהּ בּוּ. כְּעַי 40
41 מִינֵיהּ לְרַבֵּי יוֹסֵי קָא כְּעַי לֵיה. הִקְדִּישׁ רַבֵּי 41
42 עוֹף דְרוּר אוֹ כֵּן יוֹנָה, מִי פִשְׁתָּה קְדוּשַׁה 42
43 כְּבִלְחִיא אוֹ לֹא. כְּחִטַּת אָמַר רַחֲמַנָּא — בְּהָא 43
44 קִרְא "מִכַּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִכֶּנֶן טִיב" "בְּהַמָּה" 44
45 רִקְבֵין. הִקְדִּישׁ אֲבִי לְדָמֵי דְתִיּוּחַת — 45
46 קְדוּשַׁת הַגּוֹף לְכָל בְּהַמָּה. וְחֻזְקֵיהּ עוֹלָה. מִי 46
47 אָמַר לְרַבֵּי יוֹסֵי: מִדְּאֶקְדִּישׁ חַד אֲבָר לְדָמֵי — 47
48 פִּשְׁתָּה קְדוּשַׁה לְכּוֹלָה בְּהַמָּה לְדַמֵּיהּ. וְנִמֵּי 48
49 נִחְתָּא לֵה קְדוּשַׁת הַגּוֹף, וְהוּא חוּלִין אִתָּא עֲטַף 49
50 חַיָּה לְעוֹלָה לְמַעַל לְמַעַל לְמִצְבַּח לְהַבְחִיא דְמוּיָהּ 50
51 עוֹלָה? הִלְכֵי בַעַל כְּרוּחָה קְדִישׁ קְדוּשַׁת הַגּוֹף. תְּרֵי מַיּוּ — חֵד הוּא לֹא אֶקְדִּישׁ אֵלָּא אֲבָר לְדַמֵּיהּ. וְנִמֵּי 51
52 נִחְתָּא לְכּוֹלָה לְדַמֵּיהּ. נִחַת נִמֵי כּוֹלָה קְדוּשַׁת הַגּוֹף. וְתַפְשׁוּ לֵיה מִרְדֵּיהּ — וְתַפְשׁוּ לֵיה מִרְדֵּיהּ 52
53 דְכּוֹלָה אֵיירֵי רַבָּא. וְתַקְבָּה לֹא חַיָּה לְעוֹלָה. וְלִכְּאֵל לְמִינֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף. לְדָמֵי — הִלְכִיא בְּכּוֹלָה וְרַבָּא וְכִרֵּי 53
54 לְעוֹלָה, הוּא עַצְמוֹ יָקִיב לְעוֹלָה. וְהָבֵא נִמֵי, הוּאִיל וְלְרַבֵּי יוֹסֵי נִחְתָּא קְדוּשַׁת לְבוּלָה עַל יַד הָאֲבָר — קְדִישָׁה וְכַר לְדָמֵי 54
55 אֲבָר מְהוּ בְּגִינְהָ — בְּעַבְדָּהּ לֹא חִיבַע לָךְ דָּאסוּר, וְהָא מְבַחֵשׁ לֵה. כְּשִׁלּוֹ וְשֵׁל אַחֲרֵיכֶם — גַּי, אִם עַשׂ לָךְ כְּבוֹר בְּשַׂתְפוּת עִם הַגּוּ — מוֹחַר לְגוֹזוּ. הָבֵא נִמֵי, הוּאִיל וְחֻלְוִין 55
56 וְהִקְדִּישׁ שׁוֹחֵף בּוּ — מוֹחַר. חֵתֵם גַּבֵּי כְּבוֹר לֹא נִחְתָּא לֵיה שׁוּם קְדוּשָׁה — וְאִפִּילוּ לְחַלְקֵי שֶׁ יִשְׂרָאֵל. שְׁדוּתוֹפֵת גּוֹי פִּטְרַת מִן הַבְּבוּרָה. הָבֵא — נִחְתָּא קְדוּשַׁת לִיךְ אֲבָר. 56
57 אִין בִּירוֹט הִקְדִּישׁוּ — וְהָבֵא וְשֵׁל לְגוֹ הַעֲבָדָה בּוּ. הִקְדִּישׁ עוֹדָה — שֶׁל בְּהֵמָה. מְהוּ בְּעַבְדָּהּ בְּבוּלָה בְּנִיחָה לֵיה חִיבַע לָךְ, וְלֹא מְבַחֵשׁ לֵיה לַעֲבֹד. 57
58 מַפְנֵי כְּחוּשׁ הָעוֹבֵר — וְהָבֵא נִמֵי אֵיכָא כְּחוּשׁ עוֹר. מוֹרְבָנָן — וְכִי מִיבְעִיא לֵיה — מְדַארוּיָתָא, וְלַמִּילְק עֵלֵיהּ. הָיָא שְׁלָמִים וְחֹלְדָה חוּלִין — וְהִקְדִּישׁ בְּהַמָּה מְעוֹבְרַת חוּץ 58
59 מְעוֹבְרַת. לְדְכַרְבֵּי הַכֵּל אִין הַעֲבָר קְדִישׁ. לְמָאן דְּאָבֵר וְחֹלְדַת קְדִישִׁים בְּהוּיִתֵּין חוֹן קְדוּשֵׁי — כְּלוּמַר, אוּם שְׁתַּקְדִּישׁ בְּהַמָּה וְאֲחֵר כֵּךְ תְּנַעְבְּרֵהּ. וְיִמְכַעַא לֵיה אֵילִיכָא וְסָמָן 59
60 דְאֲמַר וְחֹלְדַת קְדִישִׁים בְּהוּיִתֵּין חוֹן קְדוּשֵׁי, וְהִשְׁתָּא מִיחָא לֹא קְדִישׁ עוֹבֵר. וְשׁוֹחֵה לֹאֵם בְּפִינֵים בְּעוֹרָה. מִי חֵד וְלֵד חוּלִין עוֹרָה וְנִחְבִּיב, דְרֵאָה לֹא הִקְדִּישׁ עוֹבֵר, אוֹ לֹא? אָמַר 60
61 לֹא מְחִיבִים.

62 וְנִחְתָּא לֵיה קְדוּשַׁה לְכָל, הִכָּא — 62
63 בְּרִדוּ לְהִקְדִּישׁוּ, הִכָּא — בְּרִדוּ לְהִקְדִּישׁוּ. כְּעַי 63

ועד: הכי מצניו למישר לדרבנן שאיבה שהמשיכה כולה ואין במקוה מי גשמים
אחרים שהיא כשרה א"כ קשיא מפרק קמא דהענית (ג.א) דאמר: (ומעלין
במרחצאות) ומתורין בנימאי עליה: כל שהוא משום אבילות - אסור לדרוך, בין
בממין בין בצונן. כל שיהא משום תרנגו - בממין אסור, בצונן מותר. עד לימא
מטייל עליה: כל דחיבי טבילות טובלין כהני

בתשעה באב ימים הבדורים, ואי בחמין -
טבילה מי איכא בחמין? דא שאובין גיבורי.
ואי בדברי רש"י שאיבה מהדרת ברייה
בלא שום מי גשמים - אם כן מצניו טבילה
בממין, כגון שהמשיכו, ועד קשיא מההיא
דתנן במסכת מקואות (פרק ו' משנה ו') שאי
מקואות, דאמר רש"י עליון ואתר חתין בעליון
א"מלא סאה ותרובחין אין בה ארבעים סאה
מרבא כבתא נתון לעליון עד שירדו
לתחתון ארבעים סאה, ואי שאיבה משהיא
על ידי המשכה בלא מים אחרים - למח לי
נתון בעליון אפילו נתן פקיע המשיכוין
חטורו נתון, דאין פקיע רביעי דמסת
מקואות (משנה ד') מי גשמים ומים שאובין
שנתערבו בחצר ובעקה ועל מנלת
המזרה, אם רוב נט המזרה - כשר, ואם רוב
נט הפסול - פסול, (ומצנח למצנח - פסול)
אימתי - בזמן שנתערבו עד שלא יגיע
למקוה, ר"ל תיבת המים ליד העירוב
מם שאובין בחצר כשיון על ידי אבילות
ושלח הרב רבינו שמואל שקיבל מרבותיה
שאיבה שהמשיכה כולה טהרה - אי גשמים
כשיבוא במקוה (ואתר אין בה ימים
ארבעים סאה) והשעתא מותרבא כל מה
שחשקו, ושפרוהו דך מנלתו דרבין כרבי
אליעזר בן יעקב. דלענין צירוף ארבעים סאה
בעין רוב הכשר, בין משמע מתוך לשון
אלולות דרב אחאי שכתוב: מקוה אחד
שנפל בו שלשה לוגין מים שאובין - פסול.
ואי אשמיתוהו אבראי אגב מרבא סתול.
למקוה - לא פסול, דכי אתא רבך אמר רבי
יתתן: שאיבה שהמשיכה כולה - טהרה,
איצטרופי מעטרפי ארבעים סאה. והשעתא
רבי אליעזר בן יעקב אמר רבי: א"מלא מנשא
דאתא ליה דשפיר בעיקב ומגו חרי מיל
מילתא דרבי אליעזר בן יעקב ומילתא דרבי
אמלא לא נעני אתהויד. ורבינו יתתן חשיב
לה: דשפיר מיתוקמא סוגיא דשמעתין לפרושי
דמשמע עליה לרבינו שאובין בן רוב
מי גשמים, אבל אם רובן שאובין, אפילו אם ירדו אחר כך ארבעים סאה מי גשמים
אל תמכשה, ושלם יחבי פריך, ומילתא דרבין אל מיתוקמא אל כרבי אליעזר בן
יעקב ולא בתרנן. מיהו אתר רבינו יתתן: לכל מה שקשה אל קשה מיהו. ובבבב
מקומות בתרנן מצניו בן, דמעיקרא היה מפרש מילתא דרד אתא לחזמיה, ואחר
כך בפרש הלוק. בפרק קמא דקדושין (לא) (רבי) רבי אליעזר אמר אף הוה, ודש
דמיבעי ליה בתלמוד אף רבי אליעזר לקולא פליג או לחומרא פליג. וההיא דהענית
אל קשה מיהו, ולעומדניו נתיקש, ומצניו שפיר בממין כגון שהמשיכו שעת ששרה
סאה נתון לתוך שפיר ותיקש, אינו על מי גשמים. אי על מי גשמים שיש על כורל
שהחומר נתנו למקוה, כדאמרינן במסכת יומא (לא) גבי טבילה דבזון גדול ביום
הבדורים, ושאר מדינות שהבאתי דמסכת מקואות אשירם לאקומינהו כרבי אליעזר בן
לאשמעין דרבי יוחנן שכתב ארבעים סאה מים כשרים אפילו ירדו בו מאה סאה מים שאובין -
די המשכה, דאפילו לפרוש רש"י הלכה כרבי אליעזר בן יעקב (דמשנתו) כב ונקי. אבל על ידי ברייה והמשכה -
מים כשרים - מותר למלאות בבקת תשע שערות סאה, ולעשות חרין בקרקע ולערוש עלם ולתעמיכן למקוה עד שתמלא. כההיא דפרק רביעי דמסת מקואות שהבאתי,
דקתני: אימתי - בזמן שנתערבו עד שיגיעו למקוה. ואי אסקא דעל ידי ברייה והמשכה - לכולל עלמא כשר. ורואה דקתני "שנתערבו עד שיגיעו למקוה", לאפוקי היכא
שהצניו שחוקקו לרבסוף קבטו - יורד למקוה אל תמכשה.

יובת בן חוני אומר בשנים ושלושה כלים פוסלים את המקוה בארבעה וחמשה כלים אין פוסלין -
המקוה אלא אם כן נפלו כמילין עליו חשבון פוסלין המקוה. והיוני שלשה. אלא אם נפלו השלשה לוגין בארבע וחמש
ענפים - אם פסלי, ושם הרב רבינו אברהם בר דוד הלכה כיוסר בן חוני. לפיכך רואה כששאובין את המקוה אפילו מים שנתכוו ויבאים מים אחרים
תחתיון - אין לחוש, אפילו אם נשתייר קצת מן הראשונים במקוה. ואף על גב שנופל בו הדלי לחובו, ודורו ליה שם יתור משלשה לוגין מים שאובין - אפילו הכי אין
לחוש, דהסמכתא לא נפלו שלשה לוגין משלשה כלים, ויש בחומיך, שנקבת את הדלי בכונס משקה, משום דך חישא דפרושיה. **הא** כיצד רצה רפה למטה רצה עפר
למעלה - דאם תאמר, אם כן גזירה שיהא למאי אהא? רבי לומר: דלמצוה בעינן מים תהילה ואחר כך עפר, כדכתיב בסוטה (בבבב) ר' יונן: **העפר** אשר יהיה בקרקע המשכן
יחך תהון נתן אל המים, ומשום הכי אתא גזירה שיהו.

ועד שיהא כשרה א"כ קשיא מפרק קמא דהענית (ג.א) דאמר: (ומעלין
במרחצאות) ומתורין בנימאי עליה: כל שהוא משום אבילות - אסור לדרוך, בין
בממין בין בצונן. כל שיהא משום תרנגו - בממין אסור, בצונן מותר. עד לימא
מטייל עליה: כל דחיבי טבילות טובלין כהני

ועד שיהא כשרה א"כ קשיא מפרק קמא דהענית (ג.א) דאמר: (ומעלין
במרחצאות) ומתורין בנימאי עליה: כל שהוא משום אבילות - אסור לדרוך, בין
בממין בין בצונן. כל שיהא משום תרנגו - בממין אסור, בצונן מותר. עד לימא
מטייל עליה: כל דחיבי טבילות טובלין כהני

והן מחורין, שהשאובה מטהרת בברייה והמשכה
מקלל דרבנן ככרי דברייה והמשכה לא? **אף** דכי
אתא רבין אמר רבי יוחנן: שאיבה שהמשיכה פוסלה -
מטהרת, מני? לא רבנן ולא רבי אליעזר! אלא אמר רבה:
לפי השבון כלים, יוסיף בן חוני היא. דתניא: שלשת
לוגין מים שאובין שנפלו למים בשנים ושלושה כלים,
אפילו בארבעה וחמשה כלים - פוסלים את המקוה.
יוסף בן חוני אומר: בשנים ושלושה כלים - פוסל את
המקוה, בארבעה וחמשה - אין פוסלין את המקוה.
ויוני מי תמאית נעשה מי תמאית? **אמר**
רבי חייה בר אבא, אמר רבי יוחנן: דלא כרבי שמעון.
דתניא: הקדים עקר למים - פסול, ורבי שמעון מכשר.
מאי מטימא דרבי שמעון? דכתיב: **ולקחו למטמא מעפר**
שרפת התמאית ונתנו עליו מים חיים, ותיניא, רבי שמעון
אומר: **וכי עפר הוא? והלא אפר הוא!** - שינה הכתוב
ממשמעו **לדון** וקמונו **יורה** שיהו. **נאמר** כאן **"עפר"**,
ונאמר להלן **"עפר"**. מה **להלן** - עפר על גבי המים, אף
כאן - עפר על גבי המים. ומה כאן - הקדים עקר למים,
כשר, אף כאן - הקדים עפר למים, **כשר**. **הקדים עפר למים?**
תרי קראי כתיבי, ונתנו עליו - אלא **אמר** אפר ברישא,
והדר כתיב "מים חיים אל כלי". הא כיצד? רצה - עפר
למטה, רצה - עפר למעלה. **ותניא** דיון, **מאי מטימא?**
אמר לך: סיפיה דקרא דקרא. **ותניא** עליו - לערבן,
מאי הוית דאמרת סיפיה דקרא דקרא, דלמא רישא
דקרא? - לא מצית אמרת, מה מצניו בכל מקום **מכשיר**
עושה, אף כאן - מכשיר למעלה. **ויוני** בית הפרס
עושה, בית הפרס, כו', מתניתין דאית כרבי
אליעזר. דתנן, **רבי אליעזר** אומר: **בית הפרס**
עושה בית הפרס. **וירבון**, עד כמה? **כי איתא**
רב דימי אמר ריש לקיש, אמר רבי שמעון בר אבא:

שלושה
יהוה, וחידו המים שנתעשו עלי. **ואמר** רישא דקרא דוקא - דאמר עירוב למים,
כדכתיב: ונתנו עליו מים, ואל כלי לכה אתא - שיהו חזויה כבלי, שלא ימלא
בכלי אחר וירעם לכה, או בלא זה יתן לתוך המעיין ויקח המים לחובו, ומשני מה
מצניו בכל מקום - כגון בסוטה, עפר למעלה שהוא המוכשר את המים לבדו, והיו
למעלה, וכל עמנו מנתן ומצוה לוקחים המים, כדכתיב: ונתן העפר ר' יונן. **אמר**
מכשיר למעלה - הלכך בעל כרחך סיפיה דקרא - לגופיה, ורישא - לדרשא
לערבן. **רבי אליעזר** אומר: **בית הפרס** עושה בית הפרס - כל ארבע השדות שסביב
- בית הפרס, אם נחרשו, דעפר בית הפרס מנמאן.

ועד שיהא כשרה א"כ קשיא מפרק קמא דהענית (ג.א) דאמר: (ומעלין
במרחצאות) ומתורין בנימאי עליה: כל שהוא משום אבילות - אסור לדרוך, בין
בממין בין בצונן. כל שיהא משום תרנגו - בממין אסור, בצונן מותר. עד לימא
מטייל עליה: כל דחיבי טבילות טובלין כהני

1 שלש שדות של שתי מננות - פירש רש"י: אותה שדה שהיה בה קבר, ושדה לכאן
 2 ושדה לכאן. אם דרך הבקעה לחרוש שדותיהם מננות למעבר - עושה בית
 3 הפרס אותה שדה שבמורה ואותה שדה שמעבר, ואם צפון ודרום חרשין - עישן
 4 בית הפרס אותה שדה של צפון ודרום, לשון רש"י. וזה הענין נראה לרנן, אבל מה
 5 שפירש רש"י לרבי אליעזר לא נודע.

6 דפרש כל ארבע שדות שסביב בית הפרס
 7 שלטן זה בית הפרס, והפירש שמטאנין. ומאי
 8 טעמא דהא כי אשאי חרשין ממורה למעבר
 9 למה יטמאו צפון ודרום? ואם חרשו מצפון
 10 לדרום למה יטמאו מורה ומערב? לכן נראה
 11 לפירש: רבי אליעזר אומר בית הפרס עושה
 12 בית פרס, ודלעיל מה שחרש מבית הפרס
 13 לשדה אחר שאעלז עשאוהו בית הפרס, וכן
 14 אם נחרש מאותה שדה שניה לשישית וכן
 15 בלשון תרומות רביעית וכו' לעיל - כולן עישן
 16 וה זה בית הפרס. **מתניתין** רבי עקיבא
 17 אומר דתנן השותפין שתרמו זה אחר זה רבי
 18 אליעזר אומר תרומת שניהם תרומה - דכין
 19 שדניהם יש להם חלק בו. והא דנמעטין
 20 מ"אתם" ולא שותפין - היינו לענין דכל
 21 תרומתן אינו תרומה, אבל מקצת תרומתו
 22 של זה ומקצת של זה - הוי תרומה. **רבי**
 23 עקיבא אומר אין תרומת שניהם תרומה -
 24 פירש רש"י: ואפילו של ראשון. דכין דחור
 25 השני ותרם - גלי לעשה ולא נראה לו
 26 בתרומה של ראשון, והוה ליה תרם שלא
 27 מדעת, וכן שני, לשון רש"י. ולא נדראה, דאין
 28 נראה לפרש כמו כן בהא: הראשון תרומה
 29 ולא השני. וקשה: דברפרק שישמענה ג'
 30 דמסכת תרומות תנן: שותפין תרומה, רבי
 31 עקיבא אומר: תרומת שניהם תרומה. וחכמים
 32 אומרים: אם תרם הראשון קרבן, ויצאו
 33 כן קרבן דרבי עקיבא ארביי עקיבא: ונראה
 34 לרבינו יצחק: דבשעתין מיירי בשתנו רשות
 35 זה לזה לחרוש, ומשום הכי מרומת חרשין
 36 תרומה לרבי עקיבא, שהיו מרומת חבירו
 37 בתרם. והשני אינו כלום. דתני לחבירו רשות
 38 לחרוש וכבר תרם. ורבי אליעזר סבר
 39 התרומת שניהם תרומה. דגלי ארעתייהו דכל
 40 חד (ול נראה ליה תרומת חבירו). אבל דתם
 41 בשלא נתנו רשות זה לזה לחרוש, והלכך כל
 42 זה ארעתייהו דנפשיה תרם חלקו, לפיכך
 43 תרומת שניהו תרומה מקצת.
 44 רבי

1 **לא איקרבי**. תנו רבנן: "לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו" למה נאמר? והלא כבר נאמר "לא
 2 יחלפניו ולא ימיר אתו טוב ברע" וגו'! לפי שנאמר "לא יחלפניו ולא ימיר אתו", משמע: קרבן
 3 יחיד, קרבן צבור, וקרבן מנחה, וקרבן בדיקת התבית - תלמוד לומר "לא יבקר". אמר רבי שמעון:
 4 **והרי מעשה בכלל היה**, ולמה יצא - לומר לך, מה מעשה קרבן יחיד, וקרבן מנחה, ודבר שבא
 5 בחובק, ודבר שאינו בשותפות - אף על קרבן יחיד, וקרבן מנחה, ודבר שבא בחובק, ודבר

6 ורבי שמעון - דרבי עקיבא אומר: תרומת שניהם תרומה. וחכמים
 7 אומרים: אם תרם הראשון קרבן, ויצאו כן קרבן דרבי עקיבא ארביי עקיבא: ונראה
 8 לרבינו יצחק: דבשעתין מיירי בשתנו רשות זה לזה לחרוש, ומשום הכי מרומת חרשין
 9 תרומה לרבי עקיבא, שהיו מרומת חבירו בתרם. והשני אינו כלום. דתני לחבירו רשות
 10 לחרוש וכבר תרם. ורבי אליעזר סבר התרומת שניהם תרומה. דגלי ארעתייהו דכל
 11 חד (ול נראה ליה תרומת חבירו). אבל דתם בשלא נתנו רשות זה לזה לחרוש, והלכך כל
 12 זה ארעתייהו דנפשיה תרם חלקו, לפיכך תרומת שניהו תרומה מקצת.
 13 רבי

1 שלש שדות ושתי מננות - אותה שדה שהיה בה הקבר, ושדה לכאן ושדה לכאן.
 2 אם דרך בני הבקעה לחרוש שדותיהן מורה ומערב - עושה בית הפרס אותה שדה
 3 שבמורה ואותה שמעבר, ואם צפון ודרום חרשין (אותו) - בית הפרס אותו של
 4 צפון ואותו של דרום, ששם גלגלה שותפיה את עפר בית הפרס והעצמות. אבל
 5 לא לארבע רוחות, שאין ארבע שדות

6 וערב. ואותן שתי שדות נופיתו לא הוו
 7 כולוהו בית הפרס אלא שיעור שתי מננות.
 8 מננה לו ומננה לזה. אבל אותה שדה
 9 שהקבר בה - טמאה כולה, ולא ידעין
 10 באיזה מקום מננה היה הקבר. ומשום הכי
 11 עושה אלא מננה לכל צד, ושנא לאחד
 12 לשני ראשה היה הקבר, וששם הלך לאותה
 13 שדה הביתה מלא מננה. וזה הוא שיעור
 14 חרשה הקבר. דכן שיעור חכמים המלא
 15 מננה החרשה העצומה להתגלגל על ידי
 16 המררשיה. תרומת שניהם תרומה - שהרי
 17 לשניהם חלק. וכן אין תרומת שניהם תרומה
 18 - ואפילו של ראשון. דכין דחור השני ותרם
 19 - גלי ארעתייהו דלא נראה ליה בתרומת
 20 הראשון, והוה ליה תרומת תרם שלא מדעת.
 21 וכן שני שמעון - אחד מחכמים. אם לא
 22 נתן כתרם שיעור רעה - תרומת השני
 23 תרומה. ולרבי עקיבא - בין כן ובין כך לא
 24 היה תרומה. ומתניתין נמי טמא קאמר,
 25 הלכך רבי עקיבא אומר: לרבות שני מננות
 26 - ולקמן בפרק שני (ו"א) מפרש לה: כסבור
 27 לחימר שהיה חייב לו רבני קרשים אל
 28 קרש - דהוי הקדש מעות, ולא תרומה
 29 קדש. **משנה** אלא חכמה - ורבי בהמה
 30 בבמה. קדש בדיקת בית אינו עושה תרומה
 31 - דבני תמורה כתיב "קרבן", וקדש בדיקת
 32 הבית לא איקרבי קרבן, כדמפרש בבבא.
 33 אמר רבי שמעון בו' - ודסבירא ליה וקדש
 34 בדיקת הבית איקרבי קרבן, הלכך לא נפקא לן
 35 ולא עבד תמורה אלא מנחה. והלא משום
 36 בהמה בכלל כל הקדשים היה דרעבדי תמורה,
 37 כדכתיב (ויקרא בו') "ואם הבר מימיר וגו'".
 38 למה יצא, וכתיב בדיקה דעבד תמורה, אם
 39 הבר מימיר וגו'. ורבי שמעון קרבן יחיד הוא
 40 דעשה תמורה - אף על קרבן יחיד עושה
 41 תמורה, יצאו קרבנות עבד. ומעשר לרבות
 42 בשותפות, כדאמרינן בפרק בתרא לביית
 43 (נוב): ידך יחך ולא של שותפות. **גמרא**
 44 קרבן - "ואם לכל בהמה שאי יקרבו
 45 ממנו" וגו', וכתיב בתריה "לא יחלפניו".
 46 קרבן שומע בני בו' - גבי שותפי קרבן קאי.
 47 והאי "אי" לישנה דהותר כתיבם הוא,
 48 כדאמרינן בבמה דוכתי: "ואינו בני גבי
 49 שותפיהו". ודרש לעיל מהא מילתא לאה:
 50 קרבן לדרשא אחרת. ודקתני "קרבן" - על
 51 הקרבן ואין חייב בתרם בו, ואין חייב בתרם
 52 על חלק מננות. ונראה תנו: "אי שמעו",
 53 כלומר אי דרשין להאי קרבן לחכי, משמע
 54 אפילו קדש בדיקת הבית בו, ואית דאמרי
 55 יצאו, מילת כדכתיב דתם "אי אשר יחייב"

1 **לא איקרבי**. תנו רבנן: "לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו" למה נאמר? והלא כבר נאמר "לא
 2 יחלפניו ולא ימיר אתו טוב ברע" וגו'! לפי שנאמר "לא יחלפניו ולא ימיר אתו", משמע: קרבן
 3 יחיד, קרבן צבור, וקרבן מנחה, וקרבן בדיקת התבית - תלמוד לומר "לא יבקר". אמר רבי שמעון:
 4 **והרי מעשה בכלל היה**, ולמה יצא - לומר לך, מה מעשה קרבן יחיד, וקרבן מנחה, ודבר שבא
 5 בחובק, ודבר שאינו בשותפות - אף על קרבן יחיד, וקרבן מנחה, ודבר שבא בחובק, ודבר

6 ורבי שמעון - דרבי עקיבא אומר: תרומת שניהם תרומה. וחכמים
 7 אומרים: אם תרם הראשון קרבן, ויצאו כן קרבן דרבי עקיבא ארביי עקיבא: ונראה
 8 לרבינו יצחק: דבשעתין מיירי בשתנו רשות זה לזה לחרוש, ומשום הכי מרומת חרשין
 9 תרומה לרבי עקיבא, שהיו מרומת חבירו בתרם. והשני אינו כלום. דתני לחבירו רשות
 10 לחרוש וכבר תרם. ורבי אליעזר סבר התרומת שניהם תרומה. דגלי ארעתייהו דכל
 11 חד (ול נראה ליה תרומת חבירו). אבל דתם בשלא נתנו רשות זה לזה לחרוש, והלכך כל
 12 זה ארעתייהו דנפשיה תרם חלקו, לפיכך תרומת שניהו תרומה מקצת.
 13 רבי

1 רבי אומר למה יצא מעשר – דסבירא ליה לרבי דלקרבן יחיד ולמעטע צבור
 2 ותוחפין לא איצטרך, שהרי כל הפרשה התמורה בלשון יחיד ונאמרה.
 3 ולמעטע נמי קדשי בודק הבית לא איצטרך, ולא אקררן קרבן. ולמעטע נמי עולת
 4 מותרות לא איצטרך, דקסביר: עולת מותרות לנרבת צבור אולי, ופשטא דלא עבדי
 5 תמורה, כך פירש רש"י. עוד יש לומר

6 דסבירא ליה דעולת מותרות לנרבת יחיד 1
 7 אולי, וסבר כרבי אליעזר דעשה תמורה. 2
 8 לידון בתמורה גופו – דסלקא דעתך: דאן 3
 9 עשין כלל תמורה משום דינא לזון כדבר 4
 10 החדש, כדמפרש התלמוד. אי נמי: לזון 5
 11 בתמורת גופו, לומר דהלה על דבר שאטע 6
 12 ראוי, ושנחן פירש רש"י. 7
 13 תמורת שמו – היניא אם קרא למשירי 8
 14 "תשיעי", ולתשיעי "עשירי", 9
 15 ולאחד עשר "שירי", ולמעטע לן (במרות 10
 16 ה.א. דשלשתון מקודשין.

"אבן ישראל – (שטיינזון)"
 רש"י

1 דבר שאינו בשותפות – כדפרשית לעיל: "ידיה לך" – ולא על שותפות. רבי
 2 אומר למה יצא מעשר מקנה – דסבירא ליה לרבי דמשום כל הני לא איצטרך,
 3 דקרבן יחיד מילא ימירי' נפקא, ומשמעל לשון יחיד, וקרבן מנחה מקרבן נפקא,
 4 אלמא אית ליה לרבי דקדשי בודק הבית לא איקררן קרבן. דבר שבחובה דקא
 5 מנעט ר' שמעון מיניה עולת הבא נמי
 6 תמורת – סבירא ליה לרבי מותרות
 7 לנרבת צבור אולי, ומרשא המתניחן נפקא
 8 לן דאן תמורה כבבור. ורש"י שותפת נמי מילא
 9 ימירי' לשון יחיד. לפי שיצא מעשר לידון
 10 בתמורת שמו – דכתיב לעיל מיניה ורלכל
 11 מעשר' ומרביתן מובל' לרבות, שאם קרא
 12 לעשירי "תשיעי" ולאחד עשר "עשירי" –
 13 שניחן קדושין, הידני מותרת שמו, הלכך
 14 איצטרך לכתוב נמי אם ההמר ימירי'
 15 תמורת שמו גופו, אמר דהניא דהבנת
 16 חולין אצל מעשר ואמר "זו כור" – נתפסת
 17 במהרה. דאי לא כתביה הוה אמיתא לא
 18 עבדי תמורה. כדמפרין לקמן: דבר שהיה
 19 בכלל יצא לידון כדבר חדש, ודידניו החדש
 20 תמורת שמו שאינה בכל הקדשים, והיו
 21 אמיתא אין לך בה אלא חדשה: תמורת שמו
 22 אבל תמורת גופו לא. לרבי אתרוחיה קרא.
 23 יצא לידון בתמורת שמו וגופו. תמורת
 24 קריבה – כדמפרין בשלשה בבורות
 25 (א.א.א): "ובקרי" – לרבות חילוי עשר
 26 לשלמים. תמורת גופו אינה קריבה –
 27 כדמפרין בפירוקי לעיל (ה.ב.) גמר
 28 "ותברד" מנעול (ובכבור תיב
 29 יח" – חן קריבין ואין תמורתן קריבין,
 30 תמורת שמו נגאלת – ושלמים היא,
 31 ושלמים נגאלין כשנפל בהן מום. תמורת
 32 גופו אינה נגאלת – דכתיב: "הוא ותמורתו
 33 יהיה קדש לא יגאל": תמורת גופו חלה
 34 אף על פ' שאינו ראוי – בנזק בעל מום.
 35 מתי עטבא – כדמפרש דהל על בעל מום.
 36 ונפקא מינה לאבדלו בקדושת מעשר, שלא
 37 ישחט באיטלו ולא ישקל בליטרא. תמורת
 38 שמו אינה חלה אלא על דבר הראוי –
 39 לקדש קדושה. תמורה חלה קדשים, שאנין
 40 חלים כשקדום מונח לקדשן, וקפרי' משום

1 **ורב שאינו כא בשותפות. רבי אומר: למה יצאת מעשר**
 2 **מקנה? – לידון ב"תמורת שמו" וב"תמורת גופו", לומר**
 3 **לך: תמורת שמו – קריבה, תמורת גופו – אינה קריבה.**
 4 **תמורת שמו – ונגאלת, תמורת גופו – אינה נגאלת.**
 5 **תמורת גופו – חלה על דבר הראוי ועל דבר שאינו ראוי,**
 6 **ואתמורת שמו – אינה חלה אלא על דבר הראוי בלבד.**
 7 **אמרו: משום דרבי רחמנא דאית ביה תמורת שמו,**
 8 **איתרועי איתרעו? דבי דאמרין: מאי דרבי – רבי, ומאי**
 9 **דלא רבי – לא רבי. והא מהיכא תייתי? אמר רבי הווא**
 10 **בניה דרב יהושע: משום דהוה דבר הקא לידון בדבר**
 11 **החדש – ואין בו אלא חידושו בלבד. אמר רבי רב נחמן**

הדרן ערך הכל ממירין

12 **בר יצחק לרבא: לרבי שמעון דאמר דבר הקא בחובה, עולת חובה – היא דנקדה תמורה, הא**
 13 **עולת נדבה – לא? אמר ליה: עולת נדבה נמי, ביון דקפלה עליה, עבדה תמורה, ולא נקריבה**
 14 **אלא לעולה הקאה מן המותרות. מאי קסברי? אי קסבר לה כמאן דאמר מותרות לנרבת צבור**
 15 **אולי – פשיטא דלא עבדה תמורה, הא אין תמורה בצבור! אלא רבי שמעון סבירא ליה כמאן**
 16 **דאמר מותרות לנרבת יחיד אולי. מאן שמעת ליה היה סבירא – רבי אליעזר, ורבי שמעון ליה**
 17 **בדריא דמותרות תמורה? דתניא: עולה הבאה אין עושה תמורה, דכרי רבי אליעזר!**
 18 **רבי שמעון סבר לה כותיה בפתא, ופגלי עליה בפתא. דרבי אליעזר סבר: עולה הבאה מן**
 19 **המותרות – עושה תמורה, ואיהו סבר: אין עושה תמורה. אי הכי, דבטיא רבי אבין: הפריש**
 20 **אשם לתכפר בו, והמיר בו, ותכפר באשם אחר, ויתקן זה לעולה, מהו שיחזור וימיר בו?**
 21 **אליבא דמאן? אליבא אליבא דרבי שמעון – הא אמרת: רבי שמעון סבירא ליה, עולה הבאה**
 22 **מן המותרות אין עושה תמורה! רבי אבין הכי מטיבטיא ליה: אי משפחת תנא דקאי כרבי**
 23 **שמעון, דאמר אין ממירין וחוזרין וממירין, וסבירא ליה כרבי אליעזר דאמר עולה הבאה מן**
 24 **המותרות עושה תמורה, מהו שיחזור וימיר בו? בשני גופין קדושה אחת מאי? ואם תימצא**
 25 **לומר קדושה אחת (או לא), אלא שתי קדושות ונזף אהד ותיבעי.**

הדרן ערך הכל ממירין

1 דרבי ביה רחמנא תמורת שמו איתרועי מיטירא – דלא חיליא על בעל מום הא כל שכן דבעי למילוי ביה טפי לחזמרא, והואיל תחומר כל כך ראיתיה
 2 בתמורת שמו. מאי דרבי רבי – וקרא לא רבי אלא מידי דחוי לשלמים, כדקתני "ובקרי" – לרבות אחד עשר לשלמים. מוכיחא תיני – דאמרין הכי. דבר החדש
 3 תמורת שמו. לישנא אחרינא – נתפרש 'תמורת שמו' שאינה חלה אלא על דבר הראוי, וסבירא היא: משום דאחמרא כשאר שלמים איתרועי מיגרע תמורת גופו,
 4 איצטרך קרא לרבי. ומשני דאן רבי לא כתב ביה אמירין לפאי דרבי רבי כו' – והא מוכיחא תיני דלפניא הכי? דהא אינה מן המותרות שהתורה נדרשת בהן,
 5 ואבטו למאי כתביה. לידון כדבר חדש בתמורת שמו – אין לך בו אלא חידושו. להכי איצטרך לרבי. והכי עקרי, דלשנא דלעיל איתרועי חרי פירכי, חדי: דמאי
 6 קאמר לנאי דרבי, לאו מילתא באוקומה הכי, והא תמורת שמו קדושה איתרובי מיזבל מעשר בקר וצאן' ולא משמע אלא חטא, בין חם בין בעל מום. ומאי
 7 דרבי מדיקבך? – לא רבי אלא דהקרבן, דלא תימא דליתיה בתמורת גופו. ועוד: דקא פריך ליה מתיבא תיני, וקאן הוה לשון התלמוד הואיל ואוקמוס דהיא עומרע
 8 גרמא, ולמאי דלא רבי לא רבי – הוה ליה למימר מנא לך הא דאמרין הכי? אבל להאי לישנא משתמע שפיר מתיבא תיני, כלומר: מתיבא אחת לא דלמיתא הכי,
 9 קאמר לנאי דרבי, לאו מילתא באוקומה הכי, והא תמורת שמו קדושה איתרובי מיזבל מעשר בקר וצאן' ולא משמע אלא חטא, בין חם בין בעל מום. ומאי
 10 דרבי מדיקבך? – לא רבי אלא דהקרבן, דלא תימא דליתיה בתמורת גופו. ועוד: דקא פריך ליה מתיבא תיני, וקאן הוה לשון התלמוד הואיל ואוקמוס דהיא עומרע
 11 גרמא, ולמאי דלא רבי לא רבי – הוה ליה למימר מנא לך הא דאמרין הכי? אבל להאי לישנא משתמע שפיר מתיבא תיני, כלומר: מתיבא אחת לא דלמיתא הכי,
 12 דאערכת קרא לרביה. דקפלה עליה – שוקרבתה, ולא אעף על גב דאמר 'חרי זו'. תמורת – כגון אשם שנתקל לרעה. דרמיו קריבין עולה. ובגן הפריש מבת לחטאתו
 13 ואשמנו וניתותרו – מביא באותן דמים עולה. דהוה מדרש יחידע הבזק כל הבא ממותר חטאת וממותר אשם ילקח בהן עולה, הבשר לשם העורת לכוננים, בפרק יז"ל
 14 וטחא' (לקמן כ.ב.ג.), לנרבת צבור אולי' – לשפירתו. לנרבת יחיד – הבעלים עצמן מביאין ברמים עולה, ואיני עולה לזון לחובותן אלא לשם חרון הוא. דבי אליעזר –
 15 דאית ליה מותרות לנרבת יחיד אולי, בפרק יז"ל קדשים' (לקמן כ.ב.) תמורת אשם ולך תמורה ולזן ולד ולזן עד סוף העולם ידע עד שכתבא ומכור וימלו דמכור עלתה
 16 לשפורת, רבי אליעזר אומר: יביא בדמיו עולה. סבר לה כותיה בחדא – דמותרות לנרבת יחיד אולי, ולהכי איצטרך למעוטהי מתמורה. אי הכי – דלרבי שמעון עולה
 17 בהנחה תמורת לא עבדה תמורה, ואפילו לא אמיר בה מצי אמיר בה השתא, דעולה הבאה מן המותרות היא. והחילו על אחתה – אי נמי נתכפר באשם אחר
 18 כו', כדפרשית לעיל בפירוקי. מהו שיחזור וימיר? – והכי אמר רבי יוחנן אליבא דרבי שמעון אן ממירין וחוזרין וממירין – והכי דקאמין בקדושתיה. אבל כדן קדושה
 19 אחת לנאמ דמיר, או דילמא לא שניא? אי אליבא דרבי שמעון מטיבטיא ליפנין – כלומר, הא דמיר ר' שמעון מנעשר רבד שבחובה לאפוקי מעשר מותר ולא עבדה
 20 תמורה. אי משפחת תנא – דסבירא ליה כרבי אליעזר. וכרי יוחנן דאמר לעיל אליבא דרש אן ממירין וחוזרין וממירין כו'. בשני גופין קדושה אחת כתיב – דהיינו הפריש
 21 אשם לתכפר בו והמיר בו והמנע והחילו על אחר. אלא שתי קדושות ונזף אחד – דהיינו נתכפר באשם אחר ונצטא ראשון האבדו ויתקל לעולה. תיבעי – לשון ירשלמי
 22 ונזף חיקו בלשון כבלי.

הדרן ערך הכל ממירין

תמורה. פרק שני - יש בקרבנות דף יד עמוד א - מותר מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ)
 תוספות

1 **משנה** קרבנות ציבור כולם יכרים - דרוגן עלות, ועולה זכר אור, ואין ציבור
 2 מביאין שלמים אלא כבשי עצרת, דוכרים הן, וזאתוהו שלחן שעירים, כדכתיב
 3 בבבליה "ועשירי חטאת אחד", קרבנות היחיד חייבין באחריותן - כלומר, יש מהן
 4 באותן קשבות לזמן זמן, שאפילו עבר זמנם חייבין להקריב, כגון קרבן עלות יולדת
 5 (וקרבנות קרבנות מ'ר' - דהיינו, אם עבר שבתי
 6 שלו - יכול להקריבו לאחר זמן. אבל 1
 7 קרבנות יבול שיש להן זמן, אם עבר זמנם - 2
 8 מכל קרבנו, כדפרש'ש בגמרא, שמיקריב הובת 3
 9 - שאם קרב הובת בזמנו ולא קרבו נסכים 4
 10 עמו - הייבין להקריבם אפילו מכאן ועד 5
 11 עשרה ימים, כדפרש'ש בגמרא, הכתיב כהן 6
 12 גדול - דרוגן שבת בגמרא, ודכתיב בה 7
 13 "מנחת תמיד" - הרי הוא כן מנחת תמיד, 8
 14 בשלחי "והחבת'הו" במנחתו (גב). פ'ר. 9
 15 ה'הפירוש - פ'ר של אחרן, אפילו שזמנו 10
 16 קבוע - כלומר, אין הטעם תלוי אלא 11
 17 בקביעת זמן, אחרון שזמנו קבוע, שאם עבר 12
 18 הזמן אין לתק השלמות - דרוגן שבת 13
 19 ותמאה, אפילו דרודה, וכל שאין לתק זמן 14
 20 קבוע אינם דרוגן שבת ותמאה - ואפילו 15
 21 רציבור, כגון פ'ר העלם דבר של ציבור 16
 22 ושעיר עבודה וזה. **גמרא** וקרי' ויבוא - 17
 23 הקדש ראשון, אפילו תימא רבנן - דלית 18
 24 להו דתי עושה תמורה, בין כדכתיב בין 19
 25 בנקבות - משמע כל קרבן שחייב היחיד 20
 26 לחביא, בין זכר בין נקבה, הוא איכא עולה 21
 27 תקון - תירצהו, ואין אשם - וזה זכר 22
 28 וכבש ואי שמי - אלא כתיב בהו, לא כדכתיב. 23
 29 ניהו שלמים - אבל שלמי צבור וכדכתיב. 24
 30 כדכתיב בהו (וקראב כג) "ושני כבשים בני שנה 25
 31 לזבח שלמים", וזכר שלמי צבור - כבשי 26
 32 עצרת, מנא עמי' - "וקרבנות צבור אין 27
 33 לתק השלמות, דבר יום ביומו" - בגמרא 28
 34 המורמים משתעין, כפרשת "שור אין כשבי" 29
 35 כדכתיב "אשר חזר'הו" מקריא קדש וכו' 30
 36 להקריב אשה? ואיזה אשה מקריבין במועד 31
 37 שז' חז' משאר ימיש' - היה אומר מוסקין, 32
 38 שכל היום כשר למוסקין" - ויבדל שיקדמו 33
 39 מוסקין לחמד כל בין הערבים, דאמר 40
 41 (ביומא ג.א.) עליה השלם כל קרבנות כולן, 42
 42 מנחתם ונסכיהם אפילו בלילה ואפילו 43
 43 לנחם - אם קרב הקריב בזמנו, ואפילו מכאן 44
 44 ועד עשרה ימים ועלולם, ובלא דנומנו לך קא 45
 45 מיירי. מלכד שבתות ה" - דהיינו כתיב: "זבח 46
 46 ונסכים דבר יום ביומו מלכד שבתות ה" 47
 47 ומשם דרשין טוסיים דבר יום ביומו 48
 48 הקרב נסכים, מלכד אחרן של שבתות, דאם 49
 49 יש טוב אחרן של שבתות - והקרב נסכים יום 50
 50 קרבנות, והקרב נסכים שבתות אחרות ולא 51
 51 הקרבת. כיום אין בלילה לא - דהא ד"בר 52
 52 יש ביומו כתיב, וטעין ליה "מלכד שבתות 53
 53 ה", כלומר, מה שבת הקריב היום ביום 54
 54 טוב, אבל בלילה - לא, ואי כתיב מנחתם 55
 55 ונסכיהם - דהא אמיתא: למלכד שבתות 56
 56 נסכי היום בלילה הוא, אבל ביממא דלמחר 57
 57 - לא, ו**פאי שנא** - כלומר, כן תימא מנא 58
 58 שנא דלמנא בלילה אין ביממא לא, דא קרא חטאת הוה כתיב, משום דבקרישם הלילה הולך אחד היום - שבנה, כדכתיב (ויקרא ו) "ביום קרבנו יאכל לא תחזירו ממנו עד 59
 59 בקר", אלמא כל הלילה קרי' "יום קרבנו", והלכך טלמא דערך אמיתא: אפילו בלילה קריב, ודנסכים הוי מיום שער, אבל ביממא דלמחר - לא, אין לי כו' - תורתו כתיבא. און 60
 60 ואקרא קרי' דכתיב "יה ותרעה על מוקדה על המזבח כל הלילה" - שיהא נתון מבווא השמש ומתעלה כל הלילה, אין לי אלא יבדים שרדכן ליקרב בלילה - כגון 61
 61 אברי דעולה ופרורים, כדכרי ליה לעיל, שיהא נתון מבווא השמש, כלומר, לאחר שקיעת החמה נתון על המערכה. דברים שרדכן ליקרב ביום - דאינן קריבין בלילה כלל, 62
 62 וכדכתיב קרבנות מנחת בהו "ביום צוהר" ושמשע ביום ולא בלילה, אבל אברים ופרורים היו דאיתורבו הכא בלילה מנא קרא, שמיקריב מבווא השמש, ואק' מקטיר על 63
 63 המערכה וכן שמתעלה מאלוהי, דאם לא כן, אמר "הואלה מנא ממעט ופירי'ן, מבווא השמש, והאמרת דרכו ליקרב ביום, אלא עמי כן השמש - באק' שיקעה, לויקריב על 64
 64 בלילה, אם נתנו בבלי שור קדש, ודא לא לפני חולקין, אבל מביא ליקרב דרבי היום, אי פוקש קדש, אי בלילה מיקרב בניו קריב, מנא נסכים - לא, הייבין דהו 65
 65 עד דברים שרדכן ליקרב ביום, עם הובת - שגבינאן עם הובת, וקדשן שרעה הובת, דהוי כן זבח נופח, ואינן קריבין אלא ביום, אמר ר' דמי' אי אשכחיה אינשי כתיב

ובל הקרב בלילה - פירש רש"י שלוח "שתי הלחם" (מנחות קא): כגון שמן
 לתמורה, ולא נראה, דמה קדושה שייכי בה? דהא לית בה קדושה כלל! לכך
 דלא לומר: דלא מצינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים, ומשום הכי ניהא דלא משני
 הבא: דימאנו אינו קדוש ליקדש, אבל קדוש ליקדש, דכתיב שם היום שבת ופרק
 "שתי הלחם" (שם), דמיקריב אחר דהני' 1
 הקרב בלילה, דלא מצינו קרב בלילה אלא
 מנחת נסכים בלבד, והוא חזין דמיני למיקרב
 מנחת הבא בהריא, כדכתיב: וכל הקרב
 בלילה, ולא מצינו דבר זה אלא מנחת נסכים
 בלבד, אלא דמותר לפרוכי אף לפי מה
 דטלמא דערך שמיקרא היום בפרק "שתי
 הלחם".
 דברים
יש בקרבנות יחיד שאין בקרבנות הציבור, ויש בקרבנות
הציבור שאין בקרבנות היחיד, שקרבנות היחיד
עושין תמורה, ואין קרבנות הציבור עושין תמורה.
קרבנות היחיד נוהגות בין בפקדים בין בנקבות,
וקרבנות הציבור אין נוהגין אלא בפקדים, בקרבנות
היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נספיהם, וקרבנות
הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נספיהן, אבל חייבין באחריות נספיהן משקרב
הזכר, ויש בקרבנות הציבור מלא שאין בקרבנות יחיד, שקרבנות הציבור דוחין את השבת
ואת הטימאה, וקרבנות יחיד אין דוחות לא את השבת ולא את הטימאה. אמר רבי
מאיר: והלא כתיבי כהן גדול, ופר של זום הכפורים, קרבנות היחיד הן - ודוחין את
השבת ואת הטימאה! אלא - שזמנו קבוע, גמרא "קרבן יחיד עושה תמורה" כו', וכללא
 הוא? והרי עופות, דקרבן יחיד - ואין עושה תמורה! - פי קתני - בבהמה קתני. והרי יולד,
 דקרבן יחיד הוא - ואין עושה תמורה! - הא מני - רבי יהודה היא, דאמר הלל עושה תמורה.
 והרי תמורה עצמה, דקרבן יחיד היא - ואין תמורה עושה תמורה! - פי קתני - בעשר ויבוא
 קתני. השמא דאמית' להכי, אפילו תימא רבנן - בעשר ויבוא קתני. "קרבנות היחיד נוהגות
 בין בפקדים בין בנקבות". וכללא הוא? והרי עולה, דקרבן יחיד - וזכר אחיא, נקבה לא אחיא!
 והיא איכא עולה העוף, דתניא: תפוח יבוא, בבהמה, ואין תפוח יבוא, בעופות. בעופות - והרי
 האתא, קרבנות יחיד הוה - ונקבה אחיא, וזכר לא אחיא - והיא איכא עולה, נקבה לא אחיא - והרי
 והיאכא אישם יחיד - דזכר אחיא, נקבה לא אחיא? - פי קאמרי רבנן - קרבן דשוי בין ביהוה בין
 בציבור, אישם - ביחוד איתיה, בצבור ליתיה. ואיכתיב אימא: מי קתני "כל קרבנות"? "יש
 בקרבנות" קתני, ומאי ניהו - שלמים, ואי פשי - נקבה מיית, ואי פשי - זכר מייתי. "קרבנות
 יחיד חייבין באחריותן" (כו'). מנא לן? דתנו רבנן: "דבר יום ביום" - מלמד ששכל היום כשר למוסקין,
 "ביומו" - מלמד שאם עבר היום ולא הביא, אינו חייב באחריותו, יכול לא יהא חייב באחריותו?
 נספיהם, ואף על פי שקרב הנזבח? - תלמוד לומר: "מנחתם ונספיהם" - בלילה, "מנחתם
 ונספיהם" - למחר. ריש לקיש אמר כהן: "מלכד שבתות ה" - וקריא, דאי כתב דקריא
 "מלכד שבתות ה" - הוה אמיתא: כיום - לא, ובלילה ה" - לא, אמר קרא: "ומנחתם ונספיהם". ואי
 כתב דקריא "ומנחתם ונספיהם" ולא כתב "מלכד שבתות ה" - הוה אמיתא: בלילה - אין, ויבוא
 - לא, ומאי שנא - משום דבקרישם לילה הולך אחר היום, צריכי. ונסכים מן קרבי בלילה?
 והתני: אין לי אלא דברים שרדכן ליקרב בלילה, כגון אברים ופרורים שמיקריבין מבווא השמש,
 ומתעלהו והולכין כל הלילה כולו. דברים שרדכן ליקרב ביום, כגון הקומין, הלבונה ומנחת
 נסכים, ששעלן מבווא השמש, מבווא השמש שקלא דעתך? והאמרת: דברים שרדכן ליקרב
 ביום ניהו, אלא: עם בא השמש, שמתעלהו והולכין כל הלילה, כגון: תלמוד לומר: "זאת
 תורת העולה" - ריבא. קתני מיהא נסכים ביום! אמר רמי בר חמא: לא קשיא, פאן - ליקדש,
 פאן - ליקרב. אמר ליה רבא: אי מיקדש קדש - קרובי מיקרבי, והא תניא: יהו הכלל, כל
 ליקרב ביום - אין קדוש אלא ביום, וכל הקרב בלילה - קדוש בלילה, בין זכר בין בלילה - כל
 קדוש בין ביום בין בלילה? אלא אמר רב יוסף: מנא מנחת מיקדש מיהא מתניתא. פי סלק
 רב דימי, אשכחיה לרב ירמיה דיתוב וקאמר משימיה דרבי ירמיה לרבי יושע בן לוי: מנא לנסכים
 הפאים עם הובתה שאין קריבין אלא ביום? - תלמוד לומר "ולנספיהם ולשלימיהם" מה
 שלמים - ביום, אף נסכים - ביום. אמר: אי אשכחיה דכתיב איגרתא, שלח ליה לרב יוסף
 ולי

1 **דברים** שכבת אִי אהר שרֵאִי לאומרם בעל פה — ואם תאמר: הֲכִי קאמרוּן
 2 מְמוּרֵים עַם פֶּה? וְיֵשׁ לומר: דָּאֵן לְהַפְדֵּי רַק מֵה שְׂכָחוּ בְחוּמֵי. אִמְנֵם
 3 קֵשֶׁה: הֲכִי קְרִינ' וְיִשְׁעִי? וְקִרְאת שְׂעֵנִי וְשׁ לומר: דָּאֵן לְהַפְדֵּי אֵלֶּא דְּבִרְבִּי שְׂמוּעִיא
 4 אַחֲרֵים יְדֵי חֻבְתָּן. וְהֵנָּה מְנַחֵמֵת הַתְּנוּיֹת בְּכַמַּת יוּדֵי דְּבִרְבִּי שְׂמוּעִיא — הֵדָה מִנְיַ
 5 לְשֵׁנֵי תַנְיָא וְהֵיא. אַחֲרֵי שְׂכָחוּ בְּתַרְתּוֹ דְּרֹחִים
 6 (ק.ה.) פְּלִיגי רַבְנָן עַלֵּיהּ דְּרַבִּי מַנְיָה, וְסַמְכִי
 7 הָרַם מְנַחֵמֵת וְנִירוֹת אִיכָא בְּעִינֵיהּ. וְכַמַּת
 8 מְנָאן קְרִינ' וְהוּא הֲדִין צְרִיךְ כְּמוֹן
 9 לְמִסְמִימֵיהּ מְנַחֵמֵת דְּפַרְק בְּתַרְתּוֹ דְּרֹחִים
 10 (ק.ה.) דְּאִמְרוּ: הַחֲתוּת וְנִירוֹת אִיכָא בְּעִינֵיהּ.
 11 אֵלֶּא כִּיּוֹן מְנַחֵמֵת דְּבַמְלָא כָּל הַרְבֵּי דְּבַעֵי
 12 מְקַרְבֵי - לְרַבְנָן פְּלִיגי עַלֵּיהּ דְּרַבִּי מַנְיָה.
 13 דְּאִמְרוּ נִירוֹ לֵא נִירוֹ נִירֵיד הוּא - צְרִיךְ
 14 לומר לֵא הֵלֵךְ אֲבִשְׁלוֹם אֵלֶּא לְהַבִּי
 15 בְּכַשְׂמֵם בְּחַבְרֵין וְלְהַקְרִיב בְּגַבְעוּן. מִיּוּהֵ, לִפִּי
 16 מַה דְּפִרְשׁ רִשִׁי פַרְק בְּתַרְתּוֹ דְּרֹחִים (שם)
 17 דְּרַבְנָן דְּרִבִּי מַנְיָה רַבְרַאי מְתַרְתּוֹ אִמְרֵיהּ לֵהוּ.
 18 דְּאִמְרוּ: כָּאֵן וְכָאֵן לֹא מְבַרְכִי לִיחֵד אֵלֶּעֱלֵה
 19 וְשַׁלְמִים כְּלִבְךָ, קֵשֶׁה: דָּאֵם כֵּן, הֲכִי קֵאמְרוּ
 20 אֲבִשְׁלוֹם אֵלֶּעֱלֵה נָא אֲבִשְׁלוֹמֵת אֵלֶּא נִירוֹ אִשְׁרֵי
 21 נִירוֹתֵי וְגו' הֵיא אֵלֶּא נִירוֹ נִירֵיד הוּא נִירוֹת
 22 לְרַבְנָן, וְאֵם כֵּן כָּאֵן וְכָאֵן לֹא קְרִיב? וְצְרִיךְ
 23 לְהַלְקֵה הַתְּנַיִם. רַבְנָן דְּרַבִּי מַנְיָה לֹא מְבַרְכִי
 24 לְהוּ כְּרַבְנָן בְּתַרְתּוֹ אֵלֶּא כְּרִבִּי יְהוּדָה סִיבַר
 25 לֵהוּ, דְּאִמְרוּ בְּכַמַּת גִּוְרֵלָהּ אִפְלוּ חֻבְתָּ בְּרַבִּי
 26 קְרִבֵי. וְרִבִּי מַנְיָה דָּאֵית לִיהּ נִירוֹת דְּבִר
 27 וְנִירוֹת הַתְּנַיִם - אֵלֶּעֱלֵה לְמִשְׁרֵי דָּאֵית לִיהּ
 28 כְּרַבְנָן בְּתַרְתּוֹ דְּרֹחִים דְּאִמְרוּ: כָּאֵן וְכָאֵן
 29 קְרִיב לִיחֵד אֵלֶּא עַלֵּיהּ וְשַׁלְמִים לְכַדֵּי. מִיּוּהֵ,
 30 וְהִנְטָא וְשִׁמְעָתָא הָרַם שְׂעֵנִי מְפִירוֹשׁ שְׂרִישֵׁי
 31 מִיּוּת הַתְּנַיִם. לְרִבִּי שְׂעֵנִי דְּבַר הָרַם הָרַם
 32 בְּתַרְתּוֹ חֻבְתָּ וְשַׁלְמִים אֵלֶּעֱלֵה אֵלֶּעֱלֵה
 33 אֵלֶּא פְּסוּחִים חֻבְתָּ הַקְּבִיעֵי לְהֵם זְמַן, וְאִמְרוּ
 34 פַּרְק "כִּי שְׂעֵנִי (פְּסוּחִים ל.ה.ב.) דָּתֵי אִמְרוֹת
 35 שְׁלֹתֵי חֻבְתָּ וְהִקְרִיב נִירוֹ אֲנַלְכִין בְּנוֹב
 36 וּבַעֲזוֹן. וְפִירֵשׁ רִשִׁי שֵׁם: דְּהִינֵי דְּלֹא כְּרִבֵי
 37 שְׂעֵנִי. וְאֵם כֵּן, הֲכִי קֵאמְרוּ אֲבִשְׁלוֹם אֵלֶּעֱלֵה
 38 נָא אֲשַׁלְמֵת אֵלֶּא נִירוֹ, הִרִי לֵא הִרִי יִשְׁכַּל
 39 וְלְהַקְרִיב? וְתִירִי מִיּוּת חֻבְתָּ. וְרִבִּי מַנְיָה
 40 לְשַׁעֲרֵיהּ. דְּאִמְרוּ בְּכַמַּת נִירוֹ (מוֹב.) דָּאֵם
 41 גִּילַח עַל שְׁלֵמֵי נְדָבָה - יִצֵּא. אֵם אִמְרוּ
 42 "דְּהִינֵי מְנַגַּל עַל מִנְּאֵה עֹלֹתֵי" - יִצֵּא אִמְרוּ
 43 עֹלֹת. וְאֵם כֵּן, אֲפִשְׁרֵי דְּאֲבִשְׁלוֹם נִירוֹ לְהַבִּיא
 44 עֹלֹת נְדָבָה, דְּבִר נִירוֹת הַתְּנַיִם קְרִב בְּכַמַּת
 45 לְכֹלֵי עֲלָמָא. וְעַלֵּיהּ הֵיא אֲבִשְׁלוֹם רַחַה
 46 לְגַלְתָּ.

1 לֹא תִסְמַי נִסְכִּים - מִחֲדָא מְתַנַּחֵת לְדַעֲלֵי, וְעַמִּי לְתַרְוַי. אֵא - דְּקִרְנוּ נִסְכִּים
 2 בְּהִיד דְּרִבִּים שְׂרַכֵּן לְקִרְבֵי בִיּוֹם - הִינֵי נִסְכִּים הַבָּאֵן עִם חֻבְתָּ. **כַּפִּי עֲצֵמָן** -
 3 שְׁלֵא קִדְשֵׁי שְׂחֻשְׁתָּ חֻבְתָּ, כִּיּוֹל לְהַקְרִיב בְּלִילָה. **שְׂמוּרֵי תוֹרָה** - אֲשַׁן מִצִּילֵין
 4 אוֹתוֹן בְּשַׁבַּת כַּפִּי הַדְּלִיקָה. לִישָׁנָא אַחֲרֵיהּ: אֲשַׁמֵּר לְחֻשְׁתּוֹן כְּתוּבִים, דְּתוֹרַת שְׂבַעֵל
 5 פַּה דֵּיא. וְהַלְבֵּי מִתּוֹן - מְחַבֵּי חֲסִפִּים.
 6 חֲתָמָא - חִישוּהּ, שְׁלֵא הִיד וְיִדְעִין לְחַרְךָ
 7 בְּרִיבוּתָּ. **לִישָׁנָא אַחֲרֵיהּ** - חֲתָמֵי - לְחִישׁ
 8 דְּבִר, כְּגוֹן וְשִׁחְשְׁתָּ אִיזָא. **כַּפִּי עֲצֵמָן**
 9 **אִתְרַמָּא** - שְׁלֵא מְשַׁחְבוּ. **עַת לְעִשׂוֹת ל'ח'** -
 10 כְּשִׁפְרֵי תוֹרָה, וְמוֹשְׁבֵי קִדְשֵׁי הַשֵּׁם, רָאִי
 11 לְחַפְרֵי וְחַרְבֵי, וְכִיּוֹל לְהַקְרִיב וְלְחַרְבֵי
 12 דְּאִמְרוּ: כִּי - כִּיּוֹל לְהַקְרִיב וְלְחַרְבֵי
 13 בְּלִילָה אַחֲתָ. לִישָׁנָא אַחֲרֵיהּ: גִּוְרֵלָהּ - עֹלֹת
 14 וְהַלְבֵּי פוּסֵל כּוּן כְּלָמָא, לְכֹמוֹר, רָאִי
 15 דְּאִמְרוּ: "וְדַמְנוּ לֹא נִסְכִּים בְּלִילָה מְקִרְשֵׁן
 16 בְּלִילָה וּמְקִרְשֵׁן. **כַּאֲבָרִים** - שֵׁל תְּמִיד,
 17 בְּמַסְכַּת בְּרוּחִם (פ.א.) עֵין קִיבֵי הַתַּחַת הַרִבֵי.
 18 חֻבְתָּ דְּבַמַּת פְּסַחֵת הַרְגֵל בְּרִיל - כְּגוֹן
 19 עֹלֹת רָאִיהּ וְהִנְטָא וְמוֹסַפִּין. **אִמְרוּ** -
 20 נִירִים. **אֵם** - נִסְכִּים בִּיּוֹם. לְרִבְתָּ שְׁלֵמֵי
 21 גִּוְרֵי. דְּאֵי שְׁלֵמֵי נְדָבָה - הִיד כְּבֵר אִמְרוּ
 22 "נְרִיבוּתֵים", וְאֵי מְשׁוֹת הַקִּישָׁא - לְמַחְבוּ
 23 עֲשֵׁי לְמַשְׁמֵי, שְׁלֵמֵי פְּסַח - וְהִנְטָא אַרְבֵּיעָה
 24 עֲשֵׁי, כִּשְׂכֻחֵיהּ תְּבוּרָה מְרֻבָּה נִמְנַעַע עַל
 25 תְּפַסֵּת וְאִינוּ טִיפֵף לְתוֹן - הִיד וְיִדְעִין עַמִּי
 26 שְׁלֵמִים. וְאֵם הַפְרִישֵׁן לֵשֶׁם כֵּן וְלֹא הַקְרִיבֹת
 27 וְקִרְבֹת חֹתֵל מְשׁוּרֵי. וְאֵי שְׁלֵמֵי נִירוֹ -
 28 לֹא צְרִיבֵי רִיבוֹ לְרַבְרֵי, וְלְרַבְרֵים
 29 וְנִרְבוּתֵים. נִפְקָא. דְּתוֹרַת עַל יְדֵי נִירוֹ אֵם
 30 עֹלֵי, וְיִנְדִיר וְיִנְדִיר קְרִינָא בִּיהּ. אֲבָל שְׁלֵמֵי
 31 פְּסַח חֻבְתָּ נִירוֹ, כְּרַמְפֵּים בְּפִסְחִים בְּפַרְק
 32 "וְזֹלָתוֹ דְּרִיבִים" (ע.א.). וְנִירוֹת קְרִב בְּכַמַּת
 33 יוּדֵי - אֲלֵמָא "וְיִנְדִיר וְיִנְדִיר" חֻשִׁיב לִיהּ. דָּאֵי
 34 לֹא יוּבֵי - לֹא הוּד קְרִיב בְּכַמַּת יוּדֵי. סָא
 35 **מְנָאן נִירוֹת** - דָּאֵם עַל עַב גִּבְתוֹת אֲבִי
 36 עֲלוּ עַל יְדֵי נִירוֹ - אֵין הַקְרִיבֵת נִקְרָא
 37 וְחַרְבֵי מְנַאֲלֵי מוֹטֵל עַל יְדֵי חֻבְתָּ. **אִשְׁרֵי**
 38 נִירוֹת ל'ח' בְּחִבְרֵין - שְׂעֵנִי: מְחַבְרֵין אֲלֵךְ
 39 וְאֲשַׁלְמֵת שֵׁם נִירוֹ. וְהוּא נִירוֹת הַיָּה.
 40 דְּאֲבִשְׁלוֹם נִירוֹ עֲלֵיהּ וְהַיָּה וְמַשְׁלִיִּם
 41 שְׁלֵשְׁלִים יוֹם הֵיא מְנַגַּל חֻבְתָּ חֲבָרֵין.
 42 וְתַדְּלֵךְ לְהַקְרִיב קְרַבְתָּ נִירוֹתֵי חֲבָרֵין,
 43 הֵיא אֲעִיקֵר נִירוֹ קָאֵי - אֵין חֲבָרֵין. וְחִבִּי
 44 קֵאמְרוּ: "אֲלֵכָה נָא" - לְכַמַּת גִּוְרֵלָהּ מְבַרְכֵין
 45 דְּהָרַם אִתָּא מְנַחֵמֵת שְׂעֵנִי מְשָׁה, "וְאֲשַׁלְמֵת
 46 נִירוֹ" - שְׂנַרְתֵי חֲבָרֵין, אֲבָל לֹא שִׁיבֵא
 47 הַקְרִיב חֲבָרֵין, וְהָא מְשׁוּרֵי כִי - רַבְתִּיבִי יוֹרֵי
 48 נִירוֹ נִירוֹ עַבְדֵךְ כְּשַׁבְתָּ בְּגוֹשְׁרֵי וְגו'. לְהַבִּיא
 49 בְּכַשְׂמֵם - וְלְהַקְרִיב שׁוֹב בְּכַמַּת גִּוְרֵלָהּ. חִבִּי
 50 קֵאמְרוּ: "אֲשַׁלְמֵת אֵלֶּא נִירוֹ, כְּלָמָא. אֲשַׁלְמֵת
 51 אֵת מִיּוֹתֵי וְאִגְלָה, וְתַחְבְּרוּן אֲבִיא דְּבַכְשִׁים.
 52 וְלַחְפֵי פַרְק: "מְחַבְרֵין" מִיבִיעֵי לִיהּ. חֲבָרֵין -
 53 בִּר כְּבִישֵׁם שְׂמַנִּים, בְּמַסְכַּת מְנַחֵת (פ.א.).
 54 **אֵלֶּא לְעִילֵים אֲלֵךְרִבֵי** - נִירוֹת לְכַמַּת יוּדֵי.
 55 תִּיקֵשׁ לָךְ נִבְעוּן - דְּרַשֵׁם מְנַחֵמֵת שְׂעֵנִי מְשָׁה.
 56 עִישׁ

1 **מִשְׁלָמִים** - בִּיּוֹם, אֵף נִסְכִּים - בִּיּוֹם, "וְלִשְׁלָמִים" - לְרִבְוֹת שְׁלֵמֵי נִירוֹ. **אִמְרוּ לִיהּ אֲבִי: וְלִמָּא**
 2 **מִרְבֵּי פִסְחֵי, דָּאֵי שְׁלֵמֵי נִירוֹ** - נִינְדֵי וְיִנְדֵי הוּא. **דְּתַנְיָא:** וְהֵיא, כִּיּוֹל לֵא שְׂהוּא יְנִידֵי וְיִנְדֵי -
 3 **קְרִב בְּכַמַּת יוּדֵי, וְשִׁאֲוִי יְנִידֵי וְיִנְדֵי** - אֵינוֹ קְרִב בְּכַמַּת יוּדֵי. וְהֵנָּה: מְנַחֵמֵת וְנִירוֹת קְרִיבֵין
 4 **בְּכַמַּת יוּדֵי, דְּבִיר רִבִּי מַנְיָה** - כִּיּוֹן מְנָאן וְיִנְדֵי - כִּיּוֹן אִיכָא לְמֵאֵן דְּאִמְרוּ דְּנִירוֹ לֹא יְנִידֵי וְיִנְדֵי
 5 הוּא? וְהַתְּנַיִם: "מִקְּרִיב אֲרֵבִיעִים שְׁנֵה וְאִמְרוּ אֲבִשְׁלוֹם אֵלֶּעֱלֵה הַמִּזְבֵּחַ אֵלֶּכָּה אֵת נִירוֹ דְּבִיר
 6 **אֲשֵׁר נִדְרָתִי ל'ח' בְּחִבְרֵין.** כִּי נִירוֹ נִירוֹ עַבְדֵךְ" וְגו', מֵאֵי לֹא אֲקַרְבָּן? - לֹא - אֲעִיקֵר נִירוֹ אִמְרוּ.
 7 **הֵלֵךְ אֲבִשְׁלוֹם אֵלֶּא לְהַבִּיא כְּבִישֵׁם מְחַבְרֵין.** הֲכִי נִמֵּי מְסַפְרֵי, דָּאֵי תִיקֵמָא לְאֲקָרְבֵי הוּא דְּאִילוּ
 8 **שְׂבִיב יְרוּשָׁלַיִם, וְאִילוּ וּמְקַרְבֵי בְּחִבְרֵין?** - וְאֵלֶּא מֵאֵי - לְהַבִּיא כְּבִישֵׁם מְחַבְרֵין, הֵיא "אִשְׁרֵי
 9 נִדְרָתִי ל'ח' בְּחִבְרֵין", מִיבִיעֵי לִיהּ! אֵלֶּא לְעוֹלָם לְאֲקָרְבֵי, וְהָא קִישִׁי לָךְ אֲמַאי שְׂבִיב יְרוּשָׁלַיִם וְיִקְרִיב בְּחִבְרֵין - תִּיקֵשׁ לָךְ
 10 גְּבַעוּן, דְּמַקְוִים קְדוֹשׁ הוּא! אֵלֶּא, כִּיּוֹן שְׂהוּתוֹת הַבְּמוֹת - כִּל תִּיקֵא דְּבַעֲזוֹ מְקַרְבֵי. אֲרֵבִיעִים שְׁנֵה לְמֵאֵן? תִּנְיָא, רִבִּי נְהוּרָאִי אִמְרוּ מִשְׁוֹם
 11 רִבִּי וְהוֹשִׁעִי: מִקְּרִיב אֲרֵבִיעִים שְׁנֵה שְׂשָׁאֵלוּ לְהֵם מִלָּךְ. דְּתַנְיָא: אוֹתָהּ שְׁנֵה שְׂשָׁאֵלוּ לְהֵם מִלָּךְ, אוֹתָהּ שְׁנֵה עֲשִׁירֵת שֵׁל שְׂמֹאל הַיָּתָה.
 12 עִישׁ

תמודה. פרק שני - יש בקרבנות דף טו עמוד א - מותן מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 קלא רש"י תוספות

1 **ושלשים** ושש שמלך דוד - זכוי גרסין: והיו ארבעים שנה משאולו להם מלך.
 2 ושנת עשירית לשמואל ששאלו לזן מלך היה מן המנץ של ארבעים
 3 שנה. ומנצל דשמואל שפט ישראל שלש עשרה שנה - שרר שבעת עלי או נשבה
 4 הארון, כדכתיב "יודי בהביא את ארץ אלדמים". ואו נתמנה שנה אחר מיתת
 5 עלי, וכתיב: "יודי ארון ה' בשרה לפלתיים
 6 שבה חדשים". והביאות בקרית יערים.
 7 עבדו כשמלך על ישראל לקחו שנה ויבאו
 8 בירושלם, כדכתיב: "ויזקף עת דודי וגו'
 9 וכתיב: "יודי מיום שבת הארון בקרית יערים
 10 וירבו הימים ויהו (ער) עשרים שנה".
 11 וכן שבע שנים שמלך דוד חברון -
 12 שנתידי שלש עשרה שנה לשמואל ושאלו.
 13 משנת עלי ונשבה הארון על שמת שאול
 14 ומלך דוד חברון. ומזן מלך שמואל בעצמו
 15 שש שנים, ושנת ארבע שמלך שמואל
 16 ושאלו. פירושו: באותה שנה שמשדו שמואל
 17 אותה שנה לא היהה שלימה לשאלו.
 18 שמצטעה דוד שמואל נגיד על ישראל. ושתי
 19 שנים שמלך שאול בעצמו וגם שמואל היה
 20 חי, שרר שמואל לא מת אלא ארבעה
 21 חדשים קודם שאול. שכן מצינו מפורש בספר
 22 שמואל: "ושמואל מתו י"ז". וכתיב: "ויאמר
 23 דוד וגו' אספה יום אחד ביד שאול, וברד
 24 מלפ אביש על שמת שאול." וכתיב י"ז
 25 ויבאו הימים אשר יביש דוד בשרה לפלתיים
 26 ימים וארבעה חדשים" - מצינו שלש עשרה
 27 שנים לשמואל ושאלו משנת עלי, ומלך
 28 דוד ושלש עשר שנים לזר שמואל אבשלום -
 29 וכן ארבעים שנה ושש. אז מן חשע שנה
 30 קודם ששאלו לזן מלך. שרר שבעה עשירית
 31 שנה לזן מלך והעשירית ממנץ ארבעים
 32 שנה - וארבעים שנים משאול מלך על
 33 מרדו של אבשלום, ועד בכלל. והשלשה
 34 שש שנים שמלך שמואל בעצמו, ושנת ארז
 35 שמלך שאול ושמואל, ושתי שנים שמלך
 36 שאול בעצמו, השלשים ושש שמלך דוד.
 37 והיתה לפי זה, ואה התיא סדר עלים שמלך דוד חמש שנים אחר המרד, שלשה
 38 שנים של רעב, שנאמר "ושלש שנים אחר שנת הרעב". ויודי רעב שלש שנים אחר שנה, ושנה
 39 של שיהת דכתיב סוף (כד): "וישטו וכלב הארון מקץ חשעה חדשים". ונה
 40 שנה שתיקן שמואל. וכתיב (דברי הימים א כג): "בשנת ארבעים לזר דרשו" וגו'
 41 צריך לומר שנת המרד היתה שנה ראשונה של רעב. ויש ספרים דגרסין:
 42 שלשים ושבע שמלך דוד, ולפי זה צריך לומר שהתחיל הרעב שנה אחר קודם
 43 המרד, וגם צריך לומר שנת עשר לשמואל ששאלו מלך אינו מן המנץ של
 44 ארבעים שנה, ואינו צריך למנות קר שלש שנים משאול, ולחשע שבעה מרד -
 45 הרי ארבעים. ובסדר עלים תנאי, רבי יהוואי אמר: שנת שלש וחמש ומלכות דוד
 46 היה המרד. ולפי דבריו לא מצינו ארבעים שנה משאולו מלך עד מרד אבשלום.
 47 וש מפרשים למנות שלש עשרה של שמואל כל שנתו של שמואל המהות וזו
 48 המהות שתיש שנה שהרי כשהגמול שמואל היה בהיותו ונה לירושלם. וזה היה לו
 49 משמטנו שנה שנים כדרך תנקה תינק, וכתיב: "וישע שם עד עלים" והיו המהות
 50 שנים, והוא עלומו של יובל, ותפלת תנה היתה יום שנתמנה עלי, וקימנו 50
 51 דארבעים שנה שפט עלי את ישראל על שנה שנה מעיבור שמואל - שתיקן
 52 שלשים וחמש שנה רעלי, ושתיקן שלש עשרה שנים לשמואל. ודבר שבעת עלי
 53 נתמנה שמואל, דאמר קר (קדושין עבב). "יורד השמש ובה השמש" - עד של
 54 בכהה שמשו של עלי, ורחה שמשו של שמואל, ומצא דשרורו של שמואל התחילה
 55 כשהיה מן שלשים וחמש, ומשכה שלש עשרה שנה.

כיצא

1 **ביאנה** - לא נגמיר דמותה. **גמרא** מהו אומר תמאת ביא - למה לי למיכח (ויקרא ד') אם כבש יביא קרבנו לחטאת, לכחוש אם כבש קרבנו לחטאת" וגו'. **ביאנה**
 2 סיפה דקרא וקבה מימיה ביאנה. **רבי שמעון** אומר תמות - ודחאת יודי שכיפוי בעליה היה. והאמר **רבי יהודה** תמות - דכיבי מיתה על בנותיך אפילו בן
 3 ציבור, ולא כן עבד **רבי חייא** - בנותיך נביי יודי: תמתיך תמות תמות. וקחשיב לך חטאת שכיפוי בעליה. וקתני דברים אמורים. **אמר** רבי **הושעיה**
 4 - שלא בשעת כפרה, ונמצאת הראשונה קודם שנתכפר בשנה. כדקתני בברייתא בהדיא קאמר רבי יהודה תרעה, ולא נגמיר דמותה לרבי יהודה אלא הדיק דנמצאת
 5 לאחר שנתכפר ובעלים. וקתני מתניתין "תמות" - באברהם שנה כפרה גרסין. דאף בשעת כפרה בשנה היתה עיני הראשונה אברה. **איד** ואיד בשעת תפישת -
 6 שנמצאת קודם כפרת הדין. ומתניתין דקאמר לרבי יהודה תמות - רבי יהודה קאמר לא אליבא דרבי, דאמר לקמן בפרק ילד האמת (כבב) במשה אברה בשעת הפרשה
 7 אף על פי שנתקן קודם כפרה - מיתה. וברייתא דקאמר רבי יהודה תרעה - אליבא דרבנן דפליגי בעליה דרבי קאמר לא רבי האמת מיהו אלא שנתקן לאחר
 8 שנתכפר ובעלים. ופי איבא למאן דאמיב כו' - אמתניתין פרקי.

כיצא

1 **קשר שנים מלך שמואל בעצמו** - חזדי, בלא שאול. הלכך שנה עשירית אנה
 2 נמנית באותן ארבעים שנה. שלשים ושבע מלך דוד קודם למרדו של אבשלום. הא
 3 מילתא ורש רבי במוקם אחר כך שנה עשירית לשמואל היתה לגדולתו של
 4 שמואל, ולא נשאל מלך מיקרא בהדיא. אלא מרלא משכחת לה ארבעים שנה למנינא
 5 אחריו. ונא חפוק למיתנו של עלי, שהיה
 6 תחלת גדולתו של שמואל, עד שנת מרדו
 7 של אבשלום ארבעים וחמש שנה שלש
 8 עשרה - לשמואל ושאלו, ושלשים ושש
 9 לזר. ועלי מה כשנשבה הארון, שנאמר
 10 (שמואל א ד') "יודי בחבירי" וגו', וכתיב
 11 (שם א') "יודי ארון ה' בשרה לפלתיים שבעה
 12 חדשים". והביאות לפלתיים (שם א') "ויבאו
 13 אנשי קרית יערים" וגו'. וכשמלך דוד
 14 בירושלם על כל ישראל הביא משת את
 15 הארון, כדכתיב (שם ב') "ויזקף עת דוד"
 16 וגו', וכתיב (שם א') "יודי מיום שבת הארון"
 17 בקרית יערים וירבו הימים ויהו עשרים
 18 שנה. אז מן חשע שנים שמלך דוד
 19 בחברון. ומזן מלך שמואל בעצמו אחת
 20 עשרה שנה, ושאלו עם שמואל - שתי
 21 שנים. כדכתיב (שם יג) "ושתי שנים מלך"
 22 וגו'. ושמואל לא מת קודם לשמואל אלא
 23 ארבעה חדשים, שקב מפורש בספר שמואל
 24 (שם כה): "ושמואל מת" וגו', וכתיב תרייה
 25 (שם כד) "ויאמר דוד וגו' עתה אהיה עם
 26 אחד ביד שאול" וגו'. וברח לו אל אביש עד
 27 שנת שאול, וכתיב (שם): "יודי ספסר הימים
 28 אשר שנה ובהים שלש לפלתיים ימים וארבעה
 29 חדשים". מצינו שלש עשרה שנים לשמואל
 30 ושאלו, משנת עלי עד שמלך דוד, ושלשים
 31 שנת לזר כשמרד אבשלום - הרי ארבעים
 32 וכו'. אז מן חשע שנים לשמואל קודם
 33 ששאלו להם מלך - הרי ארבעים שנים
 34 משאולו המלוכה עד שנת מרדו של
 35 אבשלום ועד בכלל. והבי גתא מלך עלים.
 36 היא שנת שלשים ושש למלכות דוד. והבי
 37 גרסין: ושש שנים מלך שמואל בעצמו, ושנת אחת שמלך שאול בעצמו. ושמואל
 38 שנת לזר. ואה הספתי ששלה על זה, ועד צא חשוב מני מילדוהו של שמואל
 39 ותמצא מני מן שלש עשרה שנה גה שמואל שררה על ישראל. דאמר מר בסדר
 40 עלים "ועלי הדיק וישע על דכסא היה אחר נפשי וגו', באותה שנה נתמנה עלי
 41 לזרות שופט על ישראל, והוא שפט את ישראל ארבעים שנה. צא מן חשע אחת
 42 לעיבורי - נמצא ששנים שנים ושש עשרה שנתכא ועלה לגדולתו
 43 דמשעה שמת עלי ורחה שמשו של שמואל. שלש עשרה שנה לשרורו, וכל
 44 שנותיו לא היו אלא חמש ושתים. כדנפיק כל בעלמא (מועד קטן כג) מיעד הגמל
 45 זעיר - הדינו עשרים וארבעה חיש כדי תנקה תינק, והדר "וישע שם עד עלים"
 46 ועולמו של יובל, והיו חמישן שנה, ובחלו שלש עשרה שנה שנה שנה וזו מובלעת
 47 היתה שנים שמלך שאול, שרר עינדום מרו בשנה אחת, כדפרשמי למעלה. **במלכות**
 48 **שכיפוי הבעלים** - שאברה ותמאת באחרת, ומנצאת האמת. וזה ציבור -
 49 שכיפוי באחרת. **אית** מיה - תחבת המותה (המיתות) הלכה למשה מסיני
 50 בהו מסכתא. וסבירא ליה לתנא קמא דשל חיד נגמיר, ולא של ציבור. תמות -
 51 דברצבו מני נגמיר. **אמר** רבי **שמעון** מן מצינו ב', כלומר, קיטול קן המשה
 52 חטאת תמותה חטאת בעליה, ושכיפוי בעליה, ושכיפוי נשמה. וזה לא חטאת,
 53 ותמורת חטאת. ופי הכי תלה מיתויהו לאו בציבור נגמיר, דהא לא משכחת לזר
 54 בקרבנות צבור לזר חטאת (לא משכחת בציבור) אלא בקבה חטאת. ותמורת חטאת
 55 נמי אין קרבן עושה תמורה. שנתו בעליה אין העיבור מותי. כדאמרין לקמן
 56 בגמרא. אין שכיפוי בעליה ושכיפוי נשמה - אף על גב דמצינן לאשכחיהו
 57 בציבור - לא נגמיר דמותה. **גמרא** מהו אומר תמאת ביא - למה לי למיכח (ויקרא ד') אם כבש יביא קרבנו לחטאת, לכחוש אם כבש קרבנו לחטאת" וגו'. **ביאנה**
 58 סיפה דקרא וקבה מימיה ביאנה. **רבי שמעון** אומר תמות - ודחאת יודי שכיפוי בעליה היה. והאמר **רבי יהודה** תמות - דכיבי מיתה על בנותיך אפילו בן
 59 ציבור, ולא כן עבד **רבי חייא** - בנותיך נביי יודי: תמתיך תמות תמות. וקחשיב לך חטאת שכיפוי בעליה. וקתני דברים אמורים. **אמר** רבי **הושעיה**
 60 - שלא בשעת כפרה, ונמצאת הראשונה קודם שנתכפר בשנה. כדקתני בברייתא בהדיא קאמר רבי יהודה תרעה, ולא נגמיר דמותה לרבי יהודה אלא הדיק דנמצאת
 61 לאחר שנתכפר ובעלים. וקתני מתניתין "תמות" - באברהם שנה כפרה גרסין. דאף בשעת כפרה בשנה היתה עיני הראשונה אברה. **איד** ואיד בשעת תפישת -
 62 שנמצאת קודם כפרת הדין. ומתניתין דקאמר לרבי יהודה תמות - רבי יהודה קאמר לא אליבא דרבי, דאמר לקמן בפרק ילד האמת (כבב) במשה אברה בשעת הפרשה
 63 אף על פי שנתקן קודם כפרה - מיתה. וברייתא דקאמר רבי יהודה תרעה - אליבא דרבנן דפליגי בעליה דרבי קאמר לא רבי האמת מיהו אלא שנתקן לאחר
 64 שנתכפר ובעלים. ופי איבא למאן דאמיב כו' - אמתניתין פרקי.

1 **כיצוא** בו אמר רבי יוסי - מירש רשי' לא איפרש הכא אפי. הכי תניא בתורת
2 כתיב על ההיא דרדריש האי קרא דכתיב גבי (עולה וירד) (ויקרא ה) "ואת
3 השני יעשה עולה" - מה עולה אינה נאכלת. אף חטאת זו אינה נאכלת. ועלה
4 מיתאית. **על** עבודה ורה שעשו בני עזקודו - ואתאי כגאון דאית דאית ליה
5 ציבור בעבודה ורה כל שבט ושבת מימיו

6 ושעה, ואבטו לרבי הביאו שיערי חטאת
7 שנים עשר לשנים עשר שבטים. **והא** הכא
8 דאיכא עול הפרשיל - וקטשה הריב
9 רבינו משתקן בר אבדוס: מה עין זה למתו
10 בעליה דכילי תלמידי דרביי, שפרטי
11 חטאת ומתו בעליה אחר כך, אבל הכא -
12 הרי לא הפרשיל שום דבר, ואמר רבינו
13 תנא: דאי כלא הפרשיל מני להקריב -
14 אלמא יש כפרה למתים. ואם, כן כל שכן
15 הרבא שפרטיש ואחר כך מתו בעליה -
16 דראוי להקריב. וכן משמע בפרק קמא
17 הירושית (ו'א) אמר: דהא תית כפרה למתים.
18 דמיתאית חטא משמע דכא. משמע דאי ש
19 כפרה למתים - על הבנים להקריב בשבילם.
20 וכל שכן אם הפרשיל ואחר כך מתו, דעל
21 הבנים להקריב. **וקא** קרבה - ואם תאמר
22 תיקשה נמי למאן דאמר תרעת, ולהקריב
23 לכא נגאן דאמר ר' יוסי לומר: דראוי כיון דלא
24 אויל למיתא - אפילו לאקריבו נמי ראי. וכן
25 מצני פיר' "הצניאו ליה (ומאן ג'א) כל ית
26 דאמר "כפר" - ואפילו ברמה, ופרץ עלה
27 וזה חטאת שמתו בעליה היא ומשנת כיון
28 דעל כפרת ציבור נמי אתי - ולא למתו
29 בעליה אית. אלמא דהכא דלא אויל למתו
30 - אפילו להקריב נמי הוא ראי.

31 **קא** סלקא דעתך דתנתא דאית ליה חטאת
32 שכפרו בעליה מתו את ליה נמי
33 חטאת שמתו בעליה מתו - ואם תאמר
34 דקטשי מלתניחין, דבהא ליכא טאן רפלי'
35 דהטאת שמתו בעליה חזיקו בדרים אפלוס'
36 ולא ציבור, ואפילו הכי בכפרו בעליה
37 פלוגי ר' לומר: ודא דמי, דמתניחין פשיטא
38 ליה דחטאת שמתו בעליה ליה ציבור,
39 היינו שמתו כל הבעלים ולא נשאר בוק
40 אחד. אבל הלא סלקא דעתך דיעין מקעת
41 הבעלים דימין, ומשום הכי קאמר להקריב.
42 **ליבא** דאמיעט - שלא היה להם כל
43 להחזיר שכתום, ובדא נחלקו. **מיגמר** הוא
44 מגירי - מה שנשתייר להם, שלא שכחו הוא
45 מגירי בדוקא כמשה.

33 עד שמת יוסף בן יעקב היו לגמור תורה כמשה רבינו, ומאן ואילך לא היו לגמור תורה כמשה רבינו. והאמר רב יהודה, אמר שמואל: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבא של משה רבינו. ואשתכח להו - אישתכח, ודמירון להו - הוא מגירי כמשה רבינו. והא תניא: משמת משה, אם רבו משמאין - טמאוא, אם רבו מהרזין - מהרזין - ליבא דימיעמי, מיגמר - הוא מגירי להו כמשה רבינו. כמתניחין תאנן: כל אשכולות שעמדו לישאל ממות משה עד שמת יוסף בן יעקב איש צדיקה לא היה בהם שום דופי, ומאן ואילך היה בהן שום דופי. והתניא: משמת משה כחסידי אהר שיהיה גזנח מלבו. ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שיינח חלב רותח שחרית. ותביאו עון וקשרו לו ככרעי משחתו, והיה יונק ממנה חלב. למחר נכנסו חבירי לבקר, כיון שראו חנה, אמרו: ליסמים מוהין בתוך ביתו, ואנו נכנסים לבקר? וישבו וברקו ולא מצאו בו עון אלא של אותה חנה בלבד. ואף הוא בשעת מיתתו אמר: יודע אני בעצמי שאין בי עון, אלא של אותה חנה בלבד, שעברתי על דברי חבירי. שהרי אמרו הקמים: אין מגדלן בהמה דקה פארץ ישראל. וקמיא לן, כל היכא דאמר "מששה כחסידי אהר" - א רבי יהודה בן כבא או רבי יהודה בר אלעאי, ורבנן פתר יוסף בן יעקב איש צדיקה! - דרי דרי הוה, אמר

1 **כיצוא** בו - לא איפרש הכא אפי. וחסאת מי קרבה עולה - דכתיב: "ישעירי
2 חטאת שנים עשר הכל עולה. ואף אותה חטאת אינה נאכלת שהיה רבי יוסי אומר
3 שעיר של עבודה ורה הביאים - כנגד שנים עשר שבטים שעבדו עבודה ורה בימי
4 צדקוהו. וציבור שמכניא שיער לחטאת, ואתאי כגאון דאית דאית ליה
5 יושע כל העדה פר ללעה ורו ישעיר עוסי

6 **והתניא**, כיצוא בו אמר רבי יוסי: "הבאים מהשבו בני
7 הגולה הקריבו עלות... פרים בני בקר שנים עשר...
8 אילים השעים והשקנה פבשים שבעים ושבעה שיערי
9 חטאת שנים עשר הכל עולה לה". והתניא מי קרבה
10 עולה? אמר רבא: כי עולה, מה עולה אינה נאכלת
11 - אף חטאת אינה נאכלת. שהיה רבי יוסי אומר: על
12 עבודה ורה הביאים. ואמר רב יהודה, אמר שמואל:
13 על עבודה ורה ששעשו בימי עזקודו. קא סלקא דעתין:
14 למאן דאית ליה חטאת צבור שנתכפרו בעליה - מתה, אית
15 ליה נמי חטאת צבור שמתו בעליה - מתה. והא
16 **הכא** - דאיכא דמתו בעליה, וקא קרבה! אמר רב
17 **פפא**: אפילו למאן דאמר חטאת צבור שכפרו בעליה
18 - מתה, חטאת צבור שמתו בעליה - אינה מתה, לפי
19 שאין הצבור מתים. מאן ליה לרב פפא הא? אי נימא
20 משום דכתיב "תחת אבתיך יהיו בניך?" - אי הכי,
21 אפילו יהודי נמי! אלא היינו מטמאי שאין הצבור מתים
22 - משערי גזלים וראשי דרשים, דאמר רבא: **אייתניהו**
23 **מתרומות** להשקבה, ודלמא מתו מיריהו דהני
24 וזו? אלא לאו שמע מינה - אין הצבור מתים. ואיבעית
25 **אימא**: כי אקריבניהו להני חטאות - אחי אקריבניהו,
26 **דתיב**: "ורבים מהבתיים הלויים וראשי האבות
27 והקנים אשר ראו את הבית הראשון ביהוה זה
28 הבית... כבים בקול גדול ורבים בתרומה". ודילמא הני
29 **מיעוטא**? - לא מצית אמתר, דכתיב "ולא הכירו הקם
30 בתרומה ושקמה לקול בני העם". - והיכי מקריב להו?
31 **ודרי** מוהין הו! אמר רבי יוחנן: הוראת שעה היתה.
32 הכי נמי כמתברא, דאי לא תינתן הכי, כבשמים פרים
33 ושעירים - כנגד שנים עשר שבטים, אלא כבשמים כנגד
34 מי? אלא - הוראת שעה היתה. תנן התם: משמת יוסף
35 בן יעקב איש צדיקה ויוסף בן יוחנן איש ורושלים כמלו
36 האשכולות - איש שהכל בו. ואמר רב יהודה, אמר
37 שמואל: כל אשכולות שעמדו להן לישראל ממות משה
38 עד שמת יוסף בן יעקב היו לגמור תורה כמשה רבינו.
39 רבינו. והאמר רב יהודה, אמר שמואל: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבא של משה רבינו. ואשתכח להו - אישתכח, ודמירון להו - הוא מגירי כמשה רבינו. והא תניא: משמת משה, אם רבו משמאין - טמאוא, אם רבו מהרזין - מהרזין - ליבא דימיעמי, מיגמר - הוא מגירי להו כמשה רבינו. כמתניחין תאנן: כל אשכולות שעמדו לישאל ממות משה עד שמת יוסף בן יעקב איש צדיקה לא היה בהם שום דופי, ומאן ואילך היה בהן שום דופי. והתניא: משמת משה כחסידי אהר שיהיה גזנח מלבו. ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שיינח חלב רותח שחרית. ותביאו עון וקשרו לו ככרעי משחתו, והיה יונק ממנה חלב. למחר נכנסו חבירי לבקר, כיון שראו חנה, אמרו: ליסמים מוהין בתוך ביתו, ואנו נכנסים לבקר? וישבו וברקו ולא מצאו בו עון אלא של אותה חנה בלבד. ואף הוא בשעת מיתתו אמר: יודע אני בעצמי שאין בי עון, אלא של אותה חנה בלבד, שעברתי על דברי חבירי. שהרי אמרו הקמים: אין מגדלן בהמה דקה פארץ ישראל. וקמיא לן, כל היכא דאמר "מששה כחסידי אהר" - א רבי יהודה בן כבא או רבי יהודה בר אלעאי, ורבנן פתר יוסף בן יעקב איש צדיקה! - דרי דרי הוה, אמר

33 עד שמת יוסף בן יעקב היו לגמור תורה כמשה רבינו, ומאן ואילך לא היו לגמור תורה כמשה רבינו. והאמר רב יהודה, אמר שמואל: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבא של משה רבינו. ואשתכח להו - אישתכח, ודמירון להו - הוא מגירי כמשה רבינו. והא תניא: משמת משה, אם רבו משמאין - טמאוא, אם רבו מהרזין - מהרזין - ליבא דימיעמי, מיגמר - הוא מגירי להו כמשה רבינו. כמתניחין תאנן: כל אשכולות שעמדו לישאל ממות משה עד שמת יוסף בן יעקב איש צדיקה לא היה בהם שום דופי, ומאן ואילך היה בהן שום דופי. והתניא: משמת משה כחסידי אהר שיהיה גזנח מלבו. ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שיינח חלב רותח שחרית. ותביאו עון וקשרו לו ככרעי משחתו, והיה יונק ממנה חלב. למחר נכנסו חבירי לבקר, כיון שראו חנה, אמרו: ליסמים מוהין בתוך ביתו, ואנו נכנסים לבקר? וישבו וברקו ולא מצאו בו עון אלא של אותה חנה בלבד, שעברתי על דברי חבירי. שהרי אמרו הקמים: אין מגדלן בהמה דקה פארץ ישראל. וקמיא לן, כל היכא דאמר "מששה כחסידי אהר" - א רבי יהודה בן כבא או רבי יהודה בר אלעאי, ורבנן פתר יוסף בן יעקב איש צדיקה! - דרי דרי הוה, אמר

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: לא חייב רבי ליעזר אלא בחכירי בתי אבות, כגון מהליז דבית רבי. תני רבי הלפתא בן שאול: קנס קנסו רבי ליעזר. מה נפק מביניהון? ארים לשעה. מאן דאמר קנס – חייב. מאן דאמר בחכירי בתי אבות – פטור.

הלוקח מן הנהנתום בסוריא – צריך להפריש חלת דמאי; דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים: אינו צריך להפריש חלת דמאי. אמר רבי חנניה קומי רבי מנא: ויאות אמר רבן גמליאל! מה טעמהון דרבניו? אמר ליה: בשם שלא נחשדו ישראל על תרומה בארץ, כך לא נחשדו על חלה בסוריא.

רבי אבון בר חייא בעי: כמה דאת אמר: שתי חלות בסוריא, ודכוותה שתי תרומות בסוריא; אמר רבי חגי: חלה – אין אהריה כלום. תרומה – יש אהריה כלום. אם אמר את פן, נמצאת אותה תרומה שהוא מפריש – טבולה למעשרות. ביקש רבי גמליאל ברבי להנהיג את הדמאי בסוריא, ולא הניח לו רבי הושעיה. אמר ליה: מעתה, יחישו הכהנים על חלתן.

מחלפה שיטתיה דרבי הושעיה! תמן אמר: אימת קדשים עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. וכא הוא

[דף כ"ז ע"א]

אומר הכן? אמר רבי בון בר חייא: אני אומר, אותה של אור נתן לו. אמר ליה רבי מנא: לא תני רבי הושעיה, אלא מעתה יחישו הכהנים על חלתן.

הלוקח מן הנהנתום ומן האשה שהיא עושה למכור בשוק – צריך להפריש חלת דמאי. מבעל הבית, והמתארח אצלו – אינו צריך להפריש חלת דמאי.

רבי יונה בשם רבי חנניה חברין דרבניו: כמתארח אצלו לעיסתו. אמר רבי יונה: והן שראו אותו מנגל אצל אחר. חוקת בעלי בתים בסוריא – אינו צריך להפריש חלת דמאי. אם ידע שרוב מכנסו משלז – צריך להפריש חלת דמאי.

רבי בון בר חייא בעי: ולית הדיא פליגא על רבי הושעיה? אמר רבי מנא: כאן – בודאי, כאן – בספק. רבי הונא אמר: ביני מתניתא, מנזיב עד הנקר, מנזיב עד אמנם. תני: אי זו היא הארץ, ואיזהו חוץ לארץ? כל שהוא שופע מטוורם אמנם ולפנים – ארץ ישראל. מטוורם אמנם ולחוץ – חוצה

[דף כ"ז ע"ב]

לארץ. הניסין שבים – את רואה אותן כאלו חוט מתווח מטוורם אמנם ועד נחל מצרים. מהחוט ולפנים – ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ – חוץ לארץ.

רבי יודה אומר: כל שהוא כנגד ארץ ישראל – הרי הוא בארץ ישראל, שנאמר (במדבר לד, ו) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול, זה יהיה לכם גבול ים. שבצדדיו מה הן? את רואה אותן כאלו חוט מותח מקפליא ועד אוקיינוס. מנחל מצרים ועד אוקיינוס. מהחוט ולפנים – ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ – חוץ לארץ.

אמר רבי יוסטא בר שונם: לכשיגיעו הגליות לטורם אמנם – הן עתידות לומר שירה, שנאמר (שיר השירים ד, ח) תשורי מראש אמנה.

אית תנאי תני: הירדן – מארץ ישראל. אית תנאי תני: הירדן – מהוצה לארץ.

אית תנאי תני: הירדן – גבול בפני עצמו. מאן דאמר: הירדן – מארץ ישראל, והערבה והירדן וגבול (דברים ג, יז). מאן דאמר: הירדן – מהוצה לארץ, והירדן וגבול אתו לפאת קדמה (יהושע יח, כ). ומאן דאמר: הירדן – גבול בפני עצמו. והוא שיהא במקום אחד.

תניא: ירדן שנמטל מזה ונתן לזה – מה שנמטל נטל. ומה שנתן נתן. ומה נן קיימין? אם במקום שהיה ארץ ישראל ונעשה בסוריא – הוקתו למעשרות ולשביעית.

רבי ירמיה, רבי אימי בשם רבי יוחנן. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: להקנות ולביעורין ולמעשר בהמה.

רבי הילא בשם רבי שמעון בן לקיש: והוא שמשך עפר.

של אור – יש לה שיעור, שהוא דבר תורה. של בהן – אין לה

[דף כ"ז ע"א]

שיעור שהיא מדבריהן. ויפריש לאור ולא יפריש לכהן! שלא יהו אומרים: ראינו תרומה מהורה נשרפת. ויפריש לכהן ולא יפריש לאור! שלא יהו אומרים: ראינו תרומה ממאה נאכלת. מתוך שהוא מפריש שתיהן, לכשהוא בא לכאן הוא נשאל.

וזה וזה – מדבריהן הוא. מוטב לרבות בנאכלת, ולא לרבות בנשרפת.

אוף רבי יוסי מודי בה, הומר הוא בדבר שהמומאה יוצאה מגופו.

הורי רבי אבהו בכוצרה, שהיא צריכה רוב. אמר רבי יונה: מלמד שהיא עולה בפחות ממאה, ואינה נאסרת באחד ומאה.

אמר רבי זעירא: מתניתא אמרה אפילו באחד ואחד. דתנינן: ונאכלת עם הור על השלחן.

אמר רבי יוחנן: רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שבאו הרובין ובטלו אותן. מאן אינון הרובין? תרומותיה.

רבי זעירא, רב יהודה בשם שמואל: חלת הויז לארץ ותרומת הויז לארץ – אוכל ואחר קד מפריש. רבי בא בשם שמואל: לא חשו אלא לתרומת דגן תירוש ויצהר. רבי הילא בשם שמואל: לא חשו אלא לתרומה בלבד. אבל לירקות, אפילו לתרומה גדולה – לא חשו. בהדא דתני: איסי בן עמיבה אומר: מעשרות לירקות – מדברייהן.

תני: חלת הגוי בארץ, ותרומת הגוי בהויז לארץ – מודיעין אותו שאינו צריך ואוכל. וניתנת לכל כהן, בין לכהן חבר בין לכהן עם הארץ. יש מהן נותנין לאנשי משמר. ויש מהן נותנין לכל כהן. הבכורות והביכורים – לאנשי משמר. ושאר כוליהן – לכל כהן.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא: מניין שהרמים לאנשי משמר? אומר ליה: (ויקרא כו, כא) כְּשֶׁדָּה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תַּהְיֶה אֲחֻזתוֹ. אהוזה עצמה מהו שתהא לאנשי משמר? בגין דכתיב לכהן תהיה אֲחֻזתוֹ. והכתיב (דברים יח, א) וְנָתַן

[דף כ"ז ע"ב]

לכהן הירע והלחיים והקבה מעתה לאנשי משמר? רבי אהא, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל חרם קודש קדשים הוא לה', מה קדשי קדשים – לאנשי משמר, אף חרמים – לאנשי משמר.

מעתה, אף המטלטלין! דתני: מה בין הפרקעות למטלטלין? אלא שהפרקעות – לאנשי משמר, והמטלטלין – לכל כהן! רבי יוסי בי רבי בון רבי חייה בשם רב ששת: (דברים יח, א) אֲשֵׁי ה' וְנַחֲלָתוֹ יֵאבְלוּן. מה אישים – לאנשי משמר. אף נחלה – לאנשי משמר.

עשרים וארבעה מתנות ניתנו לאהרן ולבניו. עשר במקדש. ארבע בירושלים. עשר בבבולין.

איילו הן שבמקדש: הטאת ואשם, וזבחי שלמי ציבור, וטאת העוף, ואשם תלוי, ולוג שמן של מצורע. שתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, והעומר.

ואילו הן שבירושלים: הבכורות, והביכורים, והמזרם מן התודה ומאיל גזיר ועורות המוקדשין.

אלו הן שבבבולין: התרומה, ותרומת מעשר, וחלה, והזרוע והלחיים והקבה, וראשית הגז, וגזל הגר, ופדיון חבון, ופדיון פטר חמור, וחרמים, וישדה אהוזה.

רבי יודה אומר בבכורים. רבי יודה – בדתיה: דו רבי יודה אומר: אין נותנין אותן אלא לחבר בטובה. אומר רבי יונה: רבי עקיבה – בדתיה: דו רבי עקיבה אומר: כל מעשיהן בטומאה. אומר רבי יוסי: אפילו תימא מחלפא שיטתיה, שנייא הוא שאין אדם מצוי לטמא אוכלי בהמתו.

מפני מה לא גזרו על הבקרייה? במנעליהן יצאת עמהן מאלכסנדריאה. אימתי גזרו על הפרשינין? רבי יוסי אומר: בימי רעבון. רבי חנניה בשם רבי: בימי דוד. אקרין: היא הדא היא הדא.

הַלְכָה ה' מִתְנִי' נִתְּנִי אִישׁ תְּקוּעַ הֵבִיאוּ חֲלוֹת מִבֵּיתָהּ, וְלֹא קָבְלוּ מִמֶּנּוּ. אֲנָשִׁי אֶלְכָסְנֵדְרִיא הֵבִיאוּ חֲלוֹתֵיהֶן מֵאֶלְכָסְנֵדְרִיא, וְלֹא קָבְלוּ מֵהֶם. אֲנָשִׁי הָרַצְבוּעִים הֵבִיאוּ כְבוֹדֵיהֶן קֹדֶם עֲצַרְתָּ, וְלֹא קָבְלוּ מֵהֶם, מִפְּנֵי הַכְּתוּב שֶׁבִּתְרוּהָ (שְׁמוֹת, כג, טו) וְחַג הַקִּצִּיר בְּבוּרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶה.

בְּן אֲנָטִינּוֹס הֵעֲלָה כְבוֹדוֹת מִכָּבֵל, וְלֹא קָבְלוּ מִמֶּנּוּ. יוֹסֵף הִכְתִּין הֵבִיאוּ בְּבוּרֵי יוֹן וְשִׁמּוֹן, וְלֹא קָבְלוּ מִמֶּנּוּ. אֵפֶר הוּא הֵעֲלָה בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ, לַעֲשׂוֹת פֶּסַח קָטָן בִּירוּשָׁלַיִם, וְהַחֲזוּרוֹהוּ, שְׁלֵא יִקְבַע הַדְּבָר חוֹבֵת. אַרִיסְמוֹן הֵבִיאוּ בְּבוּרֵי מֵאֶפְמִיא, וְקָבְלוּ מִמֶּנּוּ, מִפְּנֵי שְׁאֲמָרוּ: הַקּוֹנָה בְּסוּרְיָא – בְּקוֹנָה

[דף כ"ח ע"א]

בְּפֶרֶךְ יְרוּשָׁלַם.

גִּמְרָא תְּנִי רַבִּי הֵיחָה: גִּזְרוּ עֲלֵיהֶן וְהַחֲזוּרִים לְמִקְוֹת, אָמַר רַבִּי בַּא בַר וְבִדְא: אִי אִיפְשָׁר! לְאוֹכְלָה אִין אֶתְּ אֶתְּ יְכוּל, שְׁלֵא יֵאמְרוּ רְאִינוּ תְרוּמָה מֵמֵאָה שְׁנַאֲכַלְתָּ. לְשׁוֹרְפָה אִין אֶתְּ יְכוּל, שְׁלֵא יְהוּ אוֹמְרִים רְאִינוּ תְרוּמָה מֵהוֹרָה נִשְׂרַפְתָּ. לְהַחֲזוּרָה לְמִקְוֹת אִין אֶתְּ יְכוּל, שְׁלֵא יְהוּ אוֹמְרִים רְאִינוּ תְרוּמָה יוֹצֵא מִן הָאֶרֶץ לְחֻוּץ לְאֶרֶץ! הֵא בִּיצֵד? מִנִּיהָה עַל הַפֶּסַח וְשׁוֹרְפָה.

אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אֲנִי רְאִיתִי אֶת שְׁמַעוֹן בֶּן כְּהֵנָא שׁוֹתֵה יוֹן שֶׁל תְרוּמָה בְּעַבּוֹ, שְׁאָמַר: זֶה הוּבָא מִקִּילִיקָה וְגִזְרוּ עָלָיו וְשִׁתִּיּוּ בַּסְּפִינָה.

וְאִין בְּנֵי אָדָם טוֹעִין לומר שְׁמִבִּיאִין תְרוּמָה מֵהוֹצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ? נֹאמַר, לֹא יֵרֵד לְעַבּוֹ. אִיכֶן שְׁתִּיּוּ? מִן הַחוּט וְלַחוּץ? מִן הַחוּט וְלִפְנֵים? נֹאמַר מִן הַחוּט וְלַחוּץ. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: אִפִּילוּ תִּמְרָה מִן הַחוּט וְלִפְנֵים, לֹא חֲשׂוּ לְמִרְאֵית הָעֵינַן בַּסְּפִינָה!

אִימְתִי הֵיחָה שְׁמַעוֹן בֶּן כְּהֵנָא? בִּימֵי רַבִּי לִיעֶזֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר כְּהֵנָה הוּא מִסְמַד לְרַבִּי לִיעֶזֶר. עֲבָרִין עַל חַד סִיגָה. אָמַר לֵיה: אִימְתִי חַד קִיסָם נִחְצִי שְׁנַיִן. חוֹר וְאָמַר, לֹא תִיתִי לִי בְלוּם. אָמַר, דָּאִין אֶתִּי כֹל בַּר נֶשׁ וְבַר נֶשׁ מֵיַעֲבַד בְּךָ, הוּא אֶזְלָא

רַבִּי חֲגַיִי הוּא מִסְמַד לְרַבִּי זְעִירָא. עֲבַר חַד טַעִין חַד מוּבָל דְקִיסִין. אָמַר לֵיה: אִימְתִי לִי חַד קִיסָם נִחְצִי שְׁנַיִן. חוֹר וְאָמַר לֵיה: לֹא תִיתִי לִי בְלוּם. דָּאִין אֶתִּי כֹל בַּר נֶשׁ וְבַר נֶשׁ מֵיַעֲבַד בְּךָ, הוּא אֶזְלָא מוּבָלָה דְנִבְרָא. לֹא רַבִּי זְעִירָה בְּשֶׁר כֹּל בְּךָ, אֶלָּא מִלִּין דִּיבְרָן שְׁמַע לֹן נַעֲבָדִין.

אֲנָשִׁי אֶלְכָסְנֵדְרִיאָה הֵבִיאוּ חֲלוֹתֵיהֶן מֵאֶלְכָסְנֵדְרִיאָה, וְלֹא קָבְלוּ מֵהֶן. אָמַר רַבִּי בַּא מְרִי: וְלֹא רַבִּי הֵיחָה רוּבָא הוּא? עוֹד הוּא אֵית לֵיה וְגִזְרוּ עֲלֵיהֶן וְהַחֲזוּרוּם.

אֲנָשִׁי הָרַצְבוּעִים הֵבִיאוּ בִּיבּוּרִים קֹדֶם לַעֲצַרְתָּ וְלֹא קָבְלוּ מֵהֶן. תְּנִינָן תְּמִין: אִין מִבִּיאִין בִּיבּוּרִים מִשְׁקִין. רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי לִיעֶזֶר: בִּינֵי מִתְנִיתָא, אִין עוֹשִׂין בִּיבּוּרִים מִשְׁקִין אִפִּילוּ מִשְׁבּוּ בְּהֶן

בְּעֵלִים. וְהִתְנִי: דֶּרֶךְ בִּיבוּרִים מִשְׁקָה לְהִבְיָאָן, מִנְיִין שִׁיבִיאָ? תְּלִמּוּד לֹאמֵר: **הִתְבִּיא!** תִּפְתָּר, שְׁלֶקְטָן מִשְׁעָה הִרְאוּשָׁנָה עַל מִנְתַּ בֵּן. וְכֹאן – לֹא לְקָטָן מִשְׁעָה רְאוּשָׁנָה עַל מִנְתַּ בֵּן.

וְאִתְיִיא כְּמֵאן דְּאָמַר פֶּסְחָן שֶׁל נְשִׁים – רְשׁוּת. תְּנִי: הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח הִרְאוּשָׁן – לְעִצְמָהּ. וְהַשְּׁנִי – מְפִילָה לְאַחֵרִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח שְׁנִי לְעִצְמָהּ אִפִּילוּ בְּשֶׁבֶת, וְאִין צְרִיכָה לֹאמֵר הִרְאוּשָׁן.

[דף כ"ח ע"ב]

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רְאוּשָׁן מְפִילָה לְאַחֵרִים, וְאִינָה עוֹשָׂה פֶּסַח שְׁנִי.

מַה טַּעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? (שְׁמוֹת יב, א) **אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבִתּוֹ.** כֹּל שֶׁבֶן לְבֵיתוֹ.

מַה טַּעְמָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר? **אִישׁ** וְלֹא אִשָּׁה. מַה מְקַיְמִין רַבְּנֵינוּ **אִישׁ?** פֶּרַט לְקָטָן.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְאִפִּילוּ לְמֵאן דְּאָמַר חוֹבֵת, שְׁנִיָּיא הִיא שֶׁהִדְבָּר מְסוּיִם, שְׁמַע וְקָבַע הִדְבָּר חוֹבֵת. לֹא בֶּן כְּבָרְנָן מֵימַר, קוֹדֵם לְשִׁתֵּי הַחֶחֶם לֹא יָבִיא, וְאִם הִבִּיא – כָּשֵׁר! שְׁנִיָּיא הִיא, שֶׁהִדְבָּר מְסוּיִם, שְׁמֵא וְקָבַע הִדְבָּר חוֹבֵת.

וְלֹא בֶּן תַּנְיִנָּה, אִם בָּאוּ תְּמִימִין – וְקָרְבוּ. שְׁנִיָּיא הִיא, שֶׁהִדְבָּר מְסוּיִם, שְׁמֵא וְקָבַע הִדְבָּר חוֹבֵת.

אֲרִיסְטוֹן הִבִּיא בִּיבוּרֵי מֵאֲפִמְיָא, וְקִיבְלוּ מִמֶּנּוּ. תַּמּוֹן תַּנְיִנָּה: אִין מְבִיאִין תְּרוּמָה מִחוּץ לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ. וְיָבִיא בִּיבוּרֵינוּ?! אָמַר רַבִּי הוֹשְׁעִיא: בִּיבוּרִים – בְּאַחֲרֵי הַבְּעֵלִים. תְּרוּמָה – אִינָה בְּאַחֲרֵי הַבְּעֵלִים. אִם אֹמֵר אֶתְּ בֶּן, אֵף הֵן מְרַדְּפִין לְאַחֲרֵיהּ לְשָׁם.

הִדְרָן עֶלְף שְׁתֵּי נְשִׁים וּפְלִיקָה לָהּ מִסְכַּת חֵלְה

הִדְרָן עֶלְף מִסְכַּת חֵלְה, וְהִדְרָן עֶלְן. דַּעְתָּן עֶלְף מִסְכַּת חֵלְה, וְדַעְתָּן עֶלְן. לֹא נִתְנָשֵׂי מִנֶּפֶס מִסְכַּת חֵלְה, וְלֹא תִּתְנָשֵׂי מִנֶּפֶס, לֹא בְּעֵלְמָא הַדִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי: (ג' פַּעֲמִים)

יְהִי רַעוּן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתֵּהָא תוֹרַתְךָ אֲמַנּוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתֵהָא עֲמָנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

חֲנִינָא בִּר פֶּסָא, רַמִּי בִּר פֶּסָא, נַחְמֵן בִּר פֶּסָא, אַחֲאִי בִּר פֶּסָא, אַבָּא מְרִי בִּר פֶּסָא, רַפְּסָא בִּר פֶּסָא, רַכִּישׁ בִּר פֶּסָא, סוּרְחַב בִּר פֶּסָא, אַדָּא בִּר פֶּסָא, דְּרוּ בִּר פֶּסָא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִסּוּיֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ עִמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלֹמְדֵי תוֹרַתְךָ:

מֵאִיבֵי תַחֲמִמְנֵי מְצוּתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בְּתַקְוָךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁפֵּחַ פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חִיִּתְנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְּנֵי חֲקֶיךָ: אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סֵלָה וְעַד:

מֵוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשְׁמַתְךָ חִלְקָנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שְׁמַתְךָ חִלְקָנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים, אֲנוּ מִשְׁפִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אֲנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אֲנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים:

ואינם מקבלים שכר. אנו רוצים והם רוצים, אנו רוצים לחיי העולם הבא, והם רוצים לכאר שחת, שגאמר ואמה אלהים תורידם לכאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, בשם שעזרתני לסיים מסכת חלה, בן מעזרני להתחיל מסכתות וסקרים אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, יעמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי, בהתהלךך תנחה אתך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימיו, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

מסכת ערלה

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' הנוטע לסייג ולקורות – פטור מן הערלה. רבי יוסי אומר: אפילו אומר: הפנימי למאכל, ותחיצון לסייג, הפנימי – חייב, ותחיצון – פטור.

גמרא הנוטע לסייג כו'. כתיב (ויקרא יט, כג): ונטעתם כל עץ מאכל. את שהוא למאכל – חייב. לסייג ולקורות ולעצים – פטור. מעתה אותו של מאכל אפילו הישב עליו לסייג – יהא חייב! תלמוד לומר: ונטעתם כל עץ מאכל.

רבי יוסי, ילמד דבר מתחילתו. ממשמע שנאמר: שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל. וכי אין אנו יודעין שבעין מאכל הכתוב מדבר? מה תלמוד לומר ונטעתם כל עץ מאכל? את שהוא למאכל – חייב. לסייג ולקורות ולעצים – פטור.

רבי יונה ילמד דבר מסופו. ממשמע שנאמר: ובשנה החמישית תאכלו את פריה להוסיף לכם תבואתו. וכי אין אנו יודעין שבעין מאכל הכתוב מדבר? מה תלמוד לומר ונטעתם כל עץ מאכל? את שהוא למאכל – חייב. לסייג ולקורות ולעצים – פטור.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: בפה דברים אמורים: בזמן שנטע לסייג ולקורות ולעצים דבר שהוא ראוי להם. נטע דבר שאין ראוי להם – חייב. יאות אומר רבן שמעון בן גמליאל! מאי טעמא דרבנן? אומר רבי זעירא: במשנה סדר נטיעתם. לעצים – ברוצף. לקורות – במשפה. לסייג – מקום הפייג מוכיח עליו.

תני בשם רבי מאיר: כל האילנות באין למחשבת פטור, חוץ מן הזית ומן התאינה. רבי מאיר – בדתיה, דאמר: כל אילנות אילן סרק חוץ מזית ותאינה.

תני בשם רבי שמעון: אין לה בא למחשבת פטור, אלא שלשת המינין בלבד, רימין ושקמה וצלקה. מהו שיהו חייבין במעשר? תפלוגתא דרבי בא

[דף א' ע"ב]

בר ממל ודרבי הילא. דאיתפלגון, המשמר פירותיו לעצים, רבי בא בר ממל אומר: חייב. רבי הילא בשם רבי יוסי אומר: פטור.

רבי בא בר ממל אומר: חייב. מן הדא (דברים יד, כט) ובא הלוי בי אין לו חלק ונחלה עמך. ממה שיש לך ואין לו – את חייב ליתן לו. וצא הפקר שידיך וידו שווין בו. הוא לקט, היא שכחה, היא פאה, היא הקבר.

רבי הילא בשם רבי יוסי אומר: פטור, מן הדא, כוסבר שזרעה לזרע, ורקח – פטור! שנייא היא כוסבר, שיש לו גורן אחרת. והיי דא אומר דא? הפקיים מליאה של כרוב לזרע – בטלה דעתו. קלחין יהידין – לא בטלה דעתו.

אמר רבי יונה: והוא שליטת ירק, אבל אם לא ליטת ירק, כך אנו אומרים, עצים חייבין במעשרות? מהו שיהיו אסורין משום גזל? וכי עצים אינן אסורין משום גזל? מה צריכה ליה? כגון אילן תותיאי דלא אית בהון מפוש.

רימין שנמטען לשם רימין, בנות הדם שנמטען לשם בנות הדם, אית תניי תניי חייב, אית תניי תניי: פטור. אמר רבי הסדא: מאן דאמר חייב – במקום שרוב משמרין. מאן דאמר פטור – במקום שאין הרוב משמרין.

רבי יוסי בעיי: אם במקום שהרוב משמרין, למה לי הישב? אפילו לא הישב, כך אנו אומרים זית ותאנה עד שיהישוב עליה? אלא אפילו מהצדה משמרין ומהצדה שאין משמרין. אמר רבי מתאיא מן דבתרתה, מקום שאין רוב משמרין, אפילו לא הישב – פטור.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יצחק: גפן שעלת במקום חורשין – פטורה מן הערלה.

אמר רבי יוסי: אפילו נמעה.

והתנינן: העולה מאליו – חייב בערלה! תמן – בשנמעה במקום ישוב. ברם הכא – שנמעה במקום חורשין. אמר רבי ליעזר: הדא דתימר, בשאינה עושה פדי מפילתה. אבל אם היתה עושה פדי

[דף ב' ע"א]

מפילתה – חייבת.

רב הונא שאל: אתרוג שנמטעו למצות, מהו שיהא חייב בערלה? חזר רב הונא ואמר, אתרוג שנמטעו למצות – חייב בערלה. ולא כן תנינן (ויקרא כג, ט) וילקחתם לכם – ולא מן המצות!

תמן, וילקחתם לכם, בדמים, לא מן המצות. ברם הכא, כמה דתימר גבי שופר: יום תרועה יהיה לכם – מפל מקום. ובא, שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל – מפל מקום.

מה בינו למשמר פירותיו לעצים? בשם שהוא רוצה בפריו, כך הוא רוצה בעצו. ברם הכא – רוצה הוא בפריו ואינו רוצה בעצו.

ועוד מן הדין דאמר רבי הנינא: פרי. אם אומר געזו – אין אדם יוצא בזה ידי חובתו בזה. מה דמי לה? זית שנמטעו להדליק בו בחנוכה. אומר רבי יוסי בר בון: זה דבר תורה, וזה מדבריהן, ואת אמר הכין? מה דמי לה? זית שנמטעו להדליק בו את המנורה, זה דבר תורה, וזה דבר תורה.

רבי שמעון בן יקים בעא קומי רבי יוחנן: נטעו צד התחתון לסייג, והעליון למאכל. צד התחתון למאכל והעליון לסייג? אומר ליה: היא תדא היא תדא. היא צד התחתון לסייג והעליון למאכל. היא צד העליון לסייג והתחתון למאכל.

פיצד הוא יודע? אומר רבי יונה: מביא ומורה ומסיים, עד פאן לסייג, מפאן ואילך למאכל.

רבי זעירא בעי: ניהא צד התחתון לסייג והעליון למאכל. צד התחתון למאכל והעליון לסייג, גדל מתוך איסור, ואת אמרת הכין?

רבי זעירא פדעתייה. דאמר רבי זעירא בשם רבי יוחנן: בצל של פלאי הפרם שעקרו ושתלו, אפילו מוסיף פמה – אסור, שאין גידולי איסור מעלין את האיסור.

נטעו לסייג והישב עליו למאכל, בא במחשבה למאכל והישב עליו לסייג – לא כל הימינו. נטעו שנה ראשונה לסייג, מפאן ואילך הישב עליו למאכל, מכין שהישב עליו מחשבת חיוב – יהא חייב. והתנינן: רבי יוסי אומר: אפילו הפנימי למאכל

[דף ב' ע"ב]

והחיצון לסייג, הפנימי חייב, והחיצון פטור! תמן – למאכל, למאכל לעולם. לסייג, לסייג לעולם. ברם הכא, מכין שעירב בו מחשבת חיוב – יהא חייב.

נטעו שלש שנים לסייג, מיכן ואילך הישב עליו למאכל והוסיף, תוספתו, רבי ירמיה אומר: התוספת – פטור. רבי בא אומר: התוספת – חייב.

אמר רבי יוסי: הדין דרבי ירמיה מתחמיא קשיא, ולית היא, אלא ניהא. בהדי דתני: שדה שהביאה שליש לפני גוי, ולקחה ישראל, רבי עקיבה אומר: התוספת – פטור. ותכמים אומרים: התוספת – חייב. ותבא, עיקרו – פטור, ותוספתו – חייב.

אמר רבי יוחנן: דברי רבי ישמעאל, כל שאין לו ערלה – אין לו רבעי.

רבי יוחנן בעי: עד שיהא לו שלש שנים ערלה? אומר רבי יונה: עיקר ערלה צריכה ליה, אין עיקר ערלה פחות משלש שנים.

אמר רבי יוסי: עיקר רבעי צריכה ליה. כל שאין לו ערלה – אין לו רבעי.

תנני: אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו הויץ לארץ, מפיון שמקצתו נטוע בארץ – כילו כולו בארץ; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: צד הנטוע בארץ – חייב. צד הנטוע הויץ לארץ – פטור.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: נעשה בטבל וכמעושר מעורבין זה בזה.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שורש פטור – פותר. מאי, קרבי?

[דף ג' ע"א]

דרבי אמר: שורשיו חיון זה מזה! דברי הכל היא. הכא שורש פטור – פותר. הן דתימר שורש פטור – פותר, בשורש וכן שהשריש מתודו שלו לתודו של חברו. אבל אם השריש מחוץ לארץ בארץ – לא בדיא שורש פטור פותר.

והתנינן: רבי יוסי אומר: אפילו הפנימי למאכל והחיצון לקייג, הפנימי – חייב, והחיצון – פטור. ופטור צד החיצון לצד הפנימי? רבי זעירא אומר לה סתם. רבי לא בשם רבי לעזר: ראוי הוא לחשוב עליו ולחייבו.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: שרשים – אין בהן ממש. אומר רבי זעירא לרבי יסא: בפירוש שמענתה מן דרבי יוחנן, או בערלה הניתון קיימין, ואידפרת תדא מילתא בכיפורין, ואמר: שרשין – אין בהן ממש. אומר רבי זעירא: תדא דתימר שרשין – אין בהן ממש, בהשרישו מחוץ לארץ לארץ. אבל משהשרישו מארץ לחוץ לארץ, שרשים – יש בהן ממש.

סיפקה לזקינה – פטור. לחוץ לארץ – פטור. להקדש – חייב. לצד התחתון, לצד העליון – חייב.

להקדש חייב, שהוא ראוי לפדותו ולחייבו. לצד העליון חייב, שהוא ראוי לחשוב עליו ולחייבו.

רבי יוסי – ברבן שמעון בן גמליאל! אפילו יסבור פרבי, ערלה – תלויה לדעתו. ומעשרות – אין תלוין לדעתו.

הלכה ב'

מתני' עת שבאו אבותינו לארץ, ומצאו נטוע – פטור. נטעו אף על פי שלא בכשו – חייב.

הנטוע לרבים – חייב. רבי יהודה פותר. הנטוע ברשות הרבים, והנכרי שנטע, והגזלן שנטע, והנזמט בפפינה, והעולה מאליו – חייב בערלה.

גמרא (ויקרא יט, כג) ונטעתם – פרט לשנטעו גוים עד שלא באו ישראל לארץ. רב הונא בשם

[דף ג' ע"ב]

רבי אבא: הדיא אַמְרָה: שׁוֹרֵשׁ פֶּטוּר – פּוּטֵר. נִמְעוּ אִף עַל פִּי שְׂלֵא כִּיבְשׁוּ – חַיִּיב. וְכַרְבִּי יִשְׁמַעְיָא דְאָמַר, כֹּל בִּיאוֹת הָאֲמורוֹת בַּתּוֹרָה – לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה נֶאֱמָרוּ. שִׁבְעַ שְׁכִיבְשׁוּ, וְשִׁבְעַ שְׁחִילְקוּ. רַב הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעוֹר: מוֹדָה רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בַּחֲלָה וּבְעֶרְלָה. וְתַנִּי כֵן: **בְּבּוֹאֲכֶם**, לְפִי שְׁשִׁינָה הַכֶּתוּב מִשְׁמַעוּ, שִׁינּוּ חֲכָמִים חַיִּיבוּ.

רבי יונה בעי: מחלפה שיטתיה דרבי ישמעאל! תמן הוא אמר היא הוייה, היא הקמה, היא שכירה, היא נתיצה, היא גאולה, היא פדייה, והכא הוא משנה בין לישן ללישון!

נִמְעוּ לְרַבִּים – חַיִּיב. רַבִּי יוֹדָה פּוּטֵר. מַחֲלָפָא שִׁיטְתִּין דְּרַבְּנִין! תַּמּוֹן אִינּוֹן אֲמָרִין: יְרוּשָׁלַם וְחֻצָּה לְאֶרֶץ – אִין מִיטְמָאִין בְּנִגְעִין. וְהָכָא אִינּוֹן אֲמָרִין הַכִּין! תַּמּוֹן, וּבָא אִישׁר לֹא הַבֵּית – פֶּרַט לִירוּשָׁלַם שְׁהִיא לְכָל הַשְּׂבָכִים. בְּרַם הָכָא, וּנְטַעְתֶּם.

מכל מקום מחלפה שיטתיה דרבי יודה! תמן הוא אומר: אני לא שמעתי אלא בית המקדש, והכא הוא אומר הכין! תמן הוא אמר אני לא שמעתי אלא בית המקדש, שמועה אמרה. ברם הכא, גרמיה אומר. אומר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר ברבי שמעון בן אלעזר. דתני, רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו: הנוטע לרבים – חייב בערלה. עלה מאיליו – פטור מן הערלה. הנוטע לרבים – חייב. ברשות הרבים – פטור. הנוטע לרבים חייב, בנוטע בתוך שלו. לרשות הרבים פטור, בשגזל קרקע. ויש קרקע נגזל? אומר רבי הילא, אף על פי שאין קרקע נגזל, יש יאוש לקרקע.

רבי יאשיה מויתי נטיעות מהוץ לארץ בגושיהו, ונציב לון בארץ. רבי יונה לשכרו שנים, רבי יוסי

[דף ד' ע"א]

לשכרו רבעי.

תני: גוי שהרכיב אילן מאכל על גבי אילן סרק, אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות כן – חייב בערלה.

ערלה, מאימתי הוא מונה לז? משעת נטיעתו. רבי שמעון בן לקיש אומר: ובלבד דברים שהן באין במחשבה, כגון חרובי צלמונה, וחרובי גידודה. אבל ערבה – כנמוע בארץ.

רבי יוחנן אומר: אפילו ערבה. והתנינן: אין נוטעין ואין מכריכין ואין מרביכין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה. ואם נטע או הכריד או הרכיב – יעקר. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש דו פתר לה בערבה – ניחא. על דעתיה דרבי יוחנן, דו אומר אפילו ערבה, למה לי יעקר? שגויא היא! שהן מתאחזין בשביעית.

והיידא אמר דא? הנומע והמכריד והמרכיב שלשים יום לפני ראש השנה – עלתה לו שנה שלימה ומותר לקיימה בשביעית. פחות משלשים יום לפני ראש השנה – לא עלתה לו שנה שלימה, ואסור לקיימו בשביעית. אבל אמרו: פירות נטיעה זו – אסורים עד המשה עשר בשבט.

תני רבי יהושע אונאי: לית כאן מרכיב. אמר רבי אבא מרי: אפילו ברבי שמעון בן לקיש לית כאן מרכיב. לשעבר. הא בתחילה – לא.

רבי יצחק בר הקולה בשם חזקיה: הנומע בעציץ שאינו נקוב – חייב בערלה. רבי יוסי אמר: מפני שהשרשין מפעפעין אותו.

רבי יונה מפיק לישינא, כלי חרש עומד בפניו שרשיו?

רבי ירמיה בעי: נטע בו דלעת

[דף ד' ע"ב] מאחר שהוא כנקוב אצל האילן, כנקוב הוא אצל החרשים?

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: אילן שנמטעו בתוך הכותל – חייב בערלה ופטור מן המעשרות, דכתיב (דברים יד, כב) עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה. ובשביעית – צריכה, דכתיב (ויקרא כה, ב) ושבתה הארץ שבת לה'. וכתיב (שם) שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר.

הלכה ג' מתני' אילן שנעקר והסלע עמו, אם יכל לחיות – פטור. ואם לאו – חייב. נעקר הסלע מצידו, ויעזעזעו הפחרישה, או שיעזעזעו ויעשאו כעפר, אם יוכל לחיות – פטור. ואם לאו – חייב. אילן שנעקר ונשתיר בו שורש – פטור. וכמה יהא בשורש? רבן גמליאל משום רבי לעזר בן יהודה איש בירתותא: כמחט של מתון.

אילן שנעקר ובו בריכה והוא הנה ממנו – חזרה וקניה להיות כבריכה. הבריכה שנה אחר שנה ונפסקה – מונה משעיה שנפסקה.

סיפוק הנפנים, סיפוק על גבי סיפוק, אף על פי שהבריכה בארץ – מותר. רבי מאיר אומר: מקום שבוכה יפה – מותר. ומקום שבוכה רע – אסור.

בריכה שנפסקה והיא מלאה פירות, אם הוסיף במאתים – אסור.

גמרא ביני מתניתין, אם הנה יכול לחיות – פטור. ואם לאו – חייב.

חזקיה שאל: פחות מכאן בתלוש הוא? השתחוה לו – אסור? כותבין עליו גיטי נשים? אמרין: חזר ביה חזקיה. אמר רבי יונה: מן הדא חזר ביה, דאמר רבי יוחנן

[דף ה' ע"א]

מַסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁנִי

בא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: הרוצה להדיר את חברו שיאכל אצלו, והלה נדר שלא יאכל אצלו, אף על פי ששניהם נודרין, זה נגד זה - הרי אלו נדרי זרוזין.

בב, נדרי הבאי. אמר: 'קונם אם לא נמנית על פסח שאליה שלו שוקלת עשרים ליטרין', אם לא שתיתי יין שלוגו יפה דינר זהב, אם לא ראיתי נחש שעביו כקורת בית הבד, כשם שנדרי הבאי מתרות, כך שבועות הבאי מתרות.

בג, תולין להרגין, לחרמין, למוכסין, לתרומה ולכותי, ולבית המלך, ואין תולין להן לישראל.

בד, הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו, 'טלית זו קרבן עד שתשרף', 'פרה זו קרבן עד שתשחט' - כיון שנקצצו, וכיון שנסרפה, וכיון שנסחטה - יוצא לחלין.

בה, הנודר מישראל - אסור בגרים. מן הגרים - מתר בישראל. הנודר מישראל - אסור בכהנים ובלוים. מכהנים ולוים - מתר בישראל. הנודר מן הכהנים - מתר בלוים. מן הלוים - מתר בכהנים. מאוכלי השום; רבי יהודה אוסר אף בכותים, שישארל נהנין לו. לוקח ביתר ומוכר בפחות, רבי יוסי אומר: אין שומעין לו.

בו, אינו אומר (שופטים יד): "כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים", עובדי כוכבים מגלי עריות שופכי דמים לא נאמר, אלא הערלים. וכן מציינו שלא נתחתם גזר דין של עובדי כוכבים אלא הערלים, שנאמר (יחזקאל לב): "כלם ערלים" וגו'. רבי אומר: גדולה מילה, שכל מצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם, עד שמל, שנאמר (בראשית יז): "התהלך לפני והיה תמים". דבר אחר: גדולה מילה, שאלמלא היא, לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (ירמיהו לג): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי".

בז, אין בין המודר הנאה מחברו סתם למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המודר הנאה מחברו ומת - מביא לו ארון ותכריכין, חללין ומקוננות, שאין הנאה למתים. מעדות - עדות ממון ועדות נפשות. חולה - נכנס לבקרו. היה לו חולה - אינו נכנס ומבקרו, ושואל בשלומו. היה כהן - זורק עליו דם חטאתו ודם אשמו מפני דרכי שלום, ורוחץ עמו במרחץ, וישן עמו במטה. רבי יהודה אומר: על הקטנה בימות החמה ועל הגדולה בימות הגשמים, רוחץ עמו באמבטי גדולה ומזיע עמו במרחץ קטנה.

בח, המודר הנאה מחברו בפני שביעית - לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנטיעות. בשביעית - יורד לתוך שדהו ואוכל מן הנטיעות.

בט, דבר זה הקדש, ואכלה, בין הוא בין חברו - הרי זה מעל, לפיכך יש לה פדיון. אם אמר: 'הרי הוא עלי', ואכלה - מעל בטובת הנאתו. אכלה אחר - הרי זה לא מעל, לפיכך אין לה פדיון; דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: זה לא מעל, והלה נוטל ואוכל. רבי יוסי אומר: שנדרו קדם להפקרו.

בי, כשם ששניהם אסורים לדור כחצר, כך שניהם אסורין לדור במבוי. כשם ששניהם אסורין לגדל תרנגולין, כך שניהם אסורין לגדל בהמה דקה.

ביא, היה אחד מהן ראוי להדיר אחרים הנאה על חלקו - כופין את הרגיל למכור את חלקו. רחבה שדרך הרבים מפסקתה - הרי הוא של עולי בבל, אין דרך הרבים מפסקתה - הרי הוא של אנשי אותה העיר.

ביב, המודר הנאה מעירו או מבני עירו, וכא אחר וישב שם שלשים יום - מתר בו. מיושבי עירו וכא אחר וישב שם שלשים יום - אסור בו. המודר הנאה מחברו בפניו

- אין נשאֵלִין לוֹ אֶלָּא בְּפָנָיו, שְׁלֵא בְּפָנָיו -
נשאֵלִין לוֹ בְּפָנָיו וְלֹא בְּפָנָיו.

מִסְכַּת נְדָרִים פְּרָק שְׁלִישִׁי

גא, הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַשְׂלִי - אָסוּר בְּצִלֵּי
וּבִשְׁלֻקוֹת וּבִמְבַשֵּׁל וְאָסוּר בְּאִמְרוֹת רְכוּת,
מִפְּנֵי שֶׁהַחֹלִים אוֹכְלִין בְּהֵן פֶּתִן.

גב, הַנּוֹדֵר מִן הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה - מִתֵּר בַּיּוֹרֵד
לְאֵלְפֶס. בַּיּוֹרֵד לְאֵלְפֶס - אָסוּר בַּיּוֹרֵד
לְקִדְרָה. מִן הַנֶּעֱשִׂין בְּקִדְרָה - מִתֵּר בְּנִעְשִׂין
בְּאֵלְפֶס. מִן הַנֶּעֱשִׂין בְּאֵלְפֶס - מִתֵּר בְּנִעְשִׂין
בְּקִדְרָה. מִן הַיּוֹרֵד לַתְּנוּר - אֵין אָסוּר אֶלָּא
מִן הַפֶּת בְּלִבָּד. מִן הַנֶּעֱשִׂין בַּתְּנוּר - אָסוּר
בְּכָל הַנֶּעֱשִׂין בַּתְּנוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּים - מִתֵּר
בְּגִבְיָהּ. מִן הַגִּבְיָהּ - מִתֵּר בְּקֵים. הַנּוֹדֵר מִן
הַרְטֹב - מִתֵּר בְּקִיפָה. מִן הַקִּיפָה - מִתֵּר
בְּרֵטֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'קוֹנֵם בֶּשֶׁר
שְׂאֵנִי טוֹעֵם' - אָסוּר בּוֹ בְּרֵטֹב וּבְקִיפָה. 'מִן
הַשְּׂמִין' - מִתֵּר בְּשֶׁמֶן שְׂמֶשְׂמִין. וּמְקוֹם
שְׂמֶשְׂמִין שְׂמֶשְׂמִין שְׂמֶשְׂמִין - אָסוּר אֶף
בְּשֶׁמֶן שְׂמֶשְׂמִין.

גג, רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁשֶׁם
תּוֹלְדוֹתוֹ קְרוּיָה עָלָיו וְנִדְרָ מִמֶּנּוּ - אָסוּר
כִּיּוֹצֵא בּוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - אָסוּר בּוֹ. רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אֵת שְׁדָרְכוֹ לְאֹכּוֹל
וְדָרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאֹכּוֹל, וְנִדְרָ הַיִּמְנוּ - מִתֵּר
בַּיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - מִתֵּר בּוֹ.
אֵת שְׂאִין דָּרְכוֹ לְאֹכּוֹל, אֲבָל דָּרְךְ הַיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ לְאֹכּוֹל וְנִדְרָ מִמֶּנּוּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא
בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

גד, הַנּוֹדֵר מִן הַצֶּמֶר - מִתֵּר בַּפֶּשֶׁתִּין. מִן
הַפֶּשֶׁתִּין - מִתֵּר בְּצֶמֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלֶעָזָר
אוֹמֵר: אֵת שְׁדָרְכוֹ לְהִתְכַּפּוֹת, וְדָרְךְ הַיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּפּוֹת, וְנִדְרָ הַיִּמְנוּ - אָסוּר בַּיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - אָסוּר בּוֹ. אֵת
שְׁדָרְכוֹ לְהִתְכַּפּוֹת וְאֵין דָּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ
לְהִתְכַּפּוֹת, וְנִדְרָ הַיִּמְנוּ - מִתֵּר בַּיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ.
מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - מִתֵּר בּוֹ. אֵת שְׂאִין דָּרְכוֹ
לְהִתְכַּפּוֹת, אֲבָל דָּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּפּוֹת
וְנִדְרָ מִמֶּנּוּ - לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

גה, הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר - אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר.
אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבְרִגְלִים וּבְקַרְבִּים וּבְקִנְיָה
בְּעוֹפוֹת, וּמִתֵּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וּחִגְבִּים. רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר
אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר, וּמִתֵּר בְּרֹאשׁ וּבְרִגְלִים
וּבְקַרְבִּים, וּבְקִנְיָה, וּבְעוֹפוֹת, וּמִתֵּר בְּבֶשֶׂר
דְּגִים וּחִגְבִּים. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: קְרִבִּין לֹא בֶּשֶׂר וְאֶכְלִיהוּן
לֹא אֵינִשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר:
קוֹנֵם דָּג שְׂאֵנִי טוֹעֵם אָסוּר בְּגִדּוּלִים וּמִתֵּר
בְּקִטְנִים, דְּגִים שְׂאֵנִי טוֹעֵם - אָסוּר בְּגִדּוּלִים
וְאָסוּר בְּקִטְנִים.

גי, הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק בְּשַׁבְּעִיעִית - אָסוּר
בַּיֶּרֶקוֹת שְׂדֵה. מִן הַדְּלוּעִין - אֵין אָסוּר אֶלָּא
דְּלַעַת יוֹנִית בְּלִבָּד. מִן הַכְּרוּב - אָסוּר
בְּאַסְפְּרָגִיס. מִן הַאֲסְפְּרָגִיס - מִתֵּר בְּכְרוּב. מִן
הַכְּרִישִׁין, מְקוֹם שְׁקוֹרִין לְקַפְלוֹתוֹת כְּרִישִׁין
- אָסוּר בְּקַפְלוֹתוֹת. מִן הַקַּפְלוֹתוֹת - מִתֵּר
בְּכְרִישִׁין. מִן הַבְּצָלִים - אָסוּר בְּבִנֵי בְּצָלִין.
וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִבְּנֵי בְּצָלִים - מִתֵּר
בְּבְצָלִים. מִן הַעֲדָשִׁים - אָסוּר בְּאֲשִׁישִׁים.
וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים - מִתֵּר
בְּעֲדָשִׁים. מִן הַשּׁוּם - אָסוּר בְּמַקְפָּה. וְרַבִּי
יוֹסִי מִתִּיר בְּמַקְפָּה. בְּמַקְפָּה - מִתֵּר בְּשׁוּם.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנֵם גְּרִיס שְׂאֵנִי טוֹעֵם -
מִתֵּר בְּחִיזִין וְאָסוּר בְּמִבְּשִׁלִּים. חֹטֵה שְׂאֵנִי
טוֹעֵם - מִתֵּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת. חֹטִין
שְׂאֵנִי טוֹעֵם - אָסוּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת.

מִסְכַּת נְדָרִים פְּרָק רְבִיעִי

דא, הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הַשְּׁנָה - אָסוּר בְּכָל פְּרוֹת
הַשְּׁנָה, וּמִתֵּר בְּגִדִּים וּבִטְלָאִים, וּבַחֲלָב,
וּבְגוֹזְלוֹת. אִם אָמַר: "גְּדוּלֵי שְׁנָה שְׂאֵנִי
טוֹעֵם" - אָסוּר בְּכֻלָּן. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּין - אֵינּוּ
אָסוּר אֶלָּא מִן הַתְּאֵנָה בְּלִבָּד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֲנָבִים בְּכֻלָּל תְּאֵנִים. הַנּוֹדֵר
מִן תְּאֵנִים - אָסוּר בְּקִשּׁוּאִין וּבְדוּלְעִין
וּבְמִלְפָּפוֹנוֹת, וּמִתֵּר בְּפְרוֹת הָאֵילָן. הַנּוֹדֵר
מִן הַתִּירוֹשׁ - אָסוּר בְּכָל מִינֵי מִתִּיקָה, וּמִתֵּר
בִּיזִין. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַלִּין - אָסוּר בְּחִיזִין וּמִתֵּר
בְּמִבְּשִׁלִּין. אִם אָמַר: "הִרִי הֵן עַל פִּי וְהִרִי הֵן
עָלָי" - אָסוּר בְּהֵן, בֵּין חִיזִין בֵּין מִבְּשִׁלִּין.

סכות - אָסוּר עַד לַיְלִי יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חַג. עַד אֲדָר הָרִאשׁוֹן, אִם הֵיטָה שָׁנָה מְעַבְרַת - נוֹתְנִין לוֹ עַד אֲדָר שְׁנִי (בְּסֵפֶר אַחֵר: אָסוּר עַד אֲדָר שְׁנִי).

ד, ז האומר לחברו: 'קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לכניף כור אחד חטים ושתי חבית של יין' וארעו אנס או משתה או גשמים - מתר. ואם לאו - לעולם אסור עד שיפר את נדרו על פי חכם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, יאמר לו: "כלום אמרת אלא מפני כבודי? זהו כבודי!" וכן האומר לחברו: "קונם שאי אתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבני כור אחד של חטים ושתי חביות של יין".

ד, ח היה מסרב בחברו שיאכל אצלו בתוך המשטה, ואמר: "קונם לביתך שאני נכנס" - בתוך המשטה אסור. לאחר המשטה - מתר. רבי יהודה אומר: היה מסרב בחברו בתוך הרגל שיאכל אצלו, ואמר: קונם לביתך שאני נכנס, בתוך הרגל - אסור. לאחר הרגל - מתר. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו במשטה, ואמר: קונם ביתך שאני נכנס - תוך המשטה אסור. לאחר המשטה - מתר. אומר: "קונם לביתך שאני נכנס, וטפת צונן שאני טועם לך" - מתר לכנס ולרחץ עמו בצונן, ואסור לאכול ולשתות.

מִסְכַּת נְדָרִים פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה, א הנודר מן הבית מן העליה, וקדם לנדרו נודע שנפלו לו בירושה, או שנתנו לו במתנה, ואמר: "אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר" - הרי זה מתר.

³ אם קניתי קרדום - יהא קרדום זה אסור עלי בקונם.

ד, ב הנודר מן הפת - אינו אסור אלא בפת הבא מחמשת המינין בלבד. הנודר מן הדגן אסור אף בפול המצרי יבש ומת ר בלח ומת ר בארז ובחליקה ובטרגיס ובטיסני. הנודר מן הכסות אסור בפנדא, ובפסקיאי, ובסקורטיא, ובקטבלא, ואנפילא, ובמפליא, ובמכנסים וכובע. ומת ר בשק וביריעה ובחמילה.

ד, ג כיצד? אמר רבי יהודה: הכל לפי הנודר. היה לבוש צמר והצד², ואמר: "קונם צמר עולה עלי" - אסור ללבש ומת ר לטעון. היה טעון פשתן והזיע, ואמר: "קונם פשתן עולה עלי" - מתר ללבש ואסור לטעון.

ד, ד "קונם כפר זה שאני טועם אם אלך למקום פלוני למחר", אם אכל - הרי הוא לא ילך. אם הלך - הרי הוא ב"לא יחל דברו", אף נדרים שאמרנו מתרין, מנין שלא יהא אדם נודר בהן על מנת לבטלן? תלמוד לומר (במדבר ל): "לא יחל דברו" - שלא יעשה דבריו חלין. דבר אחר: "לא יחל דברו" - אפלו חכם אין מפר נדרו לעצמו.

ד, ה אמר לו: "השאלני קרדמך" אומר: "קרדם שאני קנוי קונם"³. "נכסים עלי אם יש לי קרדם" - בידוע שאין לו קרדם. הנודר עד הקיץ בגליל וירד לעמקים, אף על פי שהגיע הקיץ בעמקים - אסור עד שיגיע הקיץ בגליל.

ד, ו אמר רבי יוסי: בראשונה היו אומרים - 'המודר הנאה מחברו סתם עד הפסח אסור עד שחיתת הפסח'. משתחרב בית המקדש אמרו: 'כל היום כלו אסור!' זה הכלל: כל שזמנו קבוע, ואמר 'עד לפני' - רבי מאיר אומר: אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר: אסור עד שיצא, עד שיפסקו גשמים, עד לילי יום טוב הראשון של פסח, עד שיעקרו

¹ אבנט הלול שהוגרים בו.
² הגר"א גרים והצנה - היינו שהיה לו קר ובפנים לא תקנו כי לא מובן איך לתקן.

בְּחָרֵם וְנָדָר בְּנִזְרִי, בְּקָרְבָן וְנָדָר בְּשִׁבּוּעָה - פּוֹתַחֲזִין לוֹ פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלֶם. אִם אָמַר: 'נְדָרְתִּי וְאִינִי יוֹדַע בְּאִיזָה מְשִׁנֵּיהֶם נְדָרְתִּי' - פּוֹתַחֲזִין פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלֶן.

הוּ, הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר - נִשְׁאָל לַחֲכָם שֶׁבְעִיר, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצֻמוֹ. מִיִּשְׂרָאֵל - נִשְׁאָל לַחֲכָם שֶׁבִּישְׂרָאֵל, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצֻמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְרִיָּה אָמַר: פּוֹתַחֲזִין לוֹ פֶּתַח לְאָדָם בְּכַבּוּד עֲצֻמוֹ וּבְכַבּוּד בְּנִיּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל: זְכִיתָהּ בָּהּ וּבְכָלִים שְׁעָלֶיהָ. כְּשֶׁמַּת מָה הָיוּ אוֹמְרִים לְפָנָיו בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל? "עַל רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל בְּכִינָה הַמְּלִבִּישְׁכֶם שָׁנִי עִם עַדִּי, גַּם הַמַּעֲלָה עַדִּי זָהָב עַל לְבוֹשְׁכֶן".

מִסְכַּת נְדָרִים פְּרָק שִׁישִׁי

א. הַפֶּרֶת נְדָרִים כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרוּ: הַפֶּרֶת נְדָרִים מֵעַת לְעַת. כִּיצַד? הָיוּ עַל אֲשֶׁתוֹ חֲמִשָּׁה נְדָרִים, אוֹ שֶׁהָיוּ לוֹ חֲמִשׁ נְשִׁים, וְנָדְרוּ כָּלֶן, וְאָמַר: כָּלֶן מְפָרִין, מוֹפָר לִיךְ נָדָר זֶה - לֹא הוֹפָר אֲלֵא נָדָר זֶה, וְלֹא הִפָּר אֲלֵא לֵה לְבָד. 'מָה רְאִית שְׁתַּדוּרִי', אִי אֶפְשִׁי שְׁתַּדוּרִי, 'אֵין זֶה נָדָר' - לֹא אָמַר כָּלוּם. 'מוֹפָר', 'מִבְּטָל זֶה' - הָרִי זֶה בְּטָל. 'קִיָּם לִיךְ', 'יָפָה עֲשִׂית', 'אָף אֲנִי כְּמוֹתְךָ', 'אִם לֹא נְדָרְתִּי מִדִּירְךָ אֲנִי' - אֵין יָכוֹל לְהִפָּר.

ב. אִימְתִּי אָמְרוּ: 'מֵת הַבַּעַל נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְאָבִי? בְּזִמְן שֶׁלֹּא שָׁמַע, אוֹ שֶׁשָּׁמַע וְהִפָּר, אוֹ שֶׁשָּׁמַע וְשָׁתַק. שָׁמַע וְהִפָּר וּמַת בּוֹ בַּיּוֹם, אָבֵל שָׁמַע וְשָׁתַק, שָׁמַע וְקִיָּם וּמַת בַּיּוֹם שֶׁל אַחֲרָיו - אֵין יָכוֹל לְהִפָּר. שָׁמַע בְּעֵלָה וְלֹא הִפָּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק הָאָב לְשִׁמּוֹעַ עַד שָׁמַת הַבַּעַל, זֶה הוּא שְׁאָמְרוּ: 'מֵת הַבַּעַל - נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְאָבִי. שָׁמַע אָבִיָּה וְלֹא הִפָּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק הַבַּעַל לְשִׁמּוֹעַ עַד שָׁמַת הָאָב, זֶה הוּא שְׁאָמְרוּ: 'מֵת הָאָב - לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבַעַל'.

ג. שָׁמַע בְּעֵלָה וְהִפָּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק אָבִיָּה לְשִׁמּוֹעַ עַד שָׁמַת - הָרִי זוֹ אֲסוּרָה, שְׁאֵין הַבַּעַל מִפָּר אֲלֵא בְּשִׁתְפוּת הָאָב. שָׁמַע אָבִיָּה

מֵעֵשָׂה בְּאֶחָד שֶׁהִדִּיר אֶת אֲשֶׁתוֹ שֶׁלֹּא לְעֹלוֹת לְיִרוּשָׁלַיִם, וּבָאָת וְהִעֲבִירוּהָ עַל נְדָרוֹ, וְעָלְתָהּ וּבָאָת וְשִׁאֲלָהּ אֶת רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹ: "אֵילוֹ הָיִיתָ יוֹדַע שֶׁמִּבְטָלְתָּ אֶת דְּבָרֶיךָ שֶׁלֹּא בְּפָנֶיךָ, מִדִּירָה הָיִיתָ?" אָמַר לוֹ: "לֹא"! וְהִתִּירוֹ רַבִּי יוֹסִי.

רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אוֹמְרִים לוֹ - "אֵלוֹ אֶחָד הָיָה מְפִיֶסְךָ, הָיִיתָ נוֹדֵר? אִם אָמַר: 'לֹאוּ' - הָרִי זֶה מִתֵּר. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְרִיָּה אָמַר: אוֹמְרִים לוֹ - "אֵילוֹ חֵס הָיִיתָ לְבָזָה, הָיִיתָ נוֹדֵר?" אָמַר לוֹ: 'לֹאוּ' - הָרִי זֶה מִתֵּר.

ה. רַבִּי נֶתָן אָמַר: יֵשׁ נָדָר שֶׁמִּקְצָתוֹ מִתֵּר וּמִקְצָתוֹ אֲסוּר. כִּיצַד? נָדָר מִן הַכִּלְכֵּלָה שֶׁהָיָה בְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, אָמַר, אֵילוֹ הָיִיתִי יוֹדַע שֶׁבְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר אֲלֵא לְשִׁאֲרַת כִּלְכֵּלָה - הִתֵּר בְּבְנוֹת שֶׁבַע וּבִשְׁאֲרַת הַכִּלְכֵּלָה אֲסוּר. נָדָר מִן הַבְּצָלִים וְאָמַר: אֵילוֹ הָיִיתִי יוֹדַע שֶׁהַכּוֹפְרִי יָפָה לְלֵב לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר אֲלֵא מִשְׁאֲרַת בְּצָלִים - הִתֵּר בְּכּוֹפְרִי, וּשְׁאֲרַת בְּצָלִים - אֲסוּר. עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָה וְלָמַד: שֶׁהַנָּדָר שֶׁהִתֵּר מִקְצָתוֹ - הִתֵּר כָּלוּ.

ה. כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנָם שְׁאִינוֹ נִהְנֶה לְכִלְכֵּם וְהִתֵּר אֶחָד מֵהֶן' - הִתֵּרוּ כָּלֶן. 'שְׁאִנִּי נִהְנֶה לְזֶה וְלְזֶה' וְהִתֵּר הָאֲמַעְצֵי - הִימְנָו וְלִמְטָה מִתֵּר הִימְנָו וְלִמְעֵלָה אֲסוּר. 'קוֹנָם שְׁאִנִּי נִהְנֶה לְפִלוֹנִי', וְשֶׁהָהּ כְּדִי דְבוּר וְחִזּוּר וְאָמַר: 'לְפִלוֹנִי' - אֲסוּר בְּרֵאשׁוֹן וּמִתֵּר בְּשֵׁנִי. כַּמָּה הוּא כְּדִי דְבוּר? כְּדִי שְׁאֵלַת שְׁלוֹם, הָרַב לְהִלְמִיד.

ה. ד. 'קוֹנָם שְׁאִנִּי נִהְנֶה לְפִלוֹנִי, וְעוֹד לְפִלוֹנִי וּפְלוֹנִי, 'קוֹנָם שְׁאִנִּי נִהְנֶה לוֹ' - הָרִי אֵלוֹ שְׁנֵי נְדָרִים. הִתֵּר הָרֵאשׁוֹן - הִתֵּר הַשֵּׁנִי. לֹא הִתֵּר הָרֵאשׁוֹן - לֹא הִתֵּר הַשֵּׁנִי. קוֹנָם שְׁאִנִּי נִהְנֶה לְפִלוֹנִי וְלְכָל מִי שֶׁנִּשְׁאָלִין לוֹ עָלָיו - נִשְׁאָלִין לוֹ עַל הָרֵאשׁוֹן, וְחִזּוּרִין וְנִשְׁאָלִין לוֹ עַל הַשֵּׁנִי.

ה. ה. נִתְפָּנָן לְדוּר בְּעוֹלָה וְנָדָר בְּנִזְרִי, בְּקָרְבָן וְנָדָר בְּשִׁבּוּעָה - מִתֵּר. בְּעוֹלָה וְנָדָר בְּקָרְבָן,

וְהַפֶּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק הַבְּעַל לְשִׁמוּעַ עַד שְׁמַת, וְנִתְאַרְסָה לְאַחַר – יַחְזוּר הָאֵב וְיַפֵּר חֶלְקוֹ שֶׁל בְּעֵלָהּ. אָמַר רַבִּי נֶתָן: הֲרִי הֵן דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין יָכוֹל לְהַפֵּר.

ד. נַעֲרָה הַמְאֹרְסָה – אֲבִיָּה וּבְעֵלָה אַחֲרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ. שְׁמַע הָאֵב וְהַפֶּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק הַבְּעַל לְשִׁמוּעַ עַד שְׁמַת, וְנִתְאַרְסָה, אִפְלוּ לַעֲשֶׂרָה – זֶהוּ שְׁאֵמְרוּ: 'אֲבִיָּה וּבְעֵלָה הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ'. שְׁמַע אֲבִיָּה וְהַפֶּר לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק הַבְּעַל לְשִׁמוּעַ עַד שְׁמַת, וְנִתְאַרְסָה, יַחְזוּר הַבְּעַל הַשְּׁנִי וְיַפֵּר חֶלְקוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן. אָמַר רַבִּי נֶתָן: הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין יָכוֹל לְהַפֵּר. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּם? בְּזִמְן שֶׁגִּרְשָׁה בּו בַּיּוֹם בַּיּוֹם, וְהַחֲזִירָהּ בּו בַּיּוֹם, או גִּרְשָׁה בּו בַּיּוֹם וְנִתְאַרְסָה לְאַחַר, אֲכַל אִם בְּגֵרָה וּנְשֵׂאת, או שֶׁשְּׁהֵתָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ – אֵין יָכוֹל לְהַפֵּר.

ה. שׁוֹמֵרֵת יָבֵם, בֵּין יָבֵם אֶחָד בֵּין שְׁנֵי יָבָמִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִפֶּר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לְאַחַד וְלֹא לְשְׁנַיִם. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: לֹא לְאַחַד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וּמָה אִם אִשָּׁה, שְׁאֵין לִי בָּהּ חֶלֶק עַד שֶׁלֹּא בָּאת לְרִשְׁתּוֹ, מִשְׁבָּאת לְרִשְׁתּוֹ – אֵינוֹ דִּין שְׁנִימָרָה לוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּאִשָּׁה שְׁאֵין לּוּ בָּהּ חֶלֶק, שֶׁכֶּשֶׁם שְׁאֵין לִי בָּהּ חֶלֶק, כִּךָּ אֵין לְאַחֲרִים בָּהּ חֶלֶק, תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שְׁאֵין לּוּ בָּהּ חֶלֶק עַד שֶׁלֹּא בָּאת לְרִשְׁתּוֹ? וּמִשְׁבָּאת לְרִשְׁתּוֹ נִגְמְרָה לוֹ, שֶׁכֶּשֶׁם שִׁישׁ לּוּ בָּהּ חֶלֶק, כִּךָּ יֵשׁ לְאַחֲרִים בָּהּ חֶלֶק. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עֲקִיבָה, דְּבָרֶיךָ בֵּין שְׁנֵי יָבָמִין, מָה אֵתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד? אָמַר לוֹ: כֶּשֶׁם שֶׁלֹּא חִלְקֵת לָנוּ בֵּין יָבֵם אֶחָד לְבֵין שְׁנֵי יָבָמִין, בֵּין שְׁעֵשָׂה בָּהּ מֵאָמֶר וּבֵין שֶׁלֹּא עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֶר, כִּךָּ בְּנִדְרִים וּבְשִׁבוּעוֹת לֹא תַחֲלֵק. אָמַר לוֹ:

אָבָל, אֵלוֹ הֵייתָ בִּימֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲרֵף וְהִשְׁבַּת תְּשׁוּבָה זוֹ.⁵

ו. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מִקְוָה יוֹכִיחַ, שְׁמַעְלָה אֵת הַטְּמָאִים מִטְּמֵאָתָן וְאֵינוֹ מְצִיל הַטְּהוֹרִין מִלְטָמָא. חֲזוּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְדָנוּ דִּין אַחַר: וּמָה אִם בְּמִקּוֹם שְׁאֵין מִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוֹ מִשְׁנֵדָר, הֲרִי הוּא מִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוֹ עַד שֶׁלֹּא יְדוּר, מִקּוֹם שֶׁמִּפֶּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ מִשְׁנֵדָרָה אֵינוֹ דִּין שִׁפֵּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ עַד שֶׁלֹּא תְדוּר. אָמְרוּ לוֹ: וּמָה לְמִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוֹ עַד שֶׁלֹּא יְדוּר, שְׁאִם רָצָה לְהִקִּים מִקִּים, יִפֶּר, נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ עַד שֶׁלֹּא תְדוּר שְׁאִם רָצָה לְהִקִּים אֵינוֹ יָכוֹל. דְּבָר אַחַר (בְּמִדְּבָר ל'): 'אִישָׁה יְקִימְנוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ' – אֵת שְׁבָא לְכָלֵל 'הֶקֶם' בָּא לְכָלֵל 'הַפֶּר', לֹא בָּא לְכָלֵל 'הֶקֶם' לֹא בָּא לְכָלֵל 'הַפֶּר'.

ז. 'שׁוּר זֶה הִקְדַּשׁ לְכִשְׁאֲקָחְנוּ', 'בֵּית זֶה הִקְדַּשׁ לְכִשְׁאֲקָחְנוּ', 'תָּנוּ גִּט לְאִשְׁתִּי לְכִשְׁאֲקָדְשָׁנָה' – לֹא אָמַר כְּלוּם. 'שׁוּר זֶה מְכוּר לָךְ לְכִשְׁאֲקָחְנוּ', 'בֵּית זֶה מְכוּר לָךְ לְכִשְׁאֲקָחְנָה' – לֹא אָמַר כְּלוּם. 'שׁוּר שְׁאֲרֵשׁ מֵאֲבָא מְכוּר לָךְ', 'מָה שֶׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי מְכוּר לָךְ' – לֹא אָמַר כְּלוּם, 'מָה שְׁאֲרֵשׁ מֵאֲבָא הַיּוֹם', 'מָה שֶׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי הַיּוֹם מְכוּר לָךְ' – דְּבָרֵינוּ קִיָּמִין.

מִסְכַּת נְדָרִים פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. כָּל דְּבָר שִׁישׁ בּו עֲנוּי נֶפֶשׁ בֵּין בֵּינוּ לְבִינָה אוּ בֵּינָה לְבֵין אַחֲרִים – יִפֶּר, דְּבָר שְׁאֵין בּו עֲנוּי נֶפֶשׁ – בֵּינוּ לְבִינָה יִפֶּר, בֵּינָה לְבֵין אַחֲרִים – לֹא יִפֶּר, כִּי צִד: אָמְרָה: קוֹנֵם שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה לְפִי אֲבָא, לְפִי אֲבִיךָ, לְפִי אֲחִי, לְפִי אֲחִיךָ, שְׁאֵנִי מְטִילָה תְּכֵן וּמִים לְבִקְרָךְ – אֵין יָכוֹל לְהַפֵּר מִפְּנֵי שְׁבִינָה לְבֵין אַחֲרִים, שֶׁלֹּא אֲכַחֵל וְשֶׁלֹּא אֲפָרְכֵם וְשֶׁלֹּא אֲתַקְשֵׁט, וְשֶׁלֹּא אֲשַׁמֵּשׁ לָךְ מִטְּתִי – הֲרִי זֶה יִפֶּר מִפְּנֵי שְׁבִינָה לְבִינָה.

⁵ בְּנִפְסַח הַגֵּר 'א': אָמַר: בֶּן עֲזַאי, חֲבַל עֲלִידָה בֶּן עֲזַאי שֶׁלֹּא שְׁמֹשֶׁת אֵת רַבִּי עֲקִיבָא.

⁴ בְּלוּמֵר, אִפְלוּ הֵייתָ בִּימֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲרֵף שֶׁהָיָה מְעִיז הַמִּתְגַּבֵּר – הֵייתָ מְשִׁיב תְּשׁוּבָה זוֹ.

ב. שלא אציע לך מפה, ושלא אדיח לך רגליך, ושלא אמוג לך את הכוס – אין צריך להפר, כופה אותה על פרחיה, רבן גמליאל אומר: יפר, משום שגאמר (במדבר ל): "לא יחל דברו".

ג. נדרה שלא תטעם אחד מכל המינין, בין מאכל רע בין מאכל יפה, אפלו לא טעמה אותו המין מימיה – יפר. אמרה: קונם פלפלין שאיני טועמת, גלוסקין שאיני טועמת, אפלו לא היה לה אותו המין מימיה – יפר. אמרה קונם פרות ארץ ישראל עלי, אם יש לו בהן חלק – יפר. אם לאו – יביא לה משאר ארצות. אמרה: קונם פרות הפרכיא זו עלי, אם יש לו בהן חלק – יפר. אם לאו – יביא לה מהפרכיא אחרת. אמרה: קונם פרות מדינה זו עלי, אם יש לו בהן חלק – יפר. ואם לאו – יביא לה ממדינה אחרת.

ד. אמרה: קונם פרות חנוני זו עלי, אם יש שם חנות אחרת – לא יפר. ואם לאו – יפר. רבי יוסי אומר: אפלו היה שם מאה חנויות, הואיל ולא היתה פרוסתו אלא הימנה – הרי זה יפר, מפני שבינו לבינה.

ה. קונם שאני נהנה לבריות – אין יכול להפר. יכולה להנות בלקט בשכחה ובפאה ובמעשר עני.

ו. נדרה אשתו והפר לה, וסבור נדרה בתו נדרה בתו והפר לה, וסבור אשתו נדרה – הרי זה יקים. ואם רצה – מפר. נדרה אשתו וקים לה, וסבור בתו נדרה, נדרה בתו וקים לה, וסבור אשתו נדרה – הרי זה יפר. ואם רצה להקים – מקים.

ז. נדרה מן התאנים וענבים. הפר לתאנים – יחזור ויפר לענבים. לענבים – יחזור ויפר לתאנים. לא הפר לתאנים והפר לענבים – אסורה לאכול בתאנים וענבים. הפר לענבים ולא הפר לתאנים – אסורה לאכול בענבים ותאנים. הפר לתאנים וחשכה, אסורה לאכול תאנים וענבים. הפר לענבים וחשכה – אסורה לאכול ענבים ותאנים.

אמרה: קונם תאנים שאני טועמת ועוד ענבים שאני טועמת – הרי אלו שני נדרים, מפר איזה מהן שירצה ומקים איזה מהן שירצה, שגאמר (במדבר ל): "אישה יקימנו ואישה יפרנו" – אישה יקימנו לזו ואישה יפרנו לזו.

זח. חמר ב'הקם' שאין ב'הפר' וב'הפר' שאין ב'הקם', שהשתיקה מקימת ואין שתיקה מבטלת. האיש מקים בלבד ואין האשה מבטלת בלבה. יש ב'הקם' שאין ב'הפר' ויש ב'הפר' שאין ב'הקם', מש'הקם' – אין יכול להפר ומש'הפר' – אין יכול להקם.

זט. אשת איש שאמרה: הריני נזירה לכשאתגרש. רבי ישמעאל אומר: לא יפר. רבי עקיבה אומר: יפר. אלמנה שאמרה: הריני נזירה לכשאנשא; רבי ישמעאל אומר: יפר. רבי עקיבה אומר: לא יפר, שרבי ישמעאל אומר (במדבר ל): "ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה" – עד שיהא אסור נודר בשעה שהיא אלמנה וגרושה. ורבי עקיבה אומר: "אשר אסרה על נפשה יקום עליה" – עד שיהא אסור שעה שאסרה על נפשה. קונם שאני עושה לפיך שנהנה, לאבא ולאביך, רבן גמליאל אומר: יפר. וחכמים אומרים: לא יפר. נטולה היא מן היהודים (אם משמשתך אני) – יפר חלקו ומשמשתו. רבי נתן אומר: לא יפר. וחכמים אומרים: יפר.

מִסְכַּת נְזִיר פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א, בית שמאי אומרים: כנויי כנויין אסורין. ובית הלל אומרים: כנויי כנויין מתרין. בית שמאי אומרים: אין משיאין על פי בת קול. ובית הלל אומרים: משיאין על פי בת קול.

אב. האומר 'נזירות'; רבי שמעון בן גמליאל אומר: הרי זה נזיר שתיים. הריני נזיר ואחת – מונה שתיים. ועוד – מונה שלש. אחת ועוד ישוב – מונה ארבע.

סוּמְכוּס אומר: הַרְיִנִי נְזִיר פּוֹנְטוּגִין – הַרִי זֶה נְזִיר חֶמֶשׁ. טַרְגִּין – הַרִי זֶה נְזִיר אַרְבַּע. טְרִיגִין – הַרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ. דִּיגוֹן – הַרִי זֶה נְזִיר שְׁתַּיִם. הֵן – אַחַת. הַרְיִנִי נְזִיר אִם לֹא אֲגַלֶּה מִשְׁפַּחַת – הַרִי זֶה נְזִיר וְאֵל יִגְלֶה מִשְׁפַּחַת.

א,ג, הַרְיִנִי נְזִיר בְּשַׁעֲוַת יוֹם כְּחֻדְשֵׁי הַשָּׁנָה – הַרִי זֶה נְזִיר שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה. 'בִּימוֹת הַשְּׁבַת כְּשֵׁנִי שְׁבוּעַת פְּשִׁמִּיטַת יוֹבֵל' – הַרִי זֶה נְזִיר שְׁבַעֲהָ. 'הַרְיִנִי נְזִיר כִּימֵי חֻמָּה, כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחֻמָּה' – הַרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֻמֵּשׁ נְזִירוֹת כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחֻמָּה. 'הַרְיִנִי נְזִיר כִּימוֹת הַלְּבָנָה, כְּמִנְיַן יְמוֹת הַלְּבָנָה' – נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֻמֵּשִׁים וְאַרְבַּע נְזִירוֹת כְּמִנְיַן יְמוֹת הַלְּבָנָה. רַבִּי אוֹמֵר: עַד שִׁיאֵמַר: 'נְזִירוֹת עָלַי כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחֻמָּה וְכְמִנְיַן יְמוֹת הַלְּבָנָה'.

א,ד, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'הַרְיִנִי נְזִיר מִנְיַן הַלְּקֻטֵי קִיץ' וְכְמִנְיַן שְׁבָלֵי שְׁמִיטָה' – הַרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם, עַד שִׁיאֵמַר: 'לֹא לְכַף נִתְּפוֹנְתִי'. 'הַרְיִנִי נְזִיר כְּשַׁעַר רֹאשִׁי, כְּעַפְרֵי הָאָרֶץ, כְּחוֹל הַיָּם' – הַרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם, וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין זֶה מְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. 'שְׂאִין זֶה נְזִיר עוֹלָם, הַרְיִנִי נְזִיר מִכָּאן וְעַד הַתְּהוֹם מִן הָאָרֶץ וְעַד לְרִקִיעַ' – הַרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. 'הַרְיִנִי נְזִיר כָּל חַי, הַרְיִנִי נְזִיר עוֹלָם' – הַרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. מֵאָה שָׁנָה, אוֹ מֵאוֹתָיִם שָׁנָה, אֶפְלוּ אֶלְף שָׁנָה – אֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם.

א,ה, כֶּשֶׁם שְׁכַנּוּיֵי נְזִירוֹת כְּנִזְירוֹת, כֵּךְ כְּנֻזֵי שְׁמֻשׁוֹן כְּשִׁמְשׁוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נְזִיר שְׁמֻשׁוֹן מְטַמֵּא לְמֵתִים שִׁשְׁמֻשׁוֹן עֲצָמוֹ טַמֵּא לְמֵתִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'הַרְיִנִי

נְזִיר שְׁמֻשׁוֹן' – לֹא אָמַר כְּלוּם, שְׁלֹא נִמְצָא בְּשִׁמְשׁוֹן שִׁיִּצְאָה נְזִירוֹת מִפִּי עָלָיו.

א,ו, נְזִירוֹת נוֹהֲגֹת בְּאָרֶץ וּבְחוּץ לְאָרֶץ, בֵּין שֵׁשׁ לֹו שְׁעָר בֵּין שְׂאִין לֹו שְׁעָר, אִף עַל פִּי שְׁנַאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ו, יח): 'וְלָקַח אֶת שְׁעָר רֹאשׁ נְזִרוֹ', בֵּין שֵׁשׁ לֹו כְּפַיִם וּבֵין שְׂאִין לֹו כְּפַיִם, אִף עַל פִּי שְׁנַאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ו, יט): 'וְנָתַן עַל כְּפֵי הַנְּזִיר'.

א,ז, הַמּוֹרֵט – בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: צְרִיף לְהַעֲבִיר תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרוֹ. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין צְרִיף, וְכֵן בְּמַצְרַע, וְכֵן בְּלוּיִם.

א,ח, חֹמֶר בְּנְזִיר שְׂאִין בְּמַצְרַע, וְחֹמֶר בְּמַצְרַע שְׂאִין בְּנְזִיר – נְזִיר. אִם גִּלַּח בְּיוֹם מְלֵאת סוּפַג אֶת אַרְבָּעִים, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּמַצְרַע. מְצוּרַע מְגַלַּח רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ וְגִבּוֹת עֵינָיו, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּנְזִיר. חֹמֶר בְּנְזִירוֹת מִבְּשָׁבוּעוֹת וּבְשָׁבוּעוֹת מִבְּנְזִירוֹת, שֵׁשׁ נְזִיר בְּתוֹךְ נְזִיר וְאֵין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה, חֹמֶר בְּשָׁבוּעוֹת, שְׁשֻׁגַּת שְׁבוּעוֹת – אֶסוּרָה. וְשֻׁגַּת נְזִירוֹת – מִתְּרַת.

בְּרַגְלֵיהֶם. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים בְּהַלְקֻטֵי קִיץ – הַיּוֹג, כְּפֹאֶשׁ מִנְּבִשִׁים אֶת הַתְּאֲנִים עוֹשִׂים תְּלִים תְּלִים מִתְּאֲנִים. וְאוּלַי יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּלֻקַּט הַנוֹשֵׂר בְּשַׁעַת קְצִירָה בְּעוֹנַת הַקִּיץ'.

⁶ יֵשׁ מְפָרְשִׁים, הַיּוֹג כְּמִנְיַן שְׁבִילִים שְׁעוֹשִׂים מִנְּבִשִׁי תְּאֲנִים בֵּין הַקְּצִיעוֹת, כְּדִי כְּפֹאֶשׁ הֵם הוֹלְכִים בְּיַדֵּיהֶם – לֹא תִהְיֶינָה הַקְּצִיעוֹת נִדְרָסוֹת

<p>28</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כה 25</p>	<p>נץ החמה _____ 5:48 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:28 נ"ך: ישעיה ו-ז תוספתא: נדרים ב</p>	<p>עלות השחר _____ 4:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:16 בבלי: תמורה ט ירושלמי: חלה כו</p>
<p>29</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כו 26</p>	<p>נץ החמה _____ 5:49 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:27 נ"ך: ישעיה ח-ט תוספתא: נדרים ג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:15 בבלי: תמורה י ירושלמי: חלה כז</p>
<p>30</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כז 27</p>	<p>נץ החמה _____ 5:50 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:26 נ"ך: ישעיה י-יא תוספתא: נדרים ד</p>	<p>עלות השחר _____ 4:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:14 בבלי: תמורה יא ירושלמי: חלה כח</p>
<p>31</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כח 28</p>	<p>נץ החמה _____ 5:51 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:25 נ"ך: ישעיה יב-יג תוספתא: נדרים ה</p>	<p>עלות השחר _____ 4:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:13 בבלי: תמורה יב ירושלמי: ערלה א</p>
<p>1</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כט 29</p>	<p>נץ החמה _____ 5:52 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:24 נ"ך: ישעיה יד-טו תוספתא: נדרים ו</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 4:40 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:11 בבלי: תמורה יג ירושלמי: ערלה ב</p>
<p>2</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>א 1</p>	<p>Rosh Chodesh Av נץ החמה _____ 5:53 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:23 נ"ך: ישעיה טז-יז תוספתא: נדרים ז</p>	<p>ראש חודש אב עלות השחר _____ 4:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:10 בבלי: תמורה יד ירושלמי: ערלה ג</p>
<p>3</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ב 2</p>	<p>נץ החמה _____ 5:54 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:22 נ"ך: ישעיה יח-ט תוספתא: נזיר א</p>	<p>מטות-מסעי, פרק ב עלות השחר _____ 4:42 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15 שקיעה _____ 8:09 בבלי: תמורה טו ירושלמי: ערלה ד</p>

הדלקת הנרות 7:53 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:22 Shabbos Ends

דָּרָךְ תִּקְוֶה חַצוֹת דְּעַרְמָאֲנָט מֵעַן פֶּאֶרְן אִיפְעַרְשֵׁטֶן דִּי טוֹבוֹת וְזֵאֵס עַר הָאֵט
צוֹנְעָאֲנָט צו טוֹן פֶּאֶר דִּי אִידָן.
(כּפֶר הַמְדוֹת אוֹת תְּפִלָּה סִימָן נ"ח)